

ЗМІСТ

Методологія дослідження	2
Вступ	4
Висновки	10
Аналіз передвиборної програми фракції Партії регіонів	26
Аналіз передвиборної програми фракції «Блок Юлії Тимошенко»	46
Аналіз передвиборної програми фракції блоку «Наша Україна – Народна самооборона»	66
Аналіз передвиборної програми фракції Комуністичної партії України	83
Аналіз передвиборної програми фракції «Блок Литвина»	99

Методологія дослідження

Мета дослідження — проаналізувати відповідність роботи парламентських фракцій їх передвиборним програмам на позачергових виборах до Верховної Ради України 27 листопада 2007 року. Для отримання наукових результатів дослідження експертна група напрацювала та використала відповідну методологічну систему.

Методологія дослідження складається з таких кроків:

- Проведення детального контент-аналізу передвиборних програм партій, що потрапили до Верховної Ради за результатами голосування 27 вересня 2007 року. За результатами виборів 27 вересня 2007 року до парламенту пройшли 5 партій та блоків, що сформували відповідні фракції: Партії регіонів, «Блоку Юлії Тимошенко», блоку «Наша Україна — Народна самооборона», «Блоку Литвина» та Комуністичної партії України.
- Програмні обіцянки зіставлені з відповідними сферами державної політики, як-то: соціальна, економічна, аграрна, сфера охорони здоров'я, освіта та наука, внутрішня та зовнішня політика, антикорупційна, культурна, демографічна, транспортна, енергетична, гендерна, питання проведення судової реформи, військова сфера та політика безпеки тощо.
- Всі програмні обіцянки згруповані за сферами та включені до загальної таблиці. Здебільшого порядок обіцянок у програмах і таблицях не змінений, за виключенням деяких випадків для легшого сприйняття пропозицій у загальній таблиці.
- Кожна обіцянка програми перевірена на предмет її реалізації за критерієм затвердження відповідного законодавчого акта або урядового рішення. Якщо відповідний законодавчий акт був ухвалений, то обіцянка вважається виконаною, якщо жодних ініціатив з цього питання не надходило — обіцянка вважається невиконаною.
- Якщо законопроект поданий не однією фракцією, а її представниками іншої коаліційної фракції (або коаліційним урядом), то відповідна обіцянка так само вважається виконаною.
- Якщо уряд або фракція подали проект відповідного рішення, але він не був проголосований, то це не вважається «виконанням» per se і відзначається як «проект». Тобто зазвичай під час аналізу виконання програмних обіцянок партій використовуються тільки два варіанти: виконано — не виконано. Але, зважаючи на особливості української політики, яка полягає в тому, що подані від опозиційних фракцій законопроекти у більшості випадків все одно відхиляються, незважаючи на зміст, при тому на голосування виносяться ідентичні або майже ідентичні законопроекти від коаліції, введено такий ступінь виконання обіцянки, як «проект». Це позначення свідчить про прагнення фракції до виконання певної своєї програмної обіцянки, що наразі не виконана, але перебуває на стадії розгляду і для її виконання були зроблені певні кроки.
- У дослідженні обіцянки розділені на конкретні та абстрактні. До конкретних належать ініціативи, що мають або числовий вираз (наприклад, збільшення середньої зарплати по Україні на 30%), або чіткий термін виконання (до прикладу, ухвалення відповідного законодавства до кінця 2009 року). До абстрактних зараховані ті обіцянки, що не мають чітких рамок виконання (приміром, побудувати в Україні інвестиційний рай) або для свого досягнення потребують набагато більше часу та зусиль, ніж зможе забезпечити прихід до влади однієї фракції (наприклад, завершити будівництво соціального житла в Україні).
- Особлива увага звернена на обіцянки, що мають конкретний або вимірювальний характер (наприклад, ухвалення Податкового кодексу — обіцянка, яку за результатами роботи уряду перевірити достатньо легко: Податковий кодекс або ухвалений, або ні). Якщо обіцянка була виконана, то в таблиці зроблена помітка про її виконання. Якщо обіцянка виконана не була, але фракція подала відповідний законопроект, то в таблиці ця ініціатива означена як «проект». У разі якщо ж фракція не подала навіть проект з відповідної ініціативи, то вона позначена як «не виконана».
- Складніше оцінити виконання або невиконання абстрактних обіцянок на кшталт «перетворити Україну на інвестиційний рай» або «запровадити народозберігаючу економіку». Адже ні поняття «інвестиційний рай», ні «народозберігаюча економіка» жодним чином у відповідних програмах не визначені, тож оцінювати виконання таких обіцянок можна тільки приблизно. Для оцінки до уваги

взятий загальний стан галузі, якої стосувалась обіцянка. До того ж має значення, чи ухвалені подані фракцією в цьому напрямі законопроекти. Якщо так, то який це мало ефект.

- Загальні результати виконання обіцянок кожною фракцією за сферами включені в окрему таблицю, наведену в кінці дослідження, разом із відповідним графіком.

Дослідження проводилось за ознакою фракційної, а не партійної приналежності депутатів.

Для повноцінного розгляду кожної програми у вступі до дослідження проведений загальний аналіз написання програми, її структури, логічної побудови, зрозумілості для читача-непрофесіонала тощо. Більшість передвиборних програм мають преамбули із закличками, першочерговими кроками, пріоритетами, минулими досягненнями або стратегічними пріоритетами, аналіз яких наведений у вступі. У разі наявності стратегічної мети було перевірено спрямованість діяльності фракції на її досягнення, а у випадку наведення минулих успіхів роботи партії — реальність цих фактів.

Також був проведений галузевий аналіз обіцянок програм партій. У кожній сфері визначена загальна кількість обіцянок, відсоток та кількість виконаних, поданих як проекти та невиконаних ініціатив.

В основу загальних підсумків по кожній фракції було покладено зведену таблицю програмних обіцянок за сферами. Також у підсумках міститься неупереджена оцінка загального рівня виконання партією своїх програмних обіцянок на основі проведеного аналізу та отриманих даних.

Слід указати, що в будь-якому разі забезпечити стовідсоткову об'єктивність дослідження достатньо непросто, зважаючи вже на сам характер обіцянок партій. Саме тому автори дослідження не претендують на абсолютну істину, але вважають роботу важливою та актуальною для виборців в аспекті можливості останніх отримати фахову та неупереджену оцінку діяльності українських партій і, беручи або не беручи до уваги цю інформацію, робити висновки та приймати відповідні рішення.

ВСТУП

Цим виданням Фундація «Відкрите суспільство» продовжує свій довготерміновий проект-дослідження українського парламентаризму, результатом якого стане чітка та неупереджена картина виконання передвиборних обіцянок та оцінка діяльності українських парламентських партій. На першому етапі дослідження запропонований детальний аналіз реалізації передвиборних програм від початку каденції Верховної Ради VI скликання (листопад 2007 року) і до 31 грудня 2010 року.

З листопада 2007 року до кінця грудня 2010 року відбулася зміна декількох урядів та коаліцій, які працювали при двох президентах у різних політичних системах, що було зумовлено відповідними змінами до Конституції України. Суттєво змінилась роль як самої Верховної Ради, так і окремих народних депутатів. Значно посилились позиції депутатських фракцій та їх лідерів. Беручи до уваги стійку тенденцію посилення ролі президента, можна прогнозувати подальші зміни в політичній системі України в загальному, що будуть впливати і на роль Верховної Ради зокрема.

Всебічного розгляду заслуговує періодизація діяльності парламенту за останні роки. У дослідженні пропонується коротка характеристика минулих періодів для кращого розуміння тих змін, що вже відбулись у нашій країні і на порозі яких вона перебуває. Таким чином, виділено такі 4 періоди:

- 2004 – 2006 роки (до чергових виборів до Верховної Ради України 2006 року).
- 2006 – 2007 роки (до позачергових виборів до Верховної Ради України у вересні 2007 року).
- 2007 – кінець 2010 року (до ухвалення рішення про скасування конституційної реформи 2004 року).
- Кінець 2010 року і далі (новий період, який щойно розпочався).

Етап 2004–2006 рр.

(до чергових виборів до Верховної Ради України 2006 року)

Ключовими ознаками цього періоду є внесення змін до Конституції України та проведення конституційної реформи як консенсусний варіант примирення політичних еліт після помаранчевої революції та проведення чергових виборів до Верховної Ради України у березні 2006 року за новою пропорційною системою. Фактично причиною проведення конституційної реформи було перенесення політичної боротьби в стіни парламенту для збереження статус-кво у владі та послаблення інституту президента. Цей сценарій функціонував до виборів глави держави 2010 року, коли перемога В.Януковича стала означати консолідацію всієї повноти виконавчої вертикалі влади в руках президента.

Парламентський період від оголошення Президентом Віктора Ющенка до чергових парламентських виборів у березні 2006 року можна охарактеризувати як перехідний. По-перше, майже весь 2005 рік Президент В.Ющенко мав дуже високий кредит довіри суспільства та до початку 2006 року був наділений повноваженнями Президента Л.Кучми, що давало йому вагомі інструменти для впровадження своєї політики. Ці можливості використані не були. По-друге, вже у квітні 2005 року стали публічними проблеми всередині команди президента, які згодом призвели до постійної політичної кризи в Україні. По-третє, парламент у своїй діяльності орієнтувався на гаранта. Навіть опозиційна фракція «Регіони України» проголосувала за призначення Ю.Тимошенко прем'єр-міністром. По-четверте, представники опозиції у Верховній Раді після програшу свого кандидата на президентських виборах перебували в розгубленості та збирали сили для чергових парламентських виборів 2006 року.

Таким чином, протягом 2005-2006 рр. політичні сили, представлені в парламенті, готувалися до виборів 2006 року за пропорційною системою та до нових повноважень Верховної Ради у рамках політичної реформи, а основне протистояння змістилось у площину президент – прем'єр-міністр та секретар РНБО - прем'єр-міністр.

Етап 2006–2007 рр.

(до позачергових виборів до Верховної Ради України у вересні 2007 року)

Ключовою ознакою цього періоду є політична нестабільність та протистояння, що і призвели до позачергових парламентських виборів 2007 року.

Після запровадження політичної реформи роль парламенту суттєво змінилась. Прив'язка Верховної Ради до формування Кабінету Міністрів мала на меті збільшити відповідальність ВРУ та запровадити стабільну роботу у зв'язці парламент – уряд. Була створена система механізмів для реалізації програми Кабінету Міністрів та підтримки цих дій парламентською коаліцією. Але фактично імідж Верховної Ради України, який значно поліпшився під час президентських виборів 2004 року, за цей період був девальвований. Значимість кожного окремого депутата суттєво зменшилась, натомість більшої ваги набули фракції та їх лідери.

Парламент у цей період став заручником боротьби між гілками виконавчої влади та РНБО і ареною для опозиції на чолі з Ю.Тимошенко. Звичайно, раціональна робота парламенту в умовах постійного політичного протистояння була неможлива. Єдиним виходом було проведення позачергових виборів. Формальною підставою для їх проведення стала недієздатність Верховної Ради України через складання депутатських мандатів 151 народним депутатом від опозиції. Таким чином був створений небезпечний прецедент в українській політичній практиці. Коаліція виступала противником перевиборів, хоча згодом Партія регіонів на вибори все-таки погодилась.

У підсумку за період V скликання Верховна Рада України сильно підірвала свої позиції та авторитет як вищий законодавчий орган влади в країні та перетворилась на майданчик для популістських суперечок.

Етап 2007 року – кінець 2010 року

(до ухвалення рішення про скасування конституційної реформи 2004 року)

У результаті позачергових виборів до Верховної Ради України Партія регіонів на чолі з прем'єр-міністром В.Януковичем втратила владу. Натомість була сформована так звана «демократична» коаліція фракцій «Блоку Юлії Тимошенко» та «Нашої України – Народної самооборони».

Цей період характеризується політичною нестабільністю та затяжною політичною кризою. Дуже скоро проявились глибинні протиріччя між коаліційними партнерами, які були фактичним відображенням протистояння по лінії президент – прем'єр-міністр. Реальна робота парламенту була заблокована, і згодом глава уряду Ю.Тимошенко перейшла на «ручне» управління країною. Цей період дуже сильно підірвав імідж Верховної Ради, що стала майданчиком для сутичок між різними політичними силами. Ситуація стабільно погіршувалась із наближенням виборів президента України, призначених на 17 січня 2010 року. Останні місяці, що передували даті перегонів, узагалі були втрачені через постійне блокування роботи Верховної Ради різними політичними силами. Фактично всі основні політичні актори очікували результатів президентських виборів.

Після обрання Президентом України В.Януковича формально роль Верховної Ради в політичній системі не змінилась, хоча в реальності відбулись системні зміни. Дуже швидко було сформовано пропрезидентську коаліцію та обрано нового прем'єр-міністра, яким став М.Азаров. Вже в цей час спостерігається тенденція до зменшення ролі Верховної Ради як незалежного законодавчого органу та платформи для дискусій і набуття нею неформальної ролі органу затвердження рішень президента та уряду. Першим кроком до цього стало рішення Конституційного Суду України, що дозволило утворювати коаліцію не тільки із депутатських фракцій, а й з окремих депутатів.

Новий етап: від жовтня 2010 року

(скасування конституційної реформи 2004 року)

Новий етап у роботі Верховної Ради почався у жовтні 2010 року зі скасування політичної реформи 2005 року. Міркування з приводу того, яким чином зміни, що відбулись, впливають на політичну систему України, містяться у наступному параграфі, але можна з впевненістю стверджувати, що цей період характеризується суттєвим зниженням ролі Верховної Ради.

Зміна ролі Верховної Ради України внаслідок скасування конституційної реформи 2004 року

1 жовтня 2010 року Конституційний Суд України своїм рішенням визнав недійсними зміни, що були внесені до Конституції України 2004 року, і таким чином де-факто ввів у дію Конституцію України в її редакції 1996 року.

Зміну ролі Верховної Ради України треба розглядати в аспекті пертурбації у політичній системі України. Для спрощення викладання матеріалу основні зміни зведені у порівняльній таблиці. Вона відображає найголовніші зміни до Конституції, які ключовим чином змінили політичну систему України.

Положення, які відрізняються	Конституція зразка 2004 року (із реформою)	Конституція зразка 2010 року (відновлені положення після скасування реформи)
Термін повноважень Верховної Ради.	5 років.	4 роки.
Стаття 81. Дострокове припинення повноважень народного депутата.	Дві додаткових норми: 5) якщо протягом двадцяти днів з дня виникнення обставин, які призводять до порушення вимог щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності, ці обставини ним не усунуто; 6) невходження або вихід депутата зі складу фракції тієї політичної партії, від якої він обраний.	

Стаття 83.	Додаткові норми щодо формування коаліції депутатських фракцій, яка формується протягом одного місяця, кандидатур до складу КМУ.	
Призначення Прем'єр-міністра.	Коаліція депутатських фракцій вносить Президенту пропозиції щодо кандидатури Прем'єр-міністра (стаття 83). Він вносить відповідне подання до ВР у строк не пізніше, ніж на 15-й день після отримання пропозиції.	Верховна Рада надає згоду на призначення Президентом України Прем'єр-міністра (стаття 85).
Формування уряду.	Президент вносить подання про призначення Міністра оборони і Міністра закордонних справ. Інші члени КМУ призначаються за поданням Прем'єр-міністра.	Президент призначає за поданням Прем'єр-міністра, членів КМУ.
Стаття 85. Повноваження Верховної Ради.	Додаткові норми: 12-1) призначення на посаду та звільнення із посади за поданням Президента Голови СБУ; 24) встановлення державних символів України; 37) затвердження законом Конституції АР Крим, змін до неї.	24) Надання згоди на призначення та звільнення Президентом Голови Антимонопольного комітету, Голови Фонду держмайна, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення.
Стаття 88.	Повноваження Голови Верховної Ради викладено ширше у п. 2: організує роботу Верховної Ради, координує діяльність її органів.	Повноваження Голови Верховної Ради звужені у п. 2: організує підготовку питань до розгляду на засіданнях Верховної Ради України.
Стаття 89. Стосовно парламентських комітетів.	Окрім законопроектної роботи і попереднього розгляду питань, до їх повноважень вписано також виконання контрольних функцій.	
Стаття 90. Президент може достроково припинити повноваження ВР (щодо підстав).	Додано два пункти: 1) якщо протягом одного місяця не сформовано коаліцію депутатських фракцій; 2) якщо протягом 60 днів після відставки КМУ не сформовано персональний склад нового КМУ.	
Стаття 93. Право законодавчої ініціативи.	Окрім депутатів, Президента та КМУ, право законодавчої ініціативи надане також Національному банку України.	
Стаття 106. Повноваження Президента.	Особливо відзначено, що Президент припиняє дію актів КМУ лише з мотивів невідповідності їх Конституції з одночасним зверненням до Конституційного Суду. Особливо відзначено, що Президент не має права вето на закони про внесення змін до Конституції.	Призначає за згодою Верховної Ради Голову Антимонопольного комітету, Голову Фонду держмайна, Голову Державного комітету телебачення і радіомовлення. Утворює, реорганізовує та ліквідує за поданням Прем'єр-міністра міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, діючи в межах коштів, передбачених на утримання органів виконавчої влади. Із 4 до 13 збільшується кількість пунктів статті 106, відповідно до яких акти Президента скріплюються підписами Прем'єр-міністра і профільного міністра.
Стаття 112. Щодо дострокового припинення повноважень Президента.	Обов'язки Президента до обрання нового виконує Голова Верховної Ради.	У цьому випадку обов'язки Президента до обрання нового виконує Прем'єр-міністр.
Стаття 113.	Вводиться норма щодо відповідальності КМУ не лише перед Президентом, а й перед Верховною Радою. Також вводиться норма, що КМУ у своїй діяльності керується, окрім Конституції, законів, актів Президента, постановами Верховної Ради.	
Стаття 115.	КМУ складає повноваження перед новообраною Верховною Радою.	КМУ складає повноваження перед новообраним Президентом.

Тож Україна повернулася до чисто президентської форми правління, за якої всі важелі влади зосереджені в руках глави держави. Кабінет Міністрів та прем'єр-міністр напряму залежать від президента та стають провідниками та виконувачами його рішень.

Дуже важливим нововведенням нової-старої Конституції є скасування імперативного мандата та нівелювання юридичної ролі коаліції депутатських фракцій. Ці два аспекти домінували в політичній боротьбі та домовленостях останніх років. Адже, відповідно до Конституції 2004 року, після виборів до Верховної Ради та утворення депутатських фракцій саме вони повинні були формувати коаліцію та

подавати кандидатуру прем'єр-міністра. Тепер інститут коаліції втрачає свою необхідність, тому що, згідно з Конституцією 1996 року, прем'єра фактично призначає президент, а Верховна Рада лише затверджує його кандидатуру. Коаліція стає формальним політичним утворенням без повноважень та реальних важелів влади. Крім того, основою та програмою діяльності Кабінету Міністрів слугувала коаліційна угода, а зараз — передвиборна програма президента.

За новими положеннями Конституції президент отримує тільки одну підставу для розпуску Верховної Ради замість трьох, що були визначені в попередній редакції. Але і сама роль Верховної Ради сильно зменшена, адже вона фактично втрачає важелі впливу на систему виконавчої влади в Україні. Позитивом можна вважати жорсткіші правила щодо сумісництва: сумісник не зможе приступити до виконання обов'язків на новій посаді, допоки не складе депутатський мандат. Зважаючи на те, що за останній час кількість депутатів-сумісників значно збільшилась, наведення порядку та запровадження жорстких правил у цій сфері можна тільки вітати. Ще одним (частковим) позитивом скасування реформи є збалансування повноважень по лінії президент — прем'єр-міністр (Кабмін). Саме внаслідок неповного проведення конституційної реформи і виникло дублювання повноважень, що в останні роки спричинило конфлікти між президентом та главою уряду. Зважаючи на повну залежність прем'єра від президента, конфліктів у виконавчій гілці влади більше не буде.

Однією із цілей проведення політичної реформи було створення відповідального та підтриманого більшістю депутатів уряду. Кабмін у своїй діяльності повинен спиратися на цю більшість для прийняття відповідних законів. Зараз, коли зв'язка коаліція — уряд втрачає свій зміст, постає питання, як буде відбуватись підтримка урядових законопроектів у Верховній Раді. Звичайно, при президентові В.Януковичу, до якого абсолютно лояльні уряд та фракції, ця проблема виникати не буде. А якщо раптом відбудеться зміна конфігурації фракцій у парламенті? Або зміна глави уряду чи навіть президента? Другим важливим питанням є також і система виборів. Запровадження пропорційної виборчої системи також задумувалось як складова частина загальної політичної реформи. На її основі в результаті виборів формувалась фракційно структурований парламент, в якому потім утворювалась більшість, що і брала на себе політичну відповідальність. У разі руйнації цього механізму чисто пропорційна система також втрачає свої плюси. Звичайно, можна очікувати запровадження якщо не повністю мажоритарної, то принаймні мішаної виборчої системи до Верховної Ради на наступних виборах, що відбудуться в кінці 2012 року.

Небезпечним є також зміщення центру прийняття рішень з колективного органу (яким є Верховна Рада) до однієї особи (президента). Це відкриває можливості різноманітних політичних ігор та закулісних домовленостей. Хоча в аспекті проведення непопулярних реформ така система є кращою.

Характеристика нової ери в історії українського парламентаризму

Зі скасуванням політичної реформи 2004 року в Україні розпочалась нова ера в історії парламентаризму. Саме тенденції, правила та характеристики політичної системи, що складаються в цей час, і будуть визначати внутрішню політику України на роки вперед. Розглянемо ці тенденції детальніше.

Політична система, що постала в Україні після скасування політичної реформи 2004 року, має один суттєвий плюс та декілька не менш суттєвих мінусів. Беззаперечним позитивом є єдність вертикалі влади та, відповідно, політичної відповідальності, яка зводиться персонально до Президента України В.Януковича. Сконцентрувавши всі можливі владні важелі у своїх руках та проголосивши курс на проведення системних реформ, вся відповідальність за їх проведення, успіх чи провал лягає безпосередньо на президента, якому вже не вдасться пояснити, наприклад, провал цього курсу «неслухняним» чи опозиційним парламентом або «ворожим» Кабміном. Крім того, серед населення також спостерігається запит на стабільну та «чітку» вертикаль влади.

Разом з тим велика концентрація влади в одних руках може призвести до її узурпації та недемократичного застосування. В цьому аспекті роль Верховної Ради як представницького законодавчого органу також суттєво зменшується. По-перше, Верховна Рада стає органом для формалізації вже прийнятих президентом або урядом рішень. Ухвалення законопроектів проводиться часто із порушенням встановленої Регламентом процедури, що сильно підриває самі основи парламентаризму. Крім того, стає можливим ухвалення або ратифікація достатньо суперечливих політичних рішень чи законопроектів, на зміст яких більшість депутатів не мають жодного впливу. Яскравим прикладом може стати славнозвісна угода «флот-газ» (так звані «харківські угоди»), текст якої депутати затвердили без попереднього обговорення та навіть оприлюднення і попри протести депутатів з опозиційних фракцій, що переросли в реальне силове протистояння у стінах Верховної Ради. Серед інших прикладів можна назвати і затвердження нового Податкового кодек-

су, і ухвалення Державного бюджету на 2011 рік, і багато інших документів. Хоча такий спосіб прийняття законів пояснюється «політичною доцільністю», але власне безапеляційне виконання норм та приписів формальної процедури і є ознакою наявності реальної демократії та реального правового порядку в державі. Варто сподіватись, що така практика залишиться на рівні виключення і не стане правилом.

Другою небезпечною тенденцією останнього року є збільшення силового протистояння у стінах Верховної Ради. Бійки в парламенті між депутатами виникали завжди, що є достатньо типовим для країн з молодою та недостатньо розвиненою демократією та парламентською традицією. Але на цей час простежується достатньо чітка тенденція до їх загострення з переходом до бруталності. Доказом цього є бійка у Верховній Раді 16 грудня 2010 року. Під час цього протистояння українські громадяни побачили «інший» бік політичної боротьби та «реальну» українську демократію. Навіть якщо силове протистояння є кращим, ніж мовчазна згода та пасивність, тим не менше воно у жодному разі не є виходом із політичної кризи або засобом політичної боротьби. Українським парламентарям потрібно засвоювати методи пошуку компромісу, принципи політичної відповідальності та взаємоповаги.

Третьою тенденцією є падіння довіри громадян до Верховної Ради як представницького органу влади в Україні. Навіть, незважаючи на зростання рівня довіри до вищого законодавчого органу влади в Україні, що відображений в дослідженні, проведеному на замовлення Лабораторії законодавчих ініціатив¹ восени 2010 року, показник у 21,4% є дуже низьким. Даних на початок 2011 року ще немає, але можна впевнено прогнозувати, що у кращому випадку цей показник лишився на тому самому рівні, у гіршому – навіть зменшився. Причиною тому є фактична відсутність зворотного взаємозв'язку між депутатами та їх виборцями через запровадження повністю пропорційної системи виборів до Верховної Ради та часто непрофесійна поведінка депутатів. Силкові протистояння в Раді не додають пунктів довіри ні депутатам, ні українському парламентаризму в цілому. Так само негативно на рівень довіри до Верховної Ради впливає і фактична інваріантність її роботи: в той час як діяльність Верховної Ради за час перебування при владі уряду Ю.Тимошенко можна було охарактеризувати як «бездіяльність» (особливо в останні місяці перед виборами президента), то після приходу до влади нової команди на чолі з Президентом України В.Януковичем парламент працює здебільшого в режимі затвердження рішень глави держави та його команди. Тобто Верховна Рада втрачає функцію майданчика для обговорення та прийняття рішень консенсусом між різними політичними силами. Так зване «продавлювання» рішень через парламент вже призвело і до протистоянь, і до акцій протесту на майдані Незалежності в Києві (акція протесту підприємців проти ухвалення нового Податкового кодексу).

Наступною небезпечною тенденцією, що особливо гостро проявилась у 2010 році, є нівелювання ролі парламентської опозиції. Наявність сильної опозиції – обов'язкова передумова побудови реально діючої демократії в країні. Саме опозиція разом із вільними та незалежними засобами масової інформації та судами контролює владу та викриває/коригує її помилки. Також опозиція пропонує суспільству інший погляд та план розвитку, відмінний від шляху, запропонованого владною командою. В Україні, на жаль, на цей час немає ні першого, ні другого, ні третього компонентів: опозиція деморалізована та роздроблена; ЗМІ вже давно перестали бути незалежними, а професія журналіста стає дедалі більш небезпечною; українська судова система, незважаючи на почату реформу, так і не досягла стану захисту прав громадян від держави.

За останній рік політична вага опозиції зійшла майже нанівець. Це стало результатом не тільки і не стільки дій самої влади, скільки реальним наслідком неідеологічності колишньої владної команди. Єдність команди Ю.Тимошенко була зумовлена її перебуванням при владі, а не спільністю цілей чи баченням розвитку країни. Після втрати важелів влади лідером команда швидко почала розвалюватись. Водночас відсутність єдності та бажання кожного із «лідерів» очолити «об'єднану» опозицію не могли не призвести до провалу. Та найголовнішим недоліком є відсутність чіткого альтернативного плану дій у опозиційних лідерів та сил. Жодна з них до цього часу (а скоро вже мине рік після приходу до влади нової команди) не запропонувала реальної альтернативи тим реформам, що проводить влада. У своїй переважній більшості критика владних ініціатив не конструктивна та віддає популізмом.

Зміни відбулися і в системі співпраці між президентом та парламентом. Як вже зазначалось, центр ухвалення рішень зміщується у бік глави держави та його команди, при цьому парламент стає «дискусійним майданчиком», що втрачає велику частину свого політичного впливу та значимості. Можна спрогнозувати, що за наявності пропрезидентської більшості (та у разі домінуючої ролі фракції Партії регіонів у цій більшості) жодних проблем в роботі парламенту виникати не буде: більшість (або постій-

¹ Див. http://www.parlament.org.ua/index.php?action=news&ar_id=2141&as=0

на, або ситуативна) буде ухвалювати потрібні рішення. Але у разі зміни конфігурації владної верхівки Верховна Рада може потрапити в дуже складну політичну кризу. Система, сформована на зараз, може добре діяти в тих умовах, під які вона створювалась. Однак вона не є масштабованою, тобто, якщо зміняться умови, то функціонування цієї системи може бути під загрозою.

Отже, короткий підсумок аналізу політичної системи України на сучасному етапі та тенденції її розвитку такі:

- Роль Верховної Ради як представницького і законодавчого органу влади протягом 2010 року суттєво зменшилась.
- Рівень довіри до українського парламенту лишається достатньо низьким.
- Політична роль Верховної Ради в системі державної влади також істотно зменшилась внаслідок набуття чинності Конституцією України в редакції 1996 року.
- Рік 2010 ознаменувався бійками та силовим протистоянням у стінах Верховної Ради України.
- Роль окремого депутата у прийнятті рішень набагато зменшилась, натомість зросла роль фракцій і їх лідерів.
- Опозиційні фракції не в стані виконувати функції контролю за владою внаслідок роздробленості та внутрішніх протиріч.
- Після зміни політичних умов успішне функціонування системи політичних відносин залишається під питанням.

Висновки

Запропоноване дослідження має на меті актуалізувати проблематику передвиборних обіцянок політичних партій/блоків та показати виборцям реальні результати їхньої роботи у Верховній Раді. Побудова демократичної та успішної держави починається з розвитку кожної окремої особистості. І дуже важливим для цього поступу є підвищення рівня політичної культури виборців.

Сподіваємось, що запропоноване дослідження стане ще одним кроком в напрямі свідомого та тверезого вибору на наступних виборах. Ми старались науково неупереджено показати реальні показники роботи українських парламентських партій, при цьому орієнтувались на статистику, конкретні закони та рішення, а не на слова та заяви. Прийшов час дорослого та тверезого вибору, заснованого не на обличчях чи заявах, а на конкретних справах та програмах.

Зміна ролі політичних інститутів та їх вплив на роботу партій/блоків

У вступній частині дослідження детально описані зміни в політичній системі України, що відбулись протягом останнього часу та визначили основні тенденції розвитку нашої держави на 2011 рік. Відповідно, увагу було зосереджено на двох основних питаннях:

- Як впливає прихід відповідної партії/блоку до влади на виконання нею своїх передвиборних обіцянок?
- Як зміниться діяльність партій/блоків та виконання ними своїх передвиборних програм у нових умовах?

В ідеальній моделі політичної системи партія пропонує свою програму виборцям, і якщо виборці схвалюють цю програму та голосують за відповідну партію, то вона приходить до влади і починає реалізацію принципів цієї передвиборної програми. Зрозумілим є також, що, якщо партія до влади не приходить, виконання її передвиборної програми буде утрудненим, хоча не стає неможливим.

За останні три роки після позачергових виборів до Верховної Ради у вересні 2007 року всі українські парламентські партії в певний час перебували при владі. Були й такі, що входили до складу декількох коаліцій, тобто ледве не весь цей час знаходились біля керма.

Не треба бути спеціалістом, щоб дійти висновку, що перебування партії при владі набагато спрощує реалізацію нею своєї передвиборної програми. Тим більше, зважаючи на політичну систему в Україні до кінця 2010 року, правляча партія отримувала посаду прем'єр-міністра та відповідну більшість (коаліцію) у Верховній Раді для ухвалення рішень, направлених на реалізацію свого політичного курсу. І за абсолютними, і за відносними показниками у виконанні обіцянок найбільш активними стали Партія регіонів та блок «Наша Україна – Народна самооборона». Переважна більшість пропозицій НУНС (18 з 19) були реалізовані ще під час перебування блоку в Коаліції демократичних сил і тільки одна – вже всередині 2010 року. Цікава ситуація з Партією регіонів: з 17 виконаних обіцянок 10 були втілені в життя, коли партія ще не перебувала при владі. Решта сім, які стосуються системоутворюючих реформ, таких як судова реформа, ухвалення Податкового кодексу, а також обіцянки зі сфери міжнародної політики, – були виконані впродовж 2010 року, коли Президентом став В.Янукович, а Прем'єр-міністром – М.Азаров. Що стосується результатів роботи «Блоку Юлії Тимошенко», то переважна більшість обіцянок (11 з 13 виконаних) припала на перебування Ю.Тимошенко на посаді Прем'єр-міністра України. На реалізацію «Блоком Литвина» своїх передвиборних намірів зміна владної коаліції майже не вплинула: 5 обіцянок з 8 були виконані до початку і протягом 2010 року. Треба також зазначити, що саме «Блок Литвина» перебував більшість досліджуваного часу в складі спочатку однієї, а потім другої коаліції. Комуністична партія України виявилась найбільш незалежною від свого місця у владі: 2 обіцянки виконані під час перебування в опозиції та 2 – у складі коаліції з Партією регіонів та «Блоком Литвина».

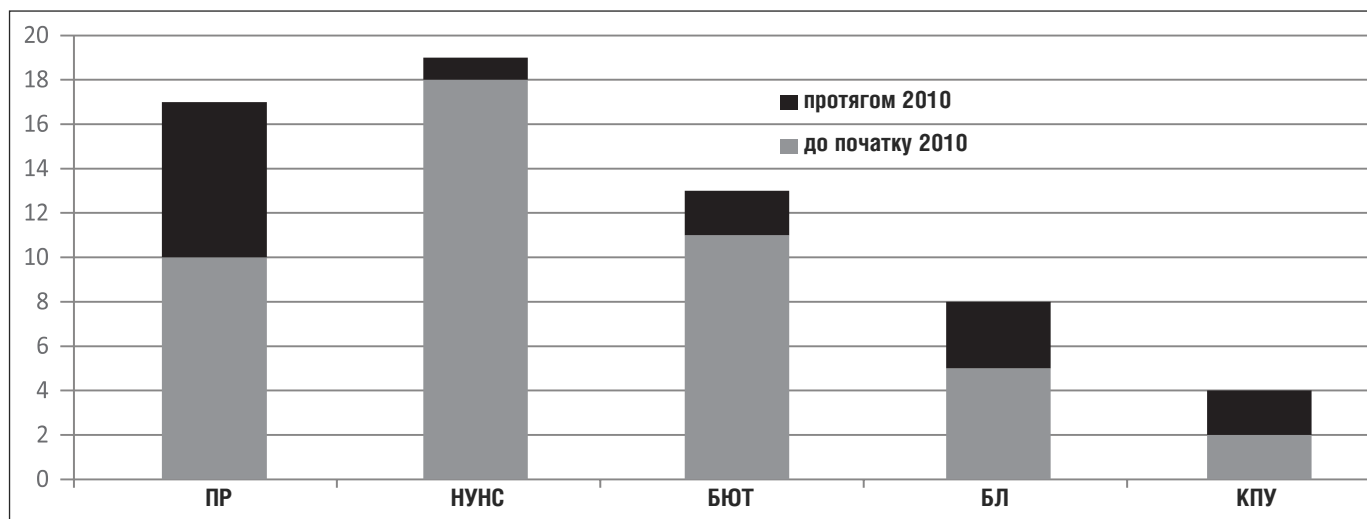
Отже, висновки такі:

- Деякі партії/блоки (наприклад, Партія регіонів, КПУ, «Блок Литвина») працюють однаково ефективно і в опозиції, і у владі¹.
- Деякі партії/блоки (приміром, «Блок Юлії Тимошенко» та блок «Наша Україна – Народна самооборона») переважну більшість своїх виконаних обіцянок реалізували власне в період перебування при владі.

Наступним важливим питанням дослідження є спроба визначити, яким чином зміниться характер виконання обіцянок парламентськими партіями в нових умовах після введення в дію Конституції України в редакції 1996 року, фактичної зміни ролі Верховної Ради в системі влади та зміни правил політичних домовленостей, тобто скасування інституту коаліції та зміщення відповідальності прем'єра від Верховної Ради до президента.

¹ Наведене твердження стосується здебільшого тільки Партії регіонів через більшу кількість виконаних обіцянок. Стосовно двох інших політичних сил існують застереження, тому що об'єм виконаних ними обіцянок занадто малий для того, щоб робити остаточні висновки. – Прим. авт.

Діаграма 1. Загальні результати роботи партій/блоків

Прогноз стосовно виконання обіцянок партіями буде достатньо простим. Партія регіонів, маючи у своїх руках фактично всю повноту влади, проводитиме намічений курс реформ. Залежно від успішності та сприйняття цього курсу населенням можливе певне його коригування (як було, наприклад, у випадку з ухваленням Податкового кодексу). Під кожен конкретний законопроект, очевидно, створюватиметься окрема більшість, тим паче якщо будуть внесені відповідні зміни до системи виборів до Верховної Ради і наступні парламентські вибори пройдуть за мішаною мажоритарно-пропорційною системою. В такій ситуації навіть створення політичної коаліції стане непотрібним. Якщо ж інші партії зможуть підпорядкувати свої цілі відповідному курсу Партії регіонів, то відбуватиметься спільне голосування, і, відповідно, вони будуть досягнуті. Не можна виключати ухвалення «мирових» спільних законопроектів, що матимуть здебільшого промоційне, ніж реальне політичне значення. Як приклад, ухвалений недавно Закон «Про доступ до публічної інформації», який без реальних кроків з боку влади для його реалізації так і залишиться просто пам'яткою спільної роботи влади та опозиції.

Не варто очікувати продуктивної роботи опозиційних партій, принаймні протягом 2011 року. Що ж стосується коаліційних політичних сил КПУ та «Блоку Литвина», то кількість виконаних ними передвиборних обіцянок є мізерною, що не дає підстав очікувати активізації їх діяльності в найближчому майбутньому, незалежно від політичної кон'юнктури.

Загальні підсумки дослідження

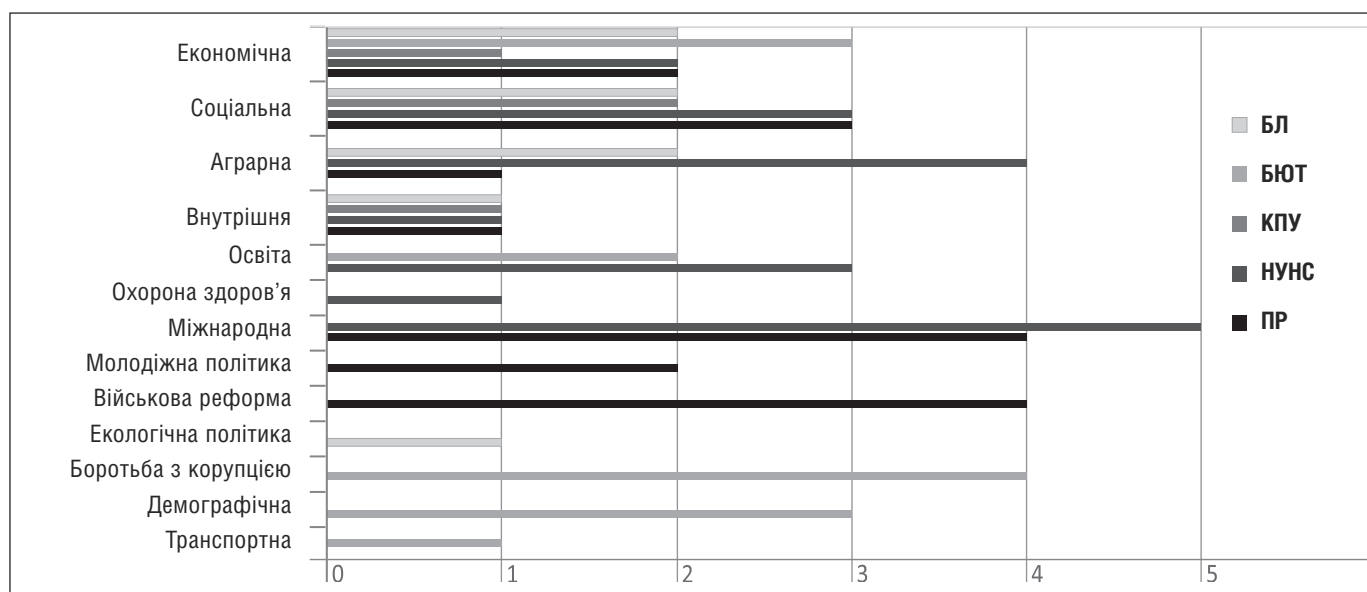
Як вже зазначалось, у дослідженні проведено аналіз передвиборчих програм на позачергових виборах 2007 року всіх українських парламентських партій/блоків і визначено, яка з них має найбільший відсоток виконання своїх обіцянок. Загальні результати дослідження розміщені в таблиці 1.

Таблиця 1

Сфери політики	«Блок Литвина»	«Блок Юлії Тимошенко»	Комуністична партія України	«Наша Україна - Народна самооборона»	Партія регіонів	Разом
Економічна	2	3	1	2	2	10
Соціальна	2	0	2	3	3	10
Аграрна	2	0		4	1	7
Внутрішня	1	0	1	1	1	4
Освіта	0	2	0	3	0	5
Охорона здоров'я	0	0	0	1	0	1
Міжнародна	0	0	0	5	4	9
Культурна	0	0	0	0	0	0
Гендерна	0	0	0	0	0	0
Першочергові заходи	—	—	0	—	—	—
Молодіжна	—	—	—	—	2	—
Військова реформа	—	—	—	—	4	—
Екологічна	1	—	—	—	—	—

Судова реформа	—	0	—	—	—	—
Інформаційна	—	0	—	—	—	—
Боротьба з корупцією	—	4	—	—	—	—
Демографічна	—	3	—	—	—	—
Транспортна	—	1	—	—	—	—
Енергетична	—	0	—	—	—	—
Разом	8	13	4	19	17	46

Діаграма 2

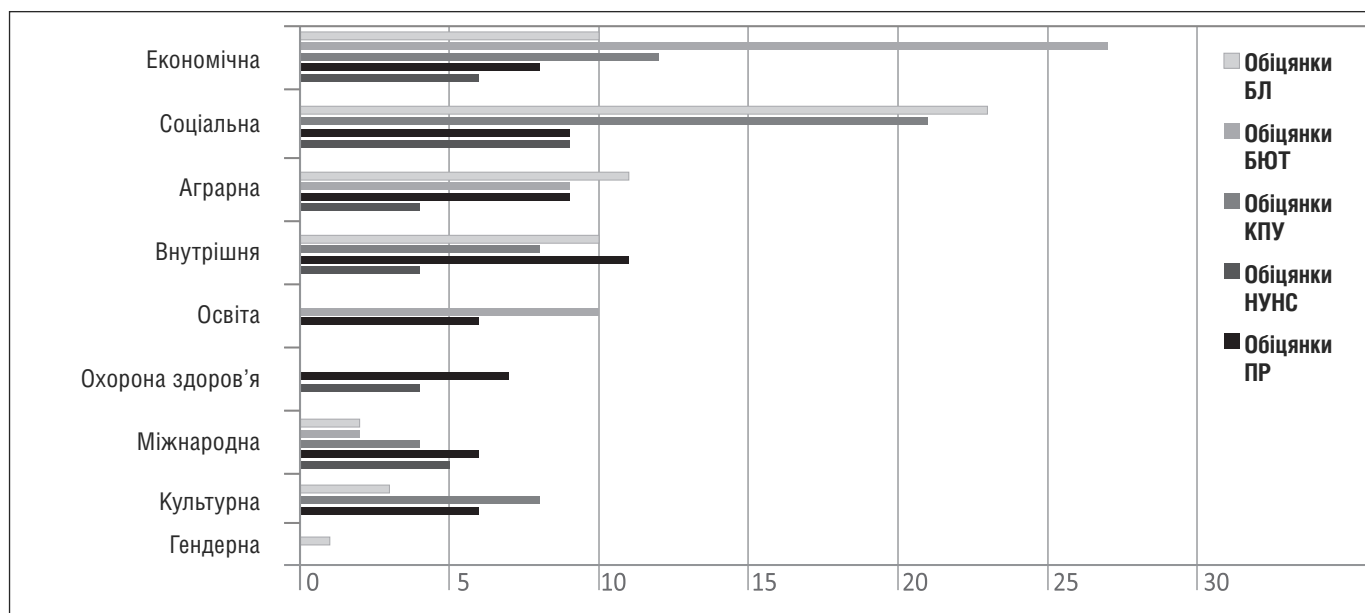
Як видно з діаграми 2, найбільшу кількість виконаних обіцянок має блок «Наша Україна – Народна самооборона» (19) та Партія регіонів (17), що становить відповідно 30,65% та 36,96% від даних у передвиборних програмах обіцянок. Для спрощення проведення загального аналізу визначені основні сфери політики, спільні для всіх партій. Нижче наведені основні статистичні таблиці результатів дослідження відповідно до спільних сфер політики.

Таблиця 2. Обіцянки партій/блоків

Сфери політики	«Блок Литвина»	«Блок Юлії Тимошенко»	Комуністична партія України	«Наша Україна – Народна самооборона»	Партія регіонів	Разом
Економічна	10	27	12	8	6	63
Соціальна	23	0	21	9	9	62
Аграрна	11	9		9	4	33
Внутрішня	10	0	8	11	4	33
Освіта	0	10	0	6	0	16
Охорона здоров'я	0	0	0	7	4	11
Міжнародна	2	2	4	6	5	19
Культурна	3	0	8	6	0	17
Гендерна	1	0	0	0	0	1
Разом	60	48	53	62	32	255

Таким чином, більшість передвиборних обіцянок партій/блоків припадає на економічну та соціальну політику (див. діаграму 3). Далі з великим відривом - на аграрну та внутрішню сфери. Така структура зумовлена характером політичної боротьби в Україні: економічні (здебільшого бюджетні) та соціальні (так само бюджетні) обіцянки є основними «голосогенеруючими» двигунами рейтингів партій. До цього переліку варто додати обіцянки у сфері міжнародної політики. Хоча їх у загальному заліку і не дуже багато, але саме вони визначають основні ідеологічні відмінності між українськими партіями.

Діаграма 3

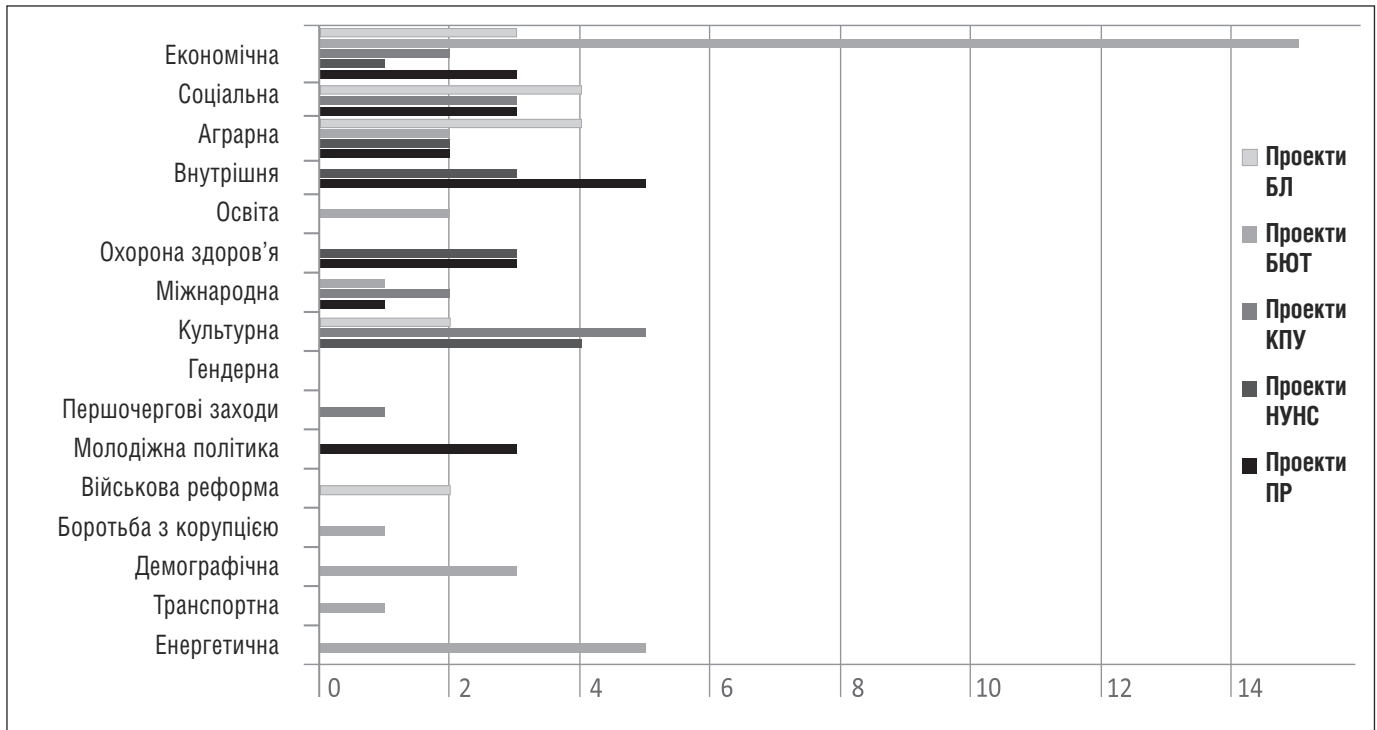

Разом з тим не можна обмежувати роботу парламентських партій/блоків та відповідних фракцій суто виконанням або невиконанням обіцянок. Адже процес ухвалення рішень є достатньо складним та інколи затягується на довгий час. Саме тому необхідно визначити також «нерезультативну» активність фракцій у реалізації своїх обіцянок. Навіть якщо результат через ті або ті причини не був досягнутий, то принаймні політична сила робила певні кроки у відповідному напрямі. Крім того, такий механізм особливо важливий для опозиції, яка не завжди може сподіватись на ухвалення поданого законопроекту. І це є нормальною європейською практикою, а не суто українською: правляча більшість автоматично відхиляє опозиційні законопроекти. Саме тому в дослідження включена статистика поданих фракціями законодавчих актів.

Таблиця 3. Проекти законів та постанов

Сфери політики	«Блок Литвина»	«Блок Юлії Тимошенко»	Комуністична партія України	«Наша Україна - Народна самооборона»	Партія регіонів	Разом
Економічна	3	15	2	1	3	24
Соціальна	4	0	3	0	3	10
Аграрна	4	2	0	2	2	10
Внутрішня	0	0	0	3	5	8
Освіта	0	2	0	0	0	2
Охорона здоров'я	0	0	0	3	3	6
Міжнародна	0	1	2	0	1	4
Культурна	2	0	5	4	0	11
Гендерна	0	0	0	0	0	0
Першочергові заходи	0	0	1	0	0	1
Молодіжна	0	0	0	0	3	3
Військова реформа	0	0	0	0	0	0
Екологічна	2	0	0	0	0	2
Судова реформа	0	0	0	0	0	0
Інформаційна	0	0	0	0	0	0
Боротьба з корупцією	0	1	0	0	0	1
Демографічна	0	3	0	0	0	3
Транспортна	0	1	0	0	0	1
Енергетична	0	5	0	0	0	5
Разом	15	30	13	13	20	91

Діаграма 4. Проекти законів та постанов

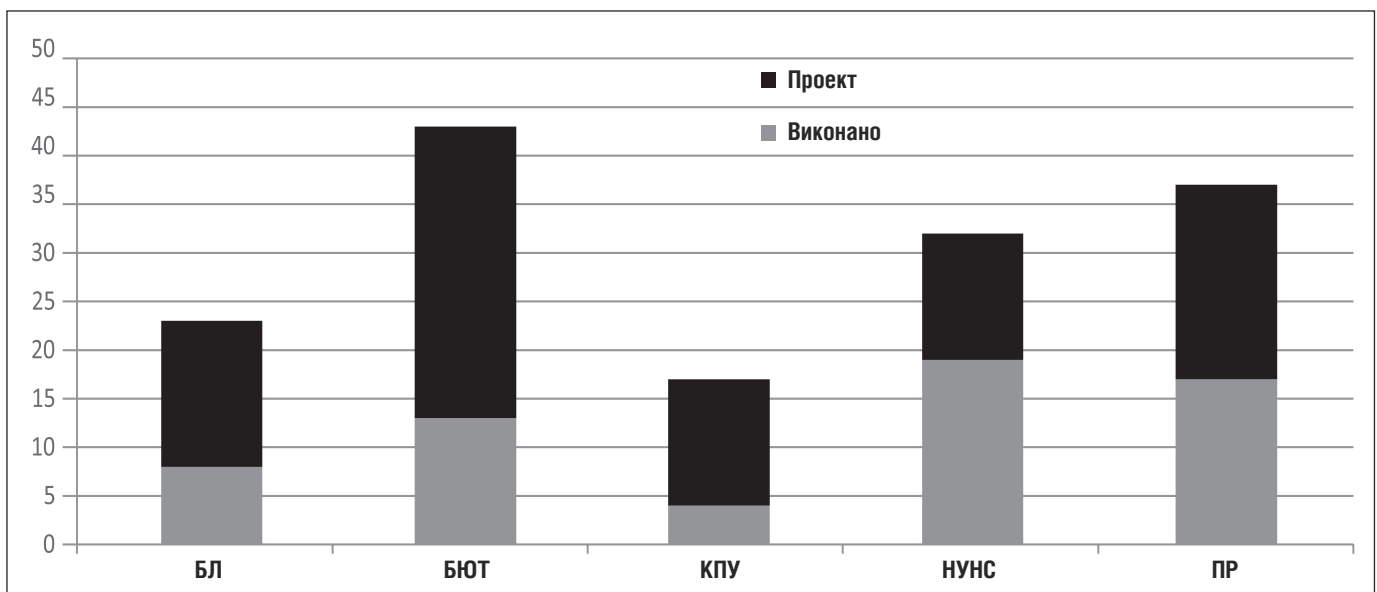
Тож деякі фракції подали достатньо велику кількість законопроектів (див. таблицю 3 та діаграму 4). Наприклад, фракція «Блок Юлії Тимошенко» подала відповідні проекти, що стосувались 30 обіцянок (майже 32% від обіцянок своєї програми), а фракція Партії регіонів – 20. Зведені дані наведені в таблиці 4.

Таблиця 4. Зведена таблиця: виконання обіцянок та подані проекти

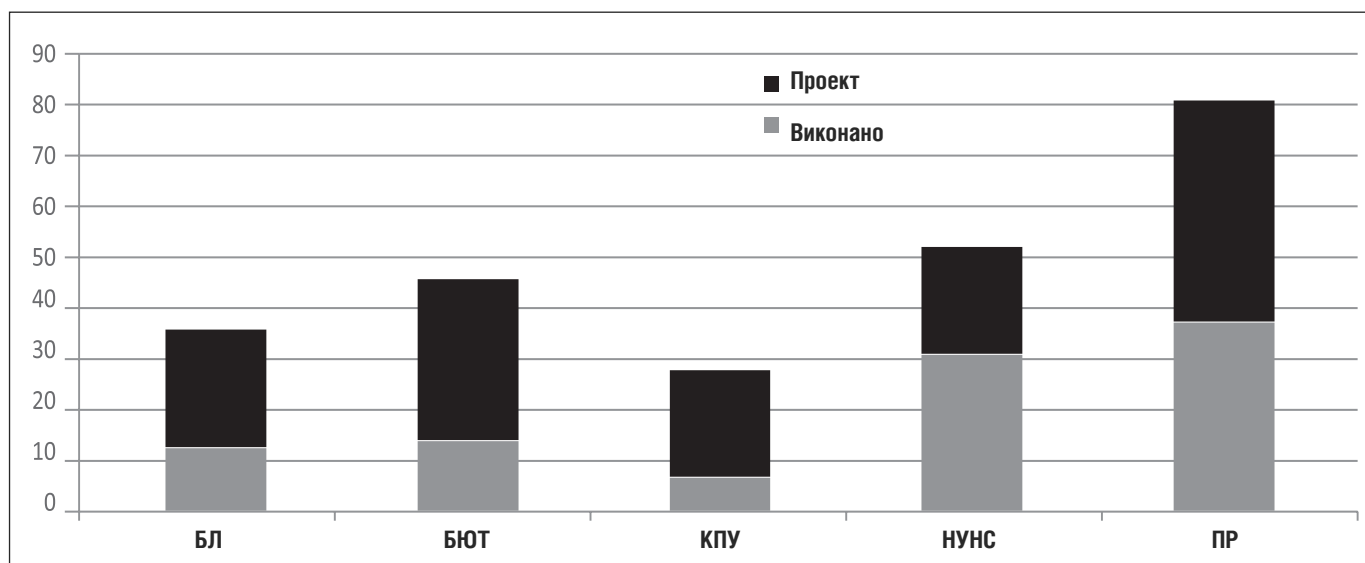
Фракції	Виконано	Відсоток	Проекти	Відсоток	Разом	Відсоток
БЛ	8	12,31	15	23,08	23	35,38
БЮТ	13	13,68	30	31,58	43	45,26
КПУ	4	6,45	13	20,97	17	27,41
НУНС	19	30,65	13	20,97	32	51,61
ПР	17	36,96	20	43,48	37	80,43

Для унаочнення отриманих результатів нижче наведені дві діаграми.

Діаграма 5. Абсолютна кількість адресованих програмних обіцянок, шт.

Діаграма 6. Відносна кількість адресованих програмних обіцянок, %

Таким чином, із наведених вище таблиць та діаграм видно, що найбільшу абсолютну кількість адресованих питань програми має фракція «Блок Юлії Тимошенко» (43), трохи менше їх у фракції Партії регіонів (37), потім у цьому переліку розмістилися блок «Наша Україна – Народна самооборона» (32), фракція «Блок Литвина» (23) та фракція Комуністичної партії України (17).

Якщо ж за основу брати відносну кількість адресованих питань передвиборної програми, тобто відсоток адресованих питань як суму виконаних обіцянок і поданих проектів від загальної кількості обіцянок програми, то перше місце з великим відривом посідає фракція Партії регіонів із майже 81%, друге – фракція блоку «Наша Україна – Народна самооборона» (майже 52%), потім фракція «Блок Юлії Тимошенко» (45,26%), фракція «Блок Литвина» (35,38%) та замикає перелік фракція Комуністичної партії України (27,41%). Найкраще відображає результати роботи фракцій власне відносний показник, наведений в діаграмі 6.

Найкращий показник роботи за досліджуваний період спостерігається у фракції Партії регіонів, а найгірший – у фракції Комуністичної партії України. На другому місці – фракція блоку «Наша Україна – Народна самооборона», третє місце посідає фракція «Блок Юлії Тимошенко», а четверте – фракція «Блок Литвина».

Таблиця 5. Невиконані обіцянки

Сфери політики	«Блок Литвина»	«Блок Юлії Тимошенко»	Комуністична партія України	«Наша Україна - Народна самооборона»	Партія регіонів	Разом
Економічна	5	9	9	5	1	29
Соціальна	17	—	16	6	3	42
Аграрна	5	7	—	3	1	16
Внутрішня	9	1	7	7	2	26
Освіта	—	6	—	3	—	9
Охорона здоров'я	—	—	—	3	1	4
Міжнародна	2	1	2	1	—	6
Культурна	1	—	3	2	—	6
Гендерна	1	—	—	—	—	1
Першочергові заходи	—	—	8	—	—	8
Молодіжна політика	—	—	—	—	—	0
Військова реформа	—	—	—	—	1	1
Екологічна політика	2	—	—	—	—	2
Судова реформа	—	5	—	—	—	5
Інформаційна	—	6	—	—	—	6
Боротьба з корупцією	—	4	—	—	—	4

Демографічна	—	5	—	—	—	5
Транспортна	—	4	—	—	—	4
Енергетична	—	4	—	—	—	4
Разом	42	52	45	30	9	178

З наведеної таблиці 5 видно, що «рекордсменом» у невиконанні обіцянок є фракція «Блок Юлії Тимошенко» (52), на другому місці – фракція комуністів (45), на третьому – фракція «Блок Литвина» (42), на четвертому – фракція блоку «Наша Україна – Народна самооборона» (30) і замикає рейтинг фракція Партії регіонів (9). Не важко помітити, що «антирейтинг» невиконання обіцянок прямо обернений до рейтингу виконаних обіцянок.

Галузевий аналіз

Для більш детального та всебічного розгляду виконаних партіями/блоками та відповідними фракціями обіцянок за досліджуваний період проведений також галузевий аналіз. Було обрано 9 основних галузей, спільних для більшості досліджуваних передвиборчих програм: економічну, соціальну, аграрну, внутрішню політику, освіту, охорону здоров'я, міжнародну, культурну та гендерну політику. По кожній галузі було проведено аналіз зробленого фракціями за досліджуваний період. Результати розміщені у відповідних галузевих таблицях нижче.

Економічна політика

Сьогодні економіка України знаходиться у досить скрутному становищі. Згідно із офіційними даними Central Intelligence Agency, Україна за розміром ВВП у 2010 році знаходилась на 40 місці в світі, проте за розміром ВВП на душу населення (6700\$) – на 134. Такий стан справ спричинений не в останню чергу також і тим, що українська економіка набагато болючіше відчула на собі результати фінансово-економічної кризи, аніж більшість сусідніх держав. За даними Державного комітету статистики, ВВП України у 2009 знизився на 15,9%, проте у січні-листопаді 2010, порівняно із аналогічним періодом 2009 року, зріс на 3,6%. Тож першочерговим завданням економічної політики України є остаточна ліквідація наслідків фінансово-економічної кризи, виведення економіки на докризовий рівень та нарощення темпів її зростання. А це неможливо без активізації у сфері залучення інвестицій (тут уроком може слугувати ситуація із підготовкою до Євро-2012, яка в основному фінансується із Державного бюджету без використання широкомасштабних інвестиційних проектів), запровадження новітніх технологій, сприяння розвитку наукоємних та енергозберігаючих сфер економіки, боротьби із тіньовою економікою.

Фракції	Виконані обіцянки
«Блок Литвина»	Зміцнення матеріально-фінансової бази малих міст і селищ за рахунок розширення бази оподаткування землі, введення податку на нерухомість і встановлення більш справедливого податку на прибуток. Здійснення комплексної реформи податкової системи з передбаченням, зокрема, ліквідації податку на додану вартість; введення прогресивної системи оподаткування, за якої багаті платитимуть до 70%, а соціально не захищені прошарки населення будуть звільнятися від сплати податків.
«Блок Юлії Тимошенко»	Запровадити нові правила: входження в бізнес і вихід із бізнесу мають бути максимально спрощені. Лібералізувати ринок банківських та страхових послуг. Кардинально реформувати дозвільну систему – встановити обмежений і стандартний перелік документів для отримання ліцензій чи дозволів. Пропонуємо максимально обмежити кількість контактів між підприємцем та чиновником. Максимально спростити виділення землі в довгострокове користування для інвесторів, що мають намір будувати в Україні нові сучасні й високотехнологічні підприємства.
Комуністична партія	Буде забезпечене неухильне дотримання конституційного права власності народу України на землю, її надра, повітря, ліси, водень та інші природні ресурси, що знаходяться в межах території України. Розв'язання екологічних проблем буде фінансуватися державою в першочерговому порядку. Не допустимо розпродажу землі – збережемо державу!
«Наша Україна – Народна самооборона»	Збережемо спрощену систему оподаткування для малого бізнесу. Удвічі зменшимо кількість дозволів і перевірок для підприємців, скоротимо число контролюючих органів.
Партія регіонів	Впровадження нового Податкового кодексу сприятиме довгостроковій стабільності бізнесу Курс системних реформ забезпечить стабільне економічне зростання, а також поступове звільнення економіки від надмірного державного втручання та опіки.

Більш-менш системні ініціативи щодо реформи в економічній сфері спостерігаються тільки у програмі Партії регіонів, хоча і тут вона обмежилась ухваленням нового Податкового кодексу. Решта партій адресували свою увагу тільки певній частині питання або окремим проблемним питанням, як-от: «збереження спрощеної системи оподаткування» (НУНС), полегшення дозвільних процедур (НУНС, БЮТ). Обіцянка КПУ щодо мораторію на землю є суто програмною орієнтацією на базовий електорат, але, тим не менше, мораторій і досі діє².

Хоча економічна політика і посідає перше місце за сукупною кількістю обіцянок політичних партій, але не можна стверджувати, що хоч одна із них представила нове та повноцінне, широке та системне бачення курсу для реформування економіки, залучення інвестицій та модернізації економічних та податкових відносин.

Соціальна політика

У соціальній політиці України впродовж останніх десяти років прослідковуються очевидні позитивні зрушення. Так, рівень мінімальної заробітної плати у 2002 році становив 165 грн, а в кінці 2010 року – 922 грн (зростання у 5,6 разу). За даними Державного комітету статистики, середній розмір заробітної плати в економіці загалом у 2001 році становив 324 грн, станом на листопад 2010 року – 2205 грн (зріс у 6,8 разу). При чому обидва показники продовжували зростати навіть у кризові 2008 та 2009 роки. Воднораз простежується проблема із нерівним розподілом рівня заробітної плати залежно від сфери економічної діяльності. Так, у бюджетних галузях рівень середньої заробітної плати значно нижчий, ніж загалом по економіці, хоча впродовж останніх трьох років ситуація дещо вирівнялась.

Подібне можна сказати і про пенсійні виплати. Так, у 2002 році розмір мінімальної пенсії за віком становив 47 грн, у 2010 – 734 грн. Отже, цей показник зріс за дев'ять років у 15,5 разу. Розмір виплат при народженні дитини впродовж останніх років також неодноразово збільшувався. Так, на початку 2004 року він становив 684 грн, а у 2008 році – 12240 грн. У 2010 році розмір цих виплат було прив'язано до мінімального прожиткового мінімуму для дитини і підвищено приблизно у 1,5 разу. У парламенті зареєстровано законопроект, який передбачає зростання цих виплат ще на 30%.

Фракції	Виконані обіцянки
«Блок Литвина»	Заборона реклами алкогольних і тютюнових виробів, переривання телевізійних програм рекламними блоками. Впровадження державної програми будівництва соціального житла в обсягах, що можуть реально задовольнити потреби соціально не захищених громадян.
«Блок Юлії Тимошенко»	—
Комуністична партія	Заробив – одержувач вчасно зарплату та пенсію, не нижчі від прожиткового мінімуму. Відновиться державне фінансування будівництва житла для незаможних громадян і пільговиків. На законодавчому рівні ми забезпечимо право на житло мешканців гуртожитків будь-яких форм власності.
«Наша Україна – Народна самооборона»	Збільшимо у 2008 році допомогу при народженні першої дитини до 12 000 грн, другої – до 15 000 грн і кожної наступної – до 25 000 грн. Для багатодітної сім'ї розмір щомісячної допомоги на дитину віком до 6 років зросте у півтора разу – до 235 грн, від 6 до 18 років – удвічі, до 298 грн. Мінімальна зарплата у 2008 році зросте до 600 грн, а середня – до 2100 грн.
Партія регіонів	Запровадимо комплекс (пакет) соціальних гарантій для сумлінного працівника. Вчитель, лікар, працівник культури, міліціонер, військовослужбовець (працівники бюджетної сфери) при укладанні трудового контракту на 20 років одержать ключі від квартири. Вже з 2008 року родина на першу народжену дитину отримає 11 700 грн, на другу – 25 тис. грн, на третю та кожну наступну дитину – по 50 тис. грн.

Соціальна сфера є другою за сумарною кількістю обіцянок політичних партій/блоків. І це не дивно. Адже в останні роки використання соціальних пільг, доплат та підвищень (пенсій, зарплат, стипендій і т.д.) стало стандартним джерелом отримання підтримки для відповідної політичної сили. Зважаючи на особливості українського менталітету та велику частку бюджетних працівників і пенсіонерів серед виборців, саме соціальна галузь є полем для політичної боротьби.

Знову ж таки, системних змін у соціальній сфері наразі немає ні в житті, ні в програмах. Системна пенсійна реформа побічно згадана тільки в програмі Партії регіонів. Інші ж партії/блоки концентруються в більшості на соціальних «бюджетних» видатках.

²Питання щодо зняття мораторію на цей час актуалізувалось, і якщо основні політичні актори вирішать його зняти, то позиція комуністів навряд чи буде врахована. – Прим. авт.

Аграрна політика

Однією із болючих проблем є низька середня заробітна плата у сфері сільського господарства. За даними Державного комітету статистики, у грудні 2010 року розмір середньої зарплати у галузі склав 1422 грн, в той час як середній розмір загалом по економіці — 2205 грн (співвідношення 64,5%). Проте, незважаючи на деякі позитивні зрушення, що відбулися в галузі за останні роки, залишається чимало невирішених або ж частково вирішених проблем, які торкаються безпосередньо аграрної промисловості (отримання дотацій, пального), сільської інфраструктури (відсутність належного рівня надання медичних послуг, освіти, відсутність бібліотек та інших культурних установ, потреба у подальшій інформатизації) тощо.

Фракції	Виконані обіцянки	Примітки
«Блок Литвина»	Введення державної реєстрації всіх орендарів земельних паїв і суворий контроль за розрахунками із селянами-орендодавцями. Державна підтримка сільських товаровиробників, легкий і зрозумілий вихід на закордонні ринки.	
«Блок Юлії Тимошенко»	—	
Комуністична партія	—	
«Наша Україна – Народна самооборона»	Сільський вчитель, лікар, працівник культури та соціальної сфери щомісяця додатково отримує 20% окладу. Кожній сільській амбулаторії чи фельдшерсько-акушерському пункту забезпечимо автомобіль. Кожен школяр у сільській місцевості, якому до школи понад 3 км, добиратиметься на шкільному автобусі. До 2010 року кожна сільська школа буде підключена до мережі Інтернет.	
Партія регіонів	У 2008 році завершимо видачу громадянам державних актів на землю замість земельних сертифікатів.	Виконання часткове, але спостерігається позитивна динаміка.

Результативність діяльності політичних сил у сфері аграрної політики не висока: всі п'ять фракцій сумарно виконали лише 7 (!) з 33 обіцянок. Варто зауважити, що деякі з пропозицій до аграрної сфери зарахувати не можна, але оскільки у програмах партій вони належать саме до цієї галузі, то під час дослідження, відповідно, зазначені обіцянки не переорієнтовувались. Найбільше це стосується виконаних обіцянок НУНС, що, швидше за все, належать до соціальної, а не аграрної політики.

Зважаючи на намагання прийняти Земельний кодекс, можна впевнено стверджувати, що значна частина ініціатив із програми Партії регіонів буде відображена власне в цьому документі.

Найбільшу увагу аграрній проблематиці приділили «Блок Литвина», який виконав 2 обіцянки та стосовно ще 4-х подав проекти (з 11 обіцянок в аграрній сфері), та блок «Наша Україна – Народна самооборона», котрий виконав 4 обіцянки та 2 оформив як проекти (з 9 обіцянок). У передвиборній програмі фракції БЮТ було зазначено 9 пропозицій, але вона не реалізувала жодну з них і тільки 2 подала як проекти. З фракцією КПУ ситуація дещо інша — в програмі цієї політичної сили взагалі немає ініціатив стосовно аграрної сфери. Хоча можна взяти до уваги заклик не допустити продаж землі. Партія регіонів, як і в загальному у своїй передвиборній програмі, в питаннях аграрної реформи виявилась небагатослівною: із 4 обіцянок 1 виконала і 2 подала як проекти.

Таким чином, у загальному в аграрній політиці особливих зрушень не спостерігалось.

Внутрішня політика

У внутрішній політиці України простежується багато різнопланових пріоритетних векторів. Чи не найбільше суспільної уваги спрямовано на кроки держави у сфері перерозподілу владних повноважень. Зміна форми правління із президентсько-парламентської на парламентсько-президентську стосується повноважень не лише Президента та Верховної Ради, але і Кабінету Міністрів, Адміністрації Президента, голів обласних державних адміністрацій, навіть Головного прокурора та Служби безпеки України. Лише впродовж останніх трьох років у суспільстві тривало обговорення щонайменше трьох проектів конституцій, розроблених різними політичними силами, тому є підстави стверджувати, що і в майбутньому кроки у сфері перерозподілу владних повноважень для пошуку оптимальної моделі будуть суспільно затребуваними.

Це ж стосується і виборчої системи України. У 2002 році парламентські вибори проходили за мішаною системою, у 2006 та 2007 роках — за пропорційною. Місцеві вибори 2006 року проходили за пропорцій-

ною системою, 2010-го — за мішаною. При цьому різні політичні сили і надалі пропонують всілякі «оптимальні» варіанти виборчої системи для держави: мішану, мажоритарну, пропорційну із відкритими списками тощо. Тож ця проблема також залишається актуальною складовою внутрішньої політики.

До того ж акцент варто зробити на розширенні повноважень органів місцевого самоврядування, в тому числі і за рахунок підвищення їх фінансової самостійності, забезпечення ширшого залучення громадян до прийняття публічних рішень, а також створення умов для прозорої і відкритої діяльності всіх державних органів, організацій та установ.

Фракції	Виконані обіцянки
«Блок Литвина»	Впровадження механізму звітності народних депутатів та їх відкликання.
«Блок Юлії Тимошенко»	—
Комуністична партія	Доленосні питання внутрішньої та зовнішньої політики будуть вирішуватися тільки шляхом проведення всеукраїнських і місцевих референдумів.
«Наша Україна – Народна самооборона»	Слідчий ізолятор не буде місцем катувань і порушень прав громадянина.
Партія регіонів	Неухильне дотримання законів, що зменшить обсяг «тіньової» політики й економіки, сприятиме подоланню корупції в суспільстві. ³

У сфері внутрішньої політики найбільше відзначилась Партія регіонів, яка виконала 1 обіцянку та стосовно 5-ти подала проекти (загальна кількість обіцянок у цій сфері — 8). Важлива та потрібна реформа, запропонована «Блоком Литвина», щодо звітності депутатів на цей час остаточно не реалізована. На загал реформи у сфері внутрішньої політики повинні були б структурувати систему владних відносин усередині країни, визначити основи співпраці по лінії центр — регіони (реформа з арсеналу Партії регіонів), уніфікувати виборче законодавство тощо. Системних реформ у цій галузі, на жаль, не відбулось.

Сфера освіти

За даними Державного комітету статистики, з 1991 аж до 2004 року спостерігалось щорічне зменшення кількості дошкільних закладів: із 24,4 тис. до 14,9 тис. (скорочення на 39%), або ж із 2,28 млн місць до 1,04 млн місць (скорочення на 54,3%). Лише з 2005 року кількість дошкільних закладів і місць у них почала зростати: у 2009 році було вже 15,5 тис. закладів (на 4% більше, ніж у 2004 році) і 1,12 млн місць (на 7,8% більше, ніж у 2004 році). Ще один показник — відсоток дітей, які навчаються у дошкільних закладах, у співвідношенні до загальної кількості дітей відповідного віку. Так, 1991 року цей показник склав 55%, у «рекордні» 1997-1998 роки — 38%, а вже у 2009 році — 56%. Загальна середня освіта в Україні є обов'язковою. Ця сфера впродовж останніх 10-ти років зазнала кількох суттєвих реформ. У 2000 році було запроваджено нову систему оцінювання знань учнів, а також 12-річну систему навчання, яка, окрім іншого, передбачала також можливість профільного навчання, 2008 року вперше було проведено незалежне зовнішнє тестування на всеукраїнському рівні, а 2010-го запроваджено 11-річну систему середньої загальної освіти, а також обов'язкове навчання у дошкільних закладах. Те, що протягом 10-ти років двічі змінювалась система освіти, призвело до певних проблем, зокрема з відсутністю шкільних підручників. Також актуальними залишаються питання щодо шкільної освіти у сільській місцевості, її якості, можливості навчатися представникам національних меншин рідною мовою, відсутності відповідних підручників. Окремо стоїть питання соціального захисту вчителів. Актуальним залишається питання про збільшення студентських стипендій до прожиткового мінімуму. Також у сфері вищої освіти суспільно затребуваними напрямами державної політики є подолання корупції, недопущення зменшення державного замовлення, підвищення престижності викладацької та наукової діяльності.

Треба віддати належне міністрові освіти в уряді Ю.Тимошенко Івану Вакарчуку за наполегливість у досягненні мети запровадження системи зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО). Адже саме завдяки його запевненості цю систему таки було введено в дію. Є різні погляди на результати цього проекту, але навіть поверхові соціологічні опитування абітурієнтів показують, що рівень корупції у вищих навчальних закладах суттєво зменшився. Незважаючи на те, що ЗНО стоїть вступу тільки у виші, це є позитивною тенденцією. Крім того, перебуваючи у складі правлячої коаліції, блок НУНС реалізував обіцянку відносно збільшення стипендій для сиріт та забезпечив пільги школярам на проїзд у міжміському транспорті.

³Ця ініціатива відзначена як виконана, хоча зрозуміло, що до остаточного досягнення зазначених цілей Україні ще достатньо далеко. Тим не менше, за останній час спостерігалась як активна риторика правлячої партії щодо подолання корупції, так і певні конкретні дії в цьому напрямі. Саме тому ця ініціатива відзначена як частково виконана. — Прим. авт.

Фракції	Виконані обіцянки	Примітки
«Блок Литвина»	—	
«Блок Юлії Тимошенко»	Повернути дітей із нічних клубів до бібліотек. Створення якісної системи незалежного контролю рівня знань учнів.	Дуже важко оцінити реальність виконання цієї обіцянки, але відповідний документ було ухвалено.
Комуністична партія	—	
«Наша Україна – Народна самооборона»	Знищимо хабарі під час вступу до ВНЗ через обов'язковість зовнішнього тестування. Підніmemo до 1064 грн стипендії для сиріт, які є студентами ВНЗ чи учнями профтехучилищ. Забезпечимо пільги на міжміський проїзд для школярів і студентів на весь рік.	
Партія регіонів	—	

Таким чином, єдиною системною реформою у сфері освіти за останні роки стало введення в дію системи ЗНО.

Сфера охорони здоров'я

За даними Державного комітету статистики, починаючи з 1996 року кількість закладів охорони здоров'я невпинно скорочується. Так, у 1991 році цих закладів налічувалось 3,9 тис. із 700 тис. лікарняних ліжок, у 2009 році – 2,8 тис. закладів (скорочення на 28,2%) із 431 тис. лікарняних ліжок (скорочення на 38,4%). А кількість лікарняних ліжок на душу населення скоротилась із 135 у 1991 році до 94 у 2009 році (на 30,4%). Водночас зросла кількість амбулаторно-поліклінічних закладів із 7 тис. у 1991 році до 8,8 тис. у 2009 році.

Найважливішою проблемою галузі залишається недостатній рівень фінансування. Зокрема, медики з усіх регіонів України запевняють про наявність гострої потреби у покращенні матеріально-технічної бази системи охорони здоров'я усіх рівнів, про відсутність необхідних препаратів для специфічних груп хворих (наприклад, рівень забезпечення препаратами для хворих на гемофілію у Донецькій області складає 7% від потреби), а також відсутність необхідних препаратів для вакцинації, високотехнічного обладнання, належної кількості автотранспорту.

Гостро стоїть питання про підвищення престижності праці у сфері медицини, яке на пряму співвідноситься із проблемою корупції. За даними Державного комітету статистики, середня місячна зарплата працівників охорони здоров'я одна з найнижчих порівняно з зарплатнею в економічній сфері: в листопаді 2010 року вона склала 1600 грн, в той час як середня зарплата в економічній галузі – 2205 грн. Експерти наполягають на тому, що цей показник необхідно збільшити до рівня середньої зарплати у промисловості (на кінець 2010 року – 2543 грн). Також проблемним питанням є гострий брак медичного персоналу в сільській місцевості, тому важливим також є вирішення житлової проблеми (наприклад, у Житомирській області житлове питання щороку вирішується на 1-1,5% від потреби), відповідних пільг при сплаті комунальних послуг тощо.

Фракції	Виконані обіцянки	Примітки
«Блок Литвина»	—	
«Блок Юлії Тимошенко»	—	
Комуністична партія	—	
«Наша Україна – Народна самооборона»	Обмежимо розповсюдження азартних ігор.	Ініціатива у виконанні цього пункту фактично належить БЮТ та Ю.Тимошенко, хоча в програмі і не записана.
Партія регіонів	—	

Порівняльний аналіз передвиборчих обіцянок політичних партій у сфері охорони здоров'я засвідчив:

1. Нерозуміння самого поняття «здоров'я», оскільки плановані заходи в жодній програмі не охоплюють фізичний, духовний і соціальний добробут як складові здоров'я за визначенням ВООЗ.

2. Заплановані заходи безсистемні та розрізнені, тому навіть за умови їх виконання здоров'я населення суттєво не покращиться.
3. Більшість партій зробили наголос на реформуванні системи охорони здоров'я.
4. Привертає увагу майже повна відсутність профілактичного напрямку.
5. Відсутні конкретні механізми виконання обіцянок.
6. Не передбачається участь суспільства у зміцненні і збереженні здоров'я.
7. Не передбачається жорсткий державний і громадський контроль у сфері охорони здоров'я, який рекомендується фахівцями при обмеженому фінансуванні цієї галузі.

Сфера охорони здоров'я потребує глибинного реформування та переосмислення самої концепції надання послуг з охорони здоров'я для населення. На превеликий жаль, жодна з партій не запропонувала в своїй програмі цілісного бачення цієї системи в майбутньому. Тільки в програмі блоку НУНС є згадка про запровадження обов'язкового державного медичного соціального страхування, водночас відсутнє чітке пояснення, як ця система мала би діяти та виглядати.

Міжнародна політика

Один із ключових векторів міжнародної політики України — це європейська інтеграція в рамках співпраці з Європейським Союзом. Першим істотним кроком у цьому напрямі стало підписання Угоди про партнерство та співробітництво, яка набула чинності 1998 року. У 2002 році Президент своїм указом затвердив програму розвитку України «Європейський вибір», 2005 року був ухвалений План дій Україна-ЄС, 2008-го набули чинності домовленості про спрощене оформлення віз та про реадмісію. Того ж року наша держава вступила до Світової Організації Торгівлі, що дало змогу розпочати переговори з ЄС щодо створення зони вільної торгівлі. У 2010 році тривали інтенсивні переговори у згаданій сфері, а це дає підстави сподіватись, що 2011 року угода буде готовою до підписання. Також торік Україна отримала План дій щодо безвізового режиму.

Натомість євроатлантичний вектор інтеграції останнім часом зупинено. Так, у Законі України «Про основні засади внутрішньої і зовнішньої політики», ухваленому 2010 року, визначено, що Україна — позаблокова держава, що означає неучасть України у військово-політичних союзах. Проте Україна зацікавлена у розвитку європейської системи колективної безпеки, у налагодженні співпраці з НАТО та будь-якими іншими військово-політичними союзами на основі взаємних інтересів.

Важливим аспектом усієї міжнародної політики України є неухильне дотримання економічного підґрунтя будь-яких взаємин із зовнішніми партнерами для того, щоб не допустити, аби якісь політичні розбіжності справляли негативний ефект на рівень економічної співпраці, як це було, наприклад, упродовж кількох років у взаєминах України та Росії. Тому зовнішню політику потрібно будувати на засадах виваженості, багатовекторності, добросусідства; вміло маневрувати, уникаючи непорозумінь.

Фракції	Виконані обіцянки
«Блок Литвина»	—
«Блок Юлії Тимошенко»	—
Комуністична партія	—
«Наша Україна – Народна самооборона»	Завершимо вступ України до СОТ. Спростимо візовий режим із Європейським Союзом. Створимо окремий візовий режим для мешканців прикордонних територій у рамках транскордонного співробітництва. Із країнами, де працюють громадяни України, буде укладено угоди про захист їхніх соціальних і трудових прав. Зменшимо енергетичну залежність країни з допомогою нових технологій, диверсифікації імпорту енергоносіїв, використання альтернативних джерел енергії.
Партія регіонів	На зовнішньополітичній арені ми виступаємо за політику відкритості та добросусідства, за збереження позаблокового статусу України. Питання про вступ України до НАТО може вирішуватись тільки на основі результатів всенародного референдуму. Членство в Європейському Союзі або Світової Організації Торгівлі – не самоціль, а засіб підвищення добробуту наших громадян, розширення можливостей вітчизняної економіки, науки та освіти. Забезпечимо збалансовану зовнішню політику, де Східний (Росія та країни Сходу) і Західний (країни ЄС та США) напрями однаково значущі.

Реалізація обіцянок партій/блоків у сфері зовнішньої політики чітко «ідеологічно» їх поляризує. Фракція блоку НУНС за час перебування у владній коаліції змогла реалізувати 5 із зазначених у своїй передвиборній програмі обіцянок, тим самим визначала курс зовнішньої політики України на той час. Партія регіонів, перебуваючи при владі неповний рік, вже реалізувала 4 з 5 своїх обіцянок зі сфери міжнародної політики і кардинально змінила вектор зовнішньої політики України.

Культурна сфера

Одним із основних індикаторів державної культурної політики є наявність, чисельність та матеріальна забезпеченість відповідних об'єктів та різноманітних установ культурного призначення. Так, за даними Державного комітету статистики, у 2009 році в Україні нараховувалось 136 професіональних театрів, тоді як у 1991 році — 130, отже, впродовж самостійного існування нашої держави кількість професіональних театрів зросла на 4,6%. Разом з тим певний спад простежується у бібліотечній справі: з 1991 року кількість бібліотек зменшилась на 5,2 тис., або на 20,6%, а загальний книжковий фонд — на 72 млн примірників (17,6%). Кількість закладів, що демонструють фільми, скоротилась за час незалежності в 11 разів: із 25 тис. до 2,2 тис. Інше болюче питання — відсутність у кінотеатрах вітчизняної продукції. Вся українська кіноіндустрія тримається на відданості та ентузіазмі самих митців. У державній політиці в сфері культури варто зробити акцент на цьому напрямі, адже ті стрічки, які виходять за фінансування держави, часто є заангажованими, комерційно неуспішними, а ті режисери, котрі готові творити якісний продукт, не завжди можуть розраховувати на офіційну підтримку. Так, у 2010 році вперше в історії український повнометражний художній фільм був показаний в основному на конкурсі Канського фестивалю та був включений в прокат у багатьох країнах світу, в той час як вітчизняний глядач не мав змоги переглянути цю картину у кінотеатрах.

Що стосується друкованої продукції, то щорічна кількість виданих книжок зросла із 5,86 тис. до 22,49 тис., проте їх загальний щорічний тираж знизився зі 136 млн у 1991 році до 49 млн у 2009 році. Суттєво зросла щорічна кількість журналів та інших періодичних видань зі 194 найменувань у 1991 до 2515 у 2009 році, а річний тираж зріс із 95 млн до 256 млн примірників. Це ж стосується і газет: за час незалежності кількість найменувань зросла на 32%, а їх разовий тираж збільшився вдвічі.

Загалом державна політика у культурній сфері потребує активізації, адже в інформаційному просторі України панує зарубіжний культурний продукт, що становить очевидну загрозу національній безпеці держави. Однак ця політика повинна здійснюватися не шляхом тих чи інших заборон, а наданням підтримки у створенні дійсно якісних культурних надбань.

Фракції	Виконані обіцянки
«Блок Литвина»	—
«Блок Юлії Тимошенко»	—
Комуністична партія	—
«Наша Україна — Народна самооборона»	—
Партія регіонів	—

На превеликий жаль, таблиця порожня: із 17 обіцянок, що визначені в програмах партій, жодна не була виконана, хоча загалом 11 ініціатив були подані партіями/блоками в якості проектів. Достатньо чітко ідеологічно зорієнтовані плани розбудови культурного життя мають місце у програмах Комуністичної партії України та блоку «Наша Україна — Народна самооборона». Ці концепції дуже сильно між собою різняться, але принаймні відображають ідеологічну складову партій/блоків. Яким чином буде реалізовуватись культурна політика під егідою Партії регіонів, яка нині знаходиться при владі, наразі сказати важко, хоча основні напрями вже зрозумілі. Оцінку цим крокам буде давати виборець.

Гендерна політика

Основними кроками держави у гендерній політиці є ухвалення 2005 року Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», ухвалення Концепції Державної програми з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві на 2006-2010 роки, створення ради з гендерних питань при обласних державних адміністраціях, створення мережі гендерних ресурсних центрів та гендерних освітніх центрів. Рівність чоловіків і жінок у своїх правах закладена також у Конституції України.

На жаль, сьогодні залишається нерівність в оплаті праці жінок та чоловіків. Так, залежно від сфери економічної діяльності середня місячна зарплата чоловіків може перевищувати середню місячну зарплату жінок у тій же галузі до 50%. За словами директора Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України Елли Лібанової, у 2010 році загалом по економіці середня зарплата жінок становила лише 75% середньої зарплати чоловіків, а середня пенсія — 68% пенсії чоловіків.

Для подолання всіх негативних гендерних явищ в українському суспільстві у державній політиці в цій сфері варто зосередитись на проведенні гендерного аналізу суспільства, гендерної експертизи вітчизняного законодавства, розробці відповідних механізмів для подолання цих негативних явищ, впровадженні гендерної складової у всі сфери суспільного життя.

Фракції	Виконані обіцянки
«Блок Литвина»	—
«Блок Юлії Тимошенко»	—
Комуністична партія	—
«Наша Україна — Народна самооборона»	—
Партія регіонів	—

Питання гендерної політики в програмах партій/блоків майже зовсім відсутні. Єдиною політичною силою, яка торкнулася цього питання у своїй програмі, був «Блок Литвина». У програмі блоку задекларовано «подолання дискримінації жінок у всіх сферах життя», хоча жодних законодавчих ініціатив на цю тему подано не було. На цей час, як видно, гендерні питання ще не перебувають у фокусі для громадян і тому не потрапляють у виборчі програми партій та блоків.

Інші сфери

У цьому підрозділі міститься короткий розгляд та характеристика здійснених партіями обіцянок у сферах, що не увійшли до основного переліку.

«Блок Литвина» у свою передвиборну програму включив 5 обіцянок зі сфери екологічної політики, одна з яких була виконана, а 2 подані в якості відповідних проектів. Так само як і з гендерною політикою, «Блок Литвина» виявився єдиною політичною силою, яка виокремилася проблематику екології в самостійний підрозділ. Інші партії екологічні питання побічно включили здебільшого в розділ економіки та енергетики.

«Першочергові заходи» програми **Комуністичної партії України** виокремлені не були, тому що жодна з 9 обіцянок не була виконана, і тільки одна була подана як проект.

Питання реформування військової сфери та молодіжної політики були порушені тільки в програмі **Партії регіонів**. Серед іншого, в документі викладено бачення розвитку армії, тобто перехід до професійної армії, зазначено створення мережі закладів військової освіти, заходи відносно соціального захисту військових тощо. Чотири з п'яти обіцянок у військовій сфері було реалізовано. Невиконаною наразі залишилась обіцянка щодо переходу армії на професійну основу, реалізація якої потребує докорінної перебудови військової галузі. Що стосується молодіжної політики, то з 5 обіцянок виконано було 2, а 3 подано як проекти. Дуже важливими для молоді є проекти щодо забезпечення першим робочим місцем, соціального житла для молоді та збільшення кількості бюджетних місць у ВНЗ, хоча останнє в світлі недавніх подій може бути нереалізованим.

«Блок Юлії Тимошенко» у своїй програмі визначив 5 ініціатив у сфері реформування судової системи та у галузі здійснення інформаційної політики, але жодна з них не була реалізована, навіть на рівні проектів. У сферах боротьби з корупцією, демографічної та транспортної політики було реалізовано відповідно 4, 3 та 1 ініціатива. Професійно виписані дуже потрібні Україні ініціативи в галузі енергетичної політики, але, на жаль, реалізовані вони не були. Натомість питання енергетичної залежності України щороку стає дедалі гострим.

Тенденції

Складно говорити про якісь тенденції та успіхи, якщо загальний показник виконання передвиборних обіцянок не дотягує навіть до 20%. Він зупинився на позначці 18,5%. Але, тим не менше, певні загальні висновки зробити можна.

По-перше, як можна побачити із проаналізованих передвиборних програм, жодна партія/блок не запропонувала ні в одній сфері суспільного життя повноцінного плану проведення реформ. Більш-менш цілісно виглядають тільки ініціативи з міжнародної політики, що на повсякденне життя вплива-

ють набагато менше, ніж, наприклад, комунальна сфера або економічна політика. Програми багато в чому є популярними та навіть не передбачають увагу виборців до їх змісту.

По-друге, чітко можна виокремити сфери, в яких виконано найбільшу кількість обіцянок. До них належать такі сфери:

- Економічна та соціальна політика (по 10 обіцянок);
- Міжнародна політика (9);
- Аграрна політика (7).

Така трійка «лідерів» абсолютно підтверджує українські політичні тенденції. Партії діють на запит своїх виборців, а ті у свою чергу голосують за соціальні стандарти, пенсії, мінімальні зарплати, надання різних видів допомоги, виплат та субсидій. Виборці розрізняють українські партії не за їх ставленням до податків чи розвитку бізнесу, а за принципом міжнародної політики, навіть радше міжнародної орієнтації: проросійські, прозахідні (проамериканські або про-ЄС) або «мультивекторні». Це говорить про низький рівень політичної культури населення.

В Україні спостерігається дуже цікавий суспільний феномен: з одного боку, низький рівень політичної культури та очікувань, а з другого боку — дуже високий рівень політизації та політичної обізнаності населення. Це означає, що громадяни навіть не очікують виконання даних партіями/блоками/окремими політиками обіцянок і тому не дуже цікавляться передвиборними програмами та тим, що в них написано. Водночас населення дуже добре обізнане із висловлюваннями, позиціями політиків, політичними скандалами та міжнародною політикою тощо. Тобто політичне життя в Україні перетворюється на розважальне шоу, чому дуже сприяють і відповідні політичні ток-шоу на найрейтинговіших загальнонаціональних телевізійних каналах. Звичайно, це не сприяє побудові системи політичної відповідальності в суспільстві.

На превеликий жаль, на цей час тенденція до активізації роботи українських парламентських партій з реалізації їхніх передвиборних програм не спостерігається. 2011 рік проходить в політичному протистоянні між провладною коаліцією та опозиційними фракціями. Зважаючи на внесення відповідних змін до Конституції України щодо дати проведення наступних виборів до Верховної Ради, де-факто з кінця 2011 року може вже стартувати прихована виборча кампанія, що ще більше ускладнить ефективність роботи законодавчого органу влади та змістить акценти діяльності в бік популізму, а не проведення системних реформ.

Найпопулярніші та спільні обіцянки

Наприкінці — деякі цікаві факти.

15 обіцянок, які зустрічаються у програмах трьох чи більше фракцій:

- підтримка малого і середнього бізнесу — всі 5 фракцій;
- вирішення у той чи інший спосіб проблем із соціальним житлом — всі 5 фракцій;
- запровадження виборності суддів народом — 4 фракції (крім «Блоку Литвина»);
- збільшення виплат при народженні дитини — 4 фракції (крім «Блоку Литвина»);
- ухвалення Податкового кодексу — 3 фракції (БЮТ, НУНС, Партія регіонів);
- надання пільгових кредитів сільгоспвиробникам — 3 фракції (БЮТ, «Блок Литвина», КПУ);
- підтримка бізнесу, який впроваджує чи розвиває нові технології — 3 фракції (БЮТ, КПУ, Партія регіонів);
- посилення кримінальної відповідальності за корупцію — 3 фракції (БЮТ, «Блок Литвина», КПУ);
- вирішення кадрових проблем із лікарями у сільській місцевості — 3 фракції (БЮТ, НУНС, КПУ);
- зменшення залежності держави від імпорту енергоресурсів — 3 фракції (БЮТ, НУНС, КПУ);
- реформа відносин між державним та місцевими бюджетами — 3 фракції (НУНС, «Блок Литвина», Партія регіонів);
- підвищення пенсій — 3 фракції (НУНС, «Блок Литвина», КПУ);
- підвищення стипендій сиротам — 3 фракції (НУНС, КПУ, Партія регіонів);
- підвищення стипендій усім студентам — 3 фракції («Блок Литвина», КПУ, Партія регіонів);
- питання вступу до міжнародних організацій повинне вирішуватися на референдумі — 3 фракції («Блок Литвина», КПУ, Партія регіонів).

Найбільш нереальні для втілення обіцянки:

БЮТ:

- пропонуємо перетворити Україну на інвестиційний рай.

НУНС:

- створимо до 2010 року професійну армію;

- до 2010 року покінчимо з чергою військовослужбовців на житло;
- запровадимо справедливий податок на багатство й розкіш, який наповнить місцеві бюджети.

«Блок Литвина»:

- вироблення й реалізація реального механізму повернення втрачених заощаджень, у тому числі через участь громадян у приватизації ліквідних підприємств, надання їм землі, забезпечення лікування та навчання за рахунок бюджету;
- створення Фонду майбутнього, з якого на персональний рахунок немовлят буде нараховуватися 25 тисяч гривень із наступним нарахуванням відсотків та індексацією по досягненні 18-річного віку;
- платною може бути лише друга вища освіта;
- збільшення розміру стипендій до рівня середньої заробітної плати; відмінникам навчання — стипендія в подвійному розмірі.

КПУ:

- буде ліквідований інститут президентства, Україна стане парламентською республікою;
- визнаючи рівноправність усіх форм власності, ми перевіримо законність приватизації та повернемо в державну власність стратегічні галузі промисловості;
- бюджетонаповнюючі галузі (в першу чергу, виробництво спиртних напоїв і тютюнових виробів) перейдуть у державну власність, а зовнішня торгівля стане державною монополією;
- держава ліквідує дитячу безпритульність протягом трьох років;
- упродовж 5 років громадянам повернуть їхні вкрадені державою грошові заощадження;
- Основний закон встановить інститут подвійного громадянства на підставі міжнародних угод;
- на вимогу громадян України та з метою посилення боротьби зі злочинністю комуністи внесуть на розгляд Верховної Ради законопроект про тимчасове поновлення смертного покарання за навмисне вбивство;
- прийняття після всенародного обговорення нової редакції Конституції, проект якої розроблений Комуністичною партією України;
- введення прогресивного податку на прибуток, податків на багатство й розкіш;
- введення та суворе дотримання державної монополії на видобуток нафти, газу, вугілля та інших корисних копалин, на виробництво і продаж спиртних напоїв і тютюнових виробів.

Партія регіонів:

- молоді спеціалісти, які працюватимуть на підприємствах — флагманах індустрії, будуть забезпечені житлом під державні фінансові гарантії (1 млрд грн);
- вчитель, лікар, працівник культури, міліціонер, військовослужбовець (працівники бюджетної сфери) при укладанні трудового контракту на 20 років одержать ключі від квартири;
- перехід до професійної армії забезпечить її технічну оснащеність та високу боєздатність, спроможність гідно відповідати на виклики часу, зокрема протистояти загрозам тероризму.

Аналіз передвиборної програми фракції Партії регіонів

Аналіз проведено на основі передвиборної програми «Стабільність та добробут» Партії регіонів на позачергових виборах до Верховної Ради України 30 вересня 2007 року.

Передвиборна програма Партії регіонів «Стабільність та добробут» не дуже відрізняється від програм українських політичних партій. Вже традиційно це не є передвиборна програма західного зразка із конкретно виписаними цілями та механізмами їх досягнення, проте для Партії регіонів не характерні фантастичні плани на зразок програми «Блоку Юлії Тимошенко» (див. Аналіз передвиборної програми фракції «Блок Юлії Тимошенко») чи Комуністичної партії. Логічна структура документа розрахована більше на пересічних читачів, ніж на політиків-професіоналів або політичних дослідників. Саме тому читати та сприймати програму легко, а співвідносити конкретні її ініціативи з відповідними сферами політики, тобто здійснювати аналіз, — дещо складніше, ніж з програмами інших політичних партій.

Сама вже назва програми «Стабільність та добробут» зорієнтовує на її основну тенденцію та настрій: акцент робитиметься на економічних та соціальних питаннях, по можливості не зачіпатимуться «гарячі» та «проблемні» для населення питання. Також у програмі чітко простежується орієнтація на потреби та очікування базового для Партії регіонів виборця, особливо в питаннях міжнародної (забезпечення політики нейтралітету, вступ до міжнародних організацій загалом та НАТО зокрема тільки після проведення всеукраїнського референдуму та участь України в ЄСП тощо) та мовної політики — в програмі чітко виписана норма щодо надання російській мові статусу державної. До того ж саме «державної», а не «другої державної».

Структурно програма складається з преамбули та двох розділів. У преамбулі розробники окреслили головний принцип програми: *«Досягнення сучасних стандартів життя має стати основою національної ідеї, яка об'єднає всіх громадян»*. Не обійшлося і без «камінчика» в конкурентів: Партія регіонів протиставляє себе «помаранчевій» команді як команда професіоналів, які вміють проводити потрібні реформи. Теза преамбули щодо точних економічних розрахунків та реальних можливостей економіки, на яких нібито ґрунтується програма, не витримує критики і є суто популістською. Якщо такі розрахунки та плани проведення реформ існували, то варто було виокремити їх у додаток до програми та опублікувати.

Перший розділ програми «Соціальний успіх» об'єднує в собі ініціативи у сферах соціальної, молодіжної, військової, пенсійної політики, у галузі охорони здоров'я, аграрної політики та підприємництва. Більшість пропозицій достатньо чіткі, містять або дати їх реалізації, або конкретні критерії впровадження. Слід звернути увагу на те, що в більшості тих ініціатив, де є конкретні строки впровадження, як термін виконання указаний 2008 рік. З одного боку, це явний розрахунок на отримання виконавчої влади після позачергових виборів до Верховної Ради у вересні 2007 року. З іншого боку, такий підхід характерний для всіх без виключення українських партій та блоків, і це свідчить, що горизонт планування — максимум на два роки. Планів на п'ятирічну каденцію парламенту немає взагалі в жодної політичної сили, представленої у Верховній Раді.

Враховуючи те, що після парламентських перегонів коаліція була сформована без участі фракції Партії регіонів, реалізацію зазначених ініціатив доцільно розглядати станом на кінець 2010 року. Весь перший розділ програми охоплює в тій чи іншій мірі соціальні ініціативи, що стосуються різних верств населення — військових, молоді, студентів, пенсіонерів тощо.

Другий розділ програми «Україна — успішна країна!» містить достатньо загальний перелік основних потрібних для держави та реалізації цілей першої частини програми реформ. Тут є реформи та ініціативи у сферах внутрішньої політики, боротьби з корупцією, визначені зовнішньополітичні орієнтири тощо. Позитивом для передвиборної програми в цілому було би створення детального списку потрібних реформ та законопроектів для їх проведення в додатку до програми.

Галузевий аналіз

Соціальна політика

Безпосередньо до сфери соціальної політики зараховано дев'ять ініціатив з підрозділів «Соціальний успіх», «Соціальний пакет: ключі до статку» та «Пенсія: рахунок тільки на Вашу користь!». Одну пропозицію з розділу «Соціальний пакет: ключі до статку», яку розробники програми включили чомусь саме до соціального розділу, переорієнтовано до питань внутрішньої політики, адже йдеться про реформування відносин по лінії центр-місцева влада для надання більшої фінансової свободи місцевим органам влади.

З дев'яти ініціатив сфери соціалістики виконані були три, стосовно чотирьох пропозицій були подані відповідні законопроекти і дві ініціативи залишилися нездійсненими. До втілених ініціатив належить збільшення розміру допомоги при народженні дитини, до частково реалізованих - ініціатива щодо створення соціального пакету для сумлінних працівників. Також було зроблено певні кроки в напрямі забезпечення певних категорій бюджетних працівників житлом. Зазначені пропозиції потребують значних бюджетних коштів, тому їх безпосередня реалізація у світлі економічної кризи відкладеться. Втім варто сподіватись, що з часом ухвалені в цих напрямках закони отримають реальне матеріальне наповнення.

Чотири ініціативи, подані як проекти відповідних законів, належать до сфери пенсійного забезпечення. **Пенсійну реформу** як таку передбачається проводити на трьох рівнях: перший (теперішній етап) — солідарна пенсійна система, другий — це накопичувальна система, третій — система недержавного пенсійного страхування. Сьогодні третій рівень вже почав частково діяти (залучено близько 500 тис. осіб). Перший заступник Глави Адміністрації Президента В.Януковича Ірина Акімова стверджує, що базові основи для запровадження другого рівня повинні бути створені до 2012 року. Віце-прем'єр В.Семиноженко зауважував, що до 2014 року будуть задіяні всі три рівні пенсійної реформи. 26 листопада 2010 року міністр праці і соціальної політики заявив, що підвищення пенсійного віку до 65 років можливе, але воно стосуватиметься лише тих осіб, яким на момент прийняття рішення буде менше 35 років. Інші категорії громадян це не зачепить. Відповідні законопроекти вже певний час знаходяться на опрацюванні в комітетах Верховної Ради та чекають на свій розгляд. Зважаючи на достатньо складну економічну та демографічну ситуацію в Україні, питання пенсійної реформи щороку набуває дедалі більшої гостроти, і скоро вже його неможливо буде відкладати надалі.

Невиконаними залишилися декілька обіцянок, що потребують значних витрат Держбюджету: щодо виплат стипендій, допомоги дітям до досягнення ними повноліття. Зважаючи на велику кількість пов'язаних між собою законопроектів, що регулюють соціальну сферу, у дослідженні ця обіцянка визначена як «проект».

Молодіжна політика

Партія регіонів вважає необхідним законодавчо забезпечити проведення молодіжної політики і закласти основи для реалізації програми щодо забезпечення молоді житлом та першим робочим місцем. Слід відзначити, що питання забезпечення молоді житлом є складним, оскільки його вирішення потребує багато часу, політичної волі та бюджетних коштів. Позитивом є суттєве підвищення стипендій всім категоріям студентів залежно від рівня акредитації навчального закладу.

Одним із проектів, поданих депутатами фракції Партії регіонів на розгляд Верховної Ради, є проект щодо запровадження механізму кредитування освіти. Дуже потрібний та важливий крок для молоді. Подібні системи вже багато років успішно діють в США та країнах Західної Європи. Час запровадити таку систему і в Україні. Фракція не подала жодних ініціатив стосовно забезпечення підвищення кількості місць у ВНЗ за державним замовленням, хоча відповідна ініціатива у програмі зазначена.

Загалом з п'яти ініціатив у сфері молодіжної політики дві було здійснено і три подано як проекти законів.

Охорона здоров'я

З чотирьох ініціатив у сфері охорони здоров'я жодна не виконана повністю. Три подано у вигляді відповідних законопроектів. Низький рівень виконання завдань у цій галузі пояснюється, поза іншим, широтою цілей програми. Наприклад, ініціатива щодо гарантування «якісної безкоштовної медичної допомоги малозабезпеченим верствам населення» є далекосяжною метою діяльності всієї вертикалі влади, і тому звітувати про якісь певні швидкі результати достатньо важко. Немає у програмі жодного слова про загальну реформу системи охорони здоров'я та запровадження страхової медицини, а без цих життєво необхідних реформ сучасна українська медицина проживотіє ще недовго. Проблему переобладнання лікарень новітнім устаткуванням на основі системи лізингу депутати фракції не порушували. Варто зауважити, що переоснащення лікувальних закладів повинно відбуватися в рамках загальної реформи системи охорони здоров'я, про яку зазначалось вище.

Депутати фракції Партії регіонів також порушували питання запобігання поширенню СНІДу, профілактики та лікування наркоманії, алкоголізму та онкозахворювань, пропагування здорового способу життя. Деякі з цих ініціатив були ухвалені як закони та підписані Президентом, декотрі повернулись на доопрацювання в комітет, якісь і досі чекають свого розгляду. Мета, поставлена в програмі, є занадто далекосяжною та загальною, щоб можна було легко визначити ступінь її виконання. Цей пункт ініціатив означений як «проект».

Аграрна політика

У програмі Партії регіонів задекларована ініціатива відносно створення прозорого та легального ринку землі. У разі її реалізації у інвесторів та власників землі з'явилось б більше можливостей та гарантій прав власності, що стимулювало б зростання капіталовкладень в галузь, а в перспективі — її інтенсивний розвиток. Відповідний законопроект, котрий серед інших політичних сил був поданий і від фракції Партії регіонів, на цей час очікує свого розгляду. Також були подані проекти, що стосуються сфери регулювання та залучення інвестицій в аграрний сектор та підтримки сільськогосподарських виробників (ухвалені). Партія регіонів відмовилась підтримати продовження дії заборони на купівлю-продаж землі сільськогосподарського призначення. Планується, що з 2012 року в Україні земля сільськогосподарського призначення буде у вільному продажу.

У програмі також заплановано створення національної зернової біржі, проведення овочевих та фруктових аукціонів у містах. Функції та засади діяльності біржі або аукціонів у програмі чи інших ініціативах фракції не визначаються. Національна зернова біржа наразі не створена, і відповідних законопроектів депутати фракції не подавали.

Що ж стосується овочевих і фруктових аукціонів, то у комітеті опрацьовують законопроект В.Лук'янова про аукціони загалом. Про овочеві і фруктові аукціони в жодних законопроектах не йдеться. Партія регіонів посприяла ухваленню закону, який дозволив селянам продавати власну продукцію на ринках після 1 січня 2010 року (без цього закону набула б чинності заборона на таку діяльність, і селяни б не мали змоги продавати власну продукцію на ринках).

В січні 2009 року у Верховній Раді відбулось голосування за урядовий законопроект Ю.Тимошенко про **земельні аукціони**. Його підтримав тільки один представник Партії регіонів. Очікує розгляду спільний законопроект чотирьох фракцій (крім КПУ) про ринок земель, який безпосередньо стосується цього питання. У комітеті опрацьовують урядовий законопроект М.Азарова щодо продажу земель державної та комунальної власності на земельних торгах.

Здійсною можна вважати лише ініціативу щодо удосконалення системи видачі дозвільних документів на землю.

Економічна політика

Треба зауважити, що економічній політиці як такій у програмі приділено недостатньо уваги. Окремо виділено лише підрозділ щодо підтримки підприємництва, основою нововведень якого є ухвалення Податкового кодексу (на прийнятий кодекс Президент наклав вето, після тривалих протестів підприємців на майдані Незалежності в Києві Податковий кодекс був ухвалений зі змінами). Кодекс і далі викликає різку критику підприємців, роботодавців та бухгалтерів, тобто практично всіх, хто безпосередньо працює з цим документом.

Неодноразово задекларовані п'ятирічні податкові канікули для малого бізнесу так і не були запроваджені, незважаючи на те, що ця норма була записана і в передвиборній програмі кандидата в Президенти В.Януковича.

До здійсненої економічної політики також зараховані ініціативи у сфері підтримки будівництва та проведення земельних аукціонів, тому що, відповідно до програми, кошти, отримані від проведення земельних аукціонів, повинні направлятися на побудову нового соціального житла. Земельні аукціони в такому вигляді, як вони анонсовані у програмі, створені не були, але депутати фракції Партії регіонів подали декілька законопроектів, що стосувались забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків (ухвалено), підтримки будівництва в період світової економічної кризи (ухвалено) та регулювання інвестиційної діяльності в сфері будівництва (проект на стадії опрацювання в комітеті).

Три ініціативи з підрозділу «Реформи — шлях до успіху», які належать до економічної політики, за своєю суттю є дуже загальними і потребують додаткового роз'яснення з боку розробників програми. Це стосується і проведення «курсу стабільних реформ для забезпечення економічного зростання» та «поступового звільнення економіки від надмірного державного втручання», і пріоритетності «збереження і примноження промислового й науково-технічного потенціалу країни, що надасть можливість здійснити поступовий перехід до економіки знань», і «широкого впровадження наукомістких та енергозберігаючих технологій, використання альтернативних джерел енергії» тощо. До кожної з цих ініціатив було подано низку законопроектів. Деякі з них ухвалені Верховною Радою та підписані Президентом (наприклад, проект закону про внесення змін до Закону України «Про основні засади державного контролю (нагляду) у сфері господарської діяльності», проект закону про ринковий нагляд і контроль продукції, проект закону про внесення змін до деяких законів України з питань космічної діяльності, проект закону про наукові парки, проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо стимулювання використання альтернативних джерел енергії) тощо).

Загалом з шести ініціатив у сфері економічної політики фракція здійснила або частково здійснила три; дві подала як відповідні законопроекти і одну не реалізувала.

Військова реформа

Партія регіонів — єдина з українських партій, що у своїй програмі приділила увагу реформуванню військової галузі. З п'яти ініціатив програми виконані або частково виконані чотири, одна ініціатива (щодо переходу до професійної армії та її повного переоснащення) лишилась нездійсненою.

Депутати від фракції Партії регіонів подали на розгляд Верховної Ради ухвалені згодом законопроекти щодо підвищення соціальної захищеності військовослужбовців (Закон України «Про внесення зміни до статті 63 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби та деяких інших осіб»», проект закону про внесення змін до деяких законів України з питань забезпечення житлом громадян тощо), збільшення виплат курсантам та солдатам строкової служби, підвищення зарплати молодшим офіцерам (до 2851 грн з 1 грудня 2010 року) та створення мережі «суворовських і нахімовських училищ для підготовки перспективного кадрового резерву Збройних сил України» (в бюджеті було закладено відповідні кошти, ухвалено потрібні законопроекти).

На жаль, депутати фракції досі не подали жодного законопроекту щодо переведення української армії на професійну основу та не запропонували план і механізми реалізації цієї ініціативи. Більше того, діючий міністр оборони Михайло Єжель заявив, що наразі невідомо, коли саме українська армія стане професійною — через 10, 15 чи 20 років.

Внутрішня політика

Питання внутрішньої політики у програмі фігурують у двох підрозділах: «Реформи — шлях до успіху» і «Єдність та багатоманітність». З восьми ініціатив у цій сфері одну було виконано, п'ять подано як відповідні законопроекти та дві здійснено не було.

У програмі чітко записане прагнення Партії регіонів надалі проводити «поглиблення політичної реформи та зміцнення в Україні парламентської демократії». Зважаючи на скасування Президентом за згодою Конституційного Суду України та народних депутатів політичної реформи 2004 року та повернення до Конституції України в її редакції 1996 року, ця ініціатива не просто не була виконана - фракція вчинила прямо протилежно тому, що записано у програмі. Оцінку таким діям партії будуть давати виборці.

Анонсованою у програмі була також реформа місцевого самоврядування та перерозподіл владних повноважень на користь місцевих органів влади. Реформа проведена не була, повноваження (в тому числі і бюджетні) перерозподілені не були. В цьому контексті варто згадати також реформу адміністративно-територіального устрою України. У **Концепції реформи адміністративно-територіального устрою України**, схваленій 2008 року, йдеться про те, що її потрібно завершити до 2014 року. Наразі важко об'єктивно оцінити рівень реалізації цієї реформи. Якщо подивитись на зміст концепції, то вона передбачає внесення змін до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів», «Про органи самоорганізації населення», Бюджетного і Земельного кодексів. До всіх цих документів зміни були внесені або, принаймні, законопроекти щодо таких змін народні депутати опрацьовують у комітетах. Партія регіонів активно долучалась до цього процесу. Але, наскільки всі ці зміни відповідають потребам реформи, на сьогодні визначати ще зарано.

Про розширення повноважень місцевого самоврядування говорити поки не доводиться, більше того, його повноваження звужуються. Зокрема, були внесені зміни в Закон «Про столицю України місто-герой Київ», і Президент отримав право призначати головою Київської міської державної адміністрації кого завгодно, натомість раніше цю посаду міг обіймати лише київський міський голова, обраний киянами.

Ініціатива стосовно «неухильного дотримання законів, що зменшить обсяг «тіньової» політики й економіки, сприятиме подоланню корупції в суспільстві», вважається частково виконаною через велику кількість як проектів, так і ухвалених рішень у цій сфері. Нині важко сказати, до яких конкретних наслідків приведе вся ця робота.

Решта ж ініціатив у сфері внутрішньої політики (такі як проведення судової реформи, боротьба з корупцією, захист свободи слова, надання російській мові статусу державної тощо) є реформами, що потребують тривалої підготовки. Їх виконання не обмежується ухваленням одного чи навіть декількох законопроектів. Ці ініціативи відзначені як такі, що перебувають на стадії реалізації, адже відносно кожної з них депутати фракції подали відповідні законопроекти. З перелічених вище ініціатив найбільш неоднозначною є ініціатива щодо надання російській мові статусу державної. Зрозумілим є вне-

сення цієї пропозиції у програму партії як відповідь на прагнення та ідеологічні позиції базового для партії електорату. Проте ініціатива не реалізована.

Міжнародна політика

Дуже цікавим феноменом української політики є той факт, що «ідеологічне» розрізнення між політичними партіями відбувається не на основі розмірів податків, соціальних питань або розвитку ринку праці, а через позиції, що найменше впливають на безпосереднє та повсякденне життя так званого «маленького українця»: міжнародна політика, вступ або невступ до міжнародних організацій, відносини з сусідніми державами, питання мови та історії тощо. Важливість названих питань жодним чином не заперечується, але саме такий феномен української політики дуже добре демонструє, наскільки вона ще далека від західних стандартів демократії. В той час коли основними на порядку денному боротьби політичних партій за голоси стануть податки, соціальні гарантії або зарплати, тоді ми і будемо «в Європі».

У програмному розділі міжнародної політики виписані всі основні побажання та прагнення базового виборця Партії регіонів: збереження позаблокового статусу України, збалансована (з акцентом на співпрацю з Росією) міжнародна політика, завуальована відмова від вступу до НАТО (через проведення всеукраїнського референдуму), участь України в ЄСП та послаблення співпраці зі Світовою організацією торгівлі тощо.

Із перелічених п'яти ініціатив у сфері міжнародної політики виконано було чотири (щодо збереження позаблокового статусу України, питання вступу до НАТО може вирішуватись тільки на основі всеукраїнського референдуму, збалансованість міжнародної політики та співпраця з СОТ тощо), а одна перебуває на стадії реалізації (ініціатива щодо участі України в ЄСП). Беззаперечним позитивом є чітка та послідовна позиція партії в питаннях зовнішньої політики та, як видно, високий відсоток реалізації поставлених цілей.

Підсумки

Проведення Фундацією «Відкрите суспільство» чергового етапу аналізу парламентської діяльності народних депутатів України та парламентських фракцій (див. попередні публікації «Робота?.. – На це нема часу» від 01.09.09 р.; «Рік без результату» від 26.01.10 р.; «Проміжний фініш» від 11.06.10 р.; «Собі улюблений» від 04.09.10 р.) чітко демонструє, що тенденції, виявлені на попередніх етапах дослідження, закріпились і до того ж активно розвиваються.

Слід відзначити, що напередодні позачергових парламентських виборів 2007 р. Партія регіонів була найкрупнішою фракцією в Верховній Раді, її лідер Віктор Янукович стояв на чолі уряду, а Микола Азаров очолював економічний блок.

Фактично можна говорити, що на момент виборів Партія регіонів була правлячою партією і відповідним чином формувала політичну програму.

Хоча Партія регіонів традиційно вважається в Україні партією крупного капіталу, але її програма в першу чергу орієнтована на бюджетників, пенсіонерів та найрізноманітніших отримувачів бюджетної допомоги.

Соціальні ініціативи Партії регіонів мають яскраво виражений популістський характер і спрямовані на забезпечення підтримки системи розподілу матеріальної допомоги серед різних верств населення за рахунок Державного бюджету.

Слід зазначити, що фракція Партії регіонів має найбільший відсоток виконаних обіцянок – 41,3% та понад 40% ініціатив знайшли своє відображення в законопроектах.

Аналіз парламентської діяльності фракції Партії регіонів у Верховній Раді 6-го скликання демонструє чітку залежність між приналежністю до парламентської більшості і можливістю реалізовувати власні законодавчі ініціативи. Контроль парламентської більшості, посад Президента та глави уряду створює для Партії регіонів унікальні можливості для реалізації законодавчих ініціатив. Можна впевнено відзначити, що за всю історію незалежної України така ситуація склалась вперше.

Таких можливостей не було в жодній політичній силі в Україні. Фактично в Україні сформовано єдину вертикаль влади на зразок російської. Можливо, з тією відмінністю, що посаду Голови Верховної Ради обіймає поки не представник Партії регіонів, а лідер Народної партії Володимир Литвин. На сьогодні в системі немає не те що конфліктів, але відсутня навіть будь-яка дискусія.

Разом з тим доводиться констатувати, що Партія регіонів реалізує свої обіцянки в оригінальний спосіб. З одного боку, депутати демонструють високу результативність у прийнятті законодавчих актів, з іншого, вони протилежні принципам викладеним у програмі.

Зокрема, в програмі було задекларовано відданість ідеям парламентської республіки, посилення ролі уряду, розширення прав місцевого самоврядування.

Натомість маємо скасування політреформи рішенням Конституційного Суду після подання 256 народних депутатів. Набула чинності Конституція в редакції 1996 року і знову повернуті гіперповноваження Президенту. Причому слід відзначити, що діючий Президент обирався під зовсім інші повноваження. Деякі правники говорили навіть про узурпацію влади.

Більше того, внесені зміни в Закон «Про Кабінет Міністрів», і уряд повністю підпорядкований Президенту. Прем'єра за згодою Верховної Ради призначає Президент, міністрів — призначає Президент; заступників міністрів — призначає Президент. Після таких змін про уряд як вищий орган виконавчої влади можна не згадувати. Коли Верховна Рада призначала Миколу Азарова прем'єром, він заявив, що відчуває себе першим міністром в уряді Віктора Януковича. На сьогодні можна констатувати, що «відчуття» Миколи Яновича реалізовані.

Проблема лише в тім, що ні в передвиборчій програмі Партії регіонів, ні в передвиборчій програмі Президента Віктора Януковича на подібні плани не було й натяку (див. також публікацію «Синдром реформатора» від 12.10.10).

Окремо варто зупинитись на питаннях економічної політики, які розробники програми навіть не виділили в окремій розділ. Є розділ «Зелене світло підприємництву», що включає дві ініціативи: щодо ухвалення нового Податкового кодексу (формально виконано) та стосовно надання п'ятирічних податкових канікул для малого бізнесу (не виконано, більше того, умови для малого бізнесу погіршені).

Решта економічних реформ належать до розділу «Реформи — шлях до успіху» і носять відверто декларативний характер.

Єдина сфера політики, щодо якої фракція не виконала взагалі жодної обіцянки, є сфера охорони здоров'я. З чотирьох ініціатив три були подані як законопроекти, а одна (стосовно фінансового лізингу в сфері охорони здоров'я) не була реалізована зовсім. Наразі можна говорити, що основним напрямом реформування фракція бачить запровадження страхової медицини.

В цілому, після проведення детального аналізу діяльності фракції Партії регіонів у Верховній Раді України за період 2007 — 2010 років можна стверджувати, що

- існує пряма залежність між належністю фракції до більшості і законодавчою активністю;
- більшість виконаних та поданих в якості законопроектів ініціатив датовані власне 2010 роком, тобто часом, коли команда Партії регіонів отримала всю повноту виконавчої влади в Україні, сформувавши відповідну коаліцію та виконавчу вертикаль;
- адміністративне та політичне реформування, яке здійснюється фракцією, не має практично ніякого відношення до задекларованих програмних принципів;
- виконані обіцянки щодо збільшення фінансування окремих бюджетних галузей носять чисто технічний характер і були виконані ще урядом під керівництвом Юлії Тимошенко;
- більшість виконаних програмних обіцянок Партії регіонів були реалізовані в перші 2 роки каденції;
- економічні та політичні умови, в яких приймалась передвиборча програма Партії регіонів, радикально відрізняються від тих, які склались станом на 2011 рік;
- п'ятирічний термін каденції Верховної Ради призводить до того, що парламент взагалі не відображає настроїв суспільства і втрачає контакт з громадянами;
- депутатський корпус в цілому, та фракція Партії регіонів зокрема, живе самостійним життям і законопроекти, які пропонуються і приймаються, слабо пов'язані з економічними і політичними потребами суспільства.

Загальна таблиця виконання обіцянок передвиборної програми

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
СОЦІАЛЬНИЙ УСПІХ (Соціальна політика)			
Уперше в українській політиці ми пропонуємо принципово нову державну стратегію надання соціальних гарантій громадянам упродовж усього життя. Це буде запорукою соціального успіху й виходу на нові цивілізаційні обрії.	<p>Проект закону про соціальний діалог в Україні зареєстрований представниками Партії регіонів 25.01.2008. Законопроект передбачає створення спеціальних органів соціального діалогу, Національної тристоронньої соціально-економічної ради (входять підприємці, працівники і представники держави). Знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p> <p>Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвідомчості справ, пов'язаних із соціальними виплатами», ухвалений Верховною Радою та 03.03.2010 підписаний Президентом (проект внесено представниками БЮТ та Партії регіонів). Закон усуває перешкоди соціально незахищеним верствам населення вирішувати справи про соціальні виплати у судах.</p> <p>Також цього питання торкається проект Трудового кодексу, зареєстрований 04.12.2007 представниками Партії регіонів. Проект прийнятий у першому читанні та готується до другого.</p>	<p>Проект закону про соціальний діалог в Україні.</p> <p>Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвідомчості справ, пов'язаних із соціальними виплатами».</p> <p>Проект Трудового кодексу.</p> <p>Законопроект № 7045 про внесення змін до Закону України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбували покарання у вигляді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк» (готується до другого читання).</p> <p>Проект постанови № 7156 про систему соціальної підтримки населення (субсидії та пільги) очікує розгляду.</p>	Проект
Вже з 2008 року родина на першу народжену дитину отримує 11700 грн, на другу – 25 тис. грн, на третю та кожну наступну дитину – по 50 тис. грн.	У Державному бюджеті на 2008 рік було закладено виплату допомоги при народженні першої дитини – у розмірі 12240 грн, другої – 25000 грн, третьої – 50000 грн.		Здійснено
При досягненні дитиною 3-річного віку й до 13 років родина отримуватиме щомісяця по 100 грн, а з 13-ти до 18 років – по 200 грн.	Не здійснено.		Не здійснено
МОЛОДІ – ВПЕВНИЙ СТАРТ! (Молодіжна політика)			
Зробимо доступнішою вищу освіту. Не менш ніж 50% місць у ВНЗ будуть бюджетними.	<p>У проекті закону про кредитування на здобуття вищої освіти, зареєстрованому 30.11.2007 за ініціативою представників БЮТ, КПУ та Партії регіонів, передбачено зробити вищу освіту доступнішою шляхом запровадження особливого виду кредитів – кредиту на здобуття освіти. Документ очікує розгляду.</p> <p>Проект закону про внесення змін до статті 11 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» (щодо пільгових умов погашення освітніх кредитів для громадян, які мають дітей) зареєстрований представниками Партії регіонів 23.11.2007. Закон ухвалений Верховною Радою і підписаний Президентом 28.01.2009.</p> <p>Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо усунення перешкод у здобутті вищої освіти інвалідами) зареєстрований 07.03.2008 представниками Партії регіонів. Законопроект перебуває на доопрацюванні.</p>	<p>Проект закону про кредитування на здобуття вищої освіти.</p> <p>Проект закону про внесення змін до статті 11 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні».</p> <p>Законопроект № 7067 про внесення зміни до статті 19 Закону України «Про охорону дитинства» (щодо здобуття вищої освіти дітьми з багатодітних сімей).</p>	Проект. Здійснюється ревізія задекларованого курсу. 6 січня 2011 року Міністерство освіти звернулося до всіх керівників вищих навчальних закладів з листом щодо необхідності зменшити державне замовлення на підготовку бакалаврів у порівнянні з 2010 роком на 42%, а молодшого спеціаліста на 10%.

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Гарантуємо виплату стипендій студентам ВНЗ I-II ступеня акредитації з 1 січня 2008 р. – 200 грн, з 1 вересня 2008 р. – 400 грн; III-IV ступеня – з 1 січня 2008 р. – 300 грн, з 1 вересня 2008 р. – 530 грн; студентам-сиротам – не менше 1060 грн.	Згідно із Державним бюджетом на 2008 рік, розмір стипендії з 1 січня 2008 року становив для студентів ВНЗ I-II рівнів акредитації 200 грн, III-IV рівнів – 300 грн. З 1 вересня 2008 року відповідно для вишів I-II ступеня – 400 грн, III-IV ступенів – 530. Стипендії для сиріт було закладено у розмірі 1060 грн.		Здійснено (Кабмін Юлії Тимошенко)
Молодим спеціалістам законодавчо забезпечимо перше робоче місце, надавши фінансову підтримку підприємствам.	У Державному бюджеті на 2010 рік закладено 10 млн грн витрат на компенсацію роботодавцям за надання першого робочого місця молодим спеціалістам. Проект закону про забезпечення працездатної молоді першим робочим місцем зі звільненням роботодавця від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування зареєстрований представником Партії регіонів 09.11.2010. Законопроект знаходиться на опрацюванні в комітеті.	Проект закону про забезпечення працездатної молоді першим робочим місцем. Проект закону № 7347 про забезпечення працездатної молоді першим робочим місцем зі звільненням роботодавця від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (знаходиться на опрацюванні).	Проект
Молода родина отримає в оренду терміном до 10 років муниципальне житло, зведене на кошти від земельних аукціонів. За цей час родина зможе придбати власне житло.	Проект закону про забезпечення молоді житлом зареєстрований за ініціативою представників трьох фракцій, в т.ч. Партії регіонів, 23.11.2007. Проектом визначається ціла низка механізмів – надання пільгових кредитів, цільових адресних субсидій, залучення коштів кредитних спілок, залучення іноземних інвестицій. Законопроект знаходиться на опрацюванні в комітеті.	Проект закону про забезпечення молоді житлом.	Проект
Молоді спеціалісти, які працюватимуть на підприємствах – флагманах індустрії, будуть забезпечені житлом під державні фінансові гарантії (1 млрд грн).	Молоді спеціалісти можуть отримати житло хіба що в рамках пільгового житлового кредитування молоді.		Здійснено (частково)
СОЦІАЛЬНИЙ ПАКЕТ: КЛЮЧІ ДО СТАТКУ (Соціальна політика)			
Ми запровадимо комплекс (пакет) соціальних гарантій для сумлінного працівника.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про міліцію» (щодо вдосконалення соціального захисту працівників міліції) зареєстрував 06.02.2009 представник Партії регіонів. Документ ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом 02.04.2009. Закон України про підвищення престижності шахтарської праці ініціювали представники Партії регіонів та БЮТ (підписаний Президентом 11.09.2008).	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про міліцію» (щодо вдосконалення соціального захисту працівників міліції). Закон України «Про підвищення престижності шахтарської праці». Законопроект № 7183 про внесення змін до статті 121 Кодексу законів про працю України (щодо гарантій і компенсацій при службових відрядженнях) проходить етап підготовки до другого читання.	Здійснено (частково)

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Реформуємо й надамо достатні фінансові ресурси місцевим бюджетам.	09.05.2009 Верховна Рада не підтримала проект закону про засади внутрішньої і зовнішньої політики України, у якому, серед іншого, йшлося про делегування органам місцевого самоврядування ширшого кола повноважень та виділення коштів, достатніх для здійснення цих функцій. За проект проголосувало лише 128 депутатів Партії регіонів, тож його відхилено і знято з розгляду.		Не здійснено
Насамперед розв'яжемо житлову проблему шляхом проведення земельних аукціонів і вкладення отриманих коштів у будівництво. Система земельних аукціонів створюватиметься протягом 2008–2010 рр.	<p>Проект закону про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків, який 06.02.2008 зареєстрували представники «Блоку Литвина», БЮТ, Партії регіонів, ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом (19.09.2008).</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва» щодо подовження терміну дії заходів підтримки будівництва житла 09.07.2010 зареєстрували представники БЮТ, НУНС, Партії регіонів. Документ ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом.</p> <p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо вдосконалення фінансових механізмів здійснення інвестицій у будівництво житла) зареєстрований 07.03.2008 представниками БЮТ, НУНС, Партії регіонів. Законопроект ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом.</p> <p>Законопроект щодо заходів стимулювання будівництва житла, зареєстрований 15.07.2010 представниками БЮТ, НУНС, Партії регіонів, знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p>	<p>Проект закону про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва» щодо подовження терміну дії заходів підтримки будівництва житла.</p> <p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо вдосконалення фінансових механізмів здійснення інвестицій у будівництво житла).</p>	Проект
Вчитель, лікар, працівник культури, мільйонер, військово-службовець (працівники бюджетної сфери) при укладанні трудового контракту на 20 років одержать ключі від квартири.	<p>Під час голосування ініційованого представниками БЮТ законопроекту щодо заходів стимулювання будівництва соціального житла «за» проголосували 110 представників Партії регіонів.</p> <p>Також 138 членів фракції Партії регіонів проголосували за внесений Ю.Тимошенко законопроект щодо забезпечення громадян доступним житлом, що допомогло ухвалити його у першому читанні. Тепер він готується до другого читання.</p> <p>Ухвалений Закон України „Про внесення змін до Закону України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва»”. (Проект зареєстрований за ініціативою трьох народних депутатів, в т.ч. представника Партії регіонів). Цей законодавчий акт Президент підписав 30.09.2010. Законом продовжується дія названого закону, за допомогою якого вдалося «зробити перші кроки до практичного вирішення проблеми забезпечення житлом військовослужбовців, вчителів, працівників медичних закладів та інших категорій громадян, які перебувають на квартирній черзі».</p>	Закон України Про внесення змін до Закону України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва».	Здійснено
Через 10 років роботи житло може бути викуплене за 50% вартості, через 15 – за 25%, а через 20 років воно стає власністю працівника.	Не здійснено.		Не здійснено
ПЕНСІЯ: РАХУНОК ТІЛЬКИ НА ВАШУ КОРИСТЬ			
Кожному пенсіонеру гарантуємо пенсію, що відповідає стажу, кваліфікації та умовам праці. Підтримаємо пенсіонерів, що працюють, шляхом виплати їм пенсії, й зарплати.	<p>Проект закону про внесення змін до статті 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (щодо захисту прав пенсіонерів на регулярне осучаснення пенсії) 01.06.2010 зареєстрував представник Партії регіонів. Законопроект знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p> <p>У комітеті на опрацюванні знаходиться законопроект про внесення змін до статті 25 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (щодо захисту прав пенсіонерів на справедливую оцінку одного року страхового стажу), котрий 01.06.2010 зареєстрував представник Партії регіонів.</p> <p>Законопроект щодо захисту прав пенсіонерів на регулярне осучаснення пенсій, який зареєстрував представник Партії регіонів, знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до статті 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (щодо захисту прав пенсіонерів на регулярне осучаснення пенсії).</p> <p>Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (щодо захисту прав пенсіонерів на справедливую оцінку одного року страхового стажу).</p> <p>Опосередковано – проект закону № 2476 про внесення змін до статті 57 Закону України «Про освіту» щодо пенсійного забезпечення педагогічних працівників (відхилено).</p>	Проект

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
З 2009 року запровадимо іменні пенсійні накопичувальні рахунки, на які буде переводитися частина пенсійних внесків. Кожний працівник матиме змогу контролювати стан свого іменного рахунку.	Верховна Рада попереднього скликання 24.04.2007 ухвалила у першому читанні урядовий законопроект (Прем'єр-міністр В.Янукович) про запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, проте у другому читанні документ ще не був розглянутий. Відповідний законопроект знаходиться на опрацюванні в комітеті.	Проект закону про запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.	Проект
Усунемо перешкоди на шляху розвитку недержавного пенсійного забезпечення.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» зареєстрований 23.11.2007 за ініціативою уряду на чолі з В.Януковичем. Законопроект знаходиться на опрацюванні в комітеті.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».	Проект

Діяльність поза програмою:

- проект Декларації про гідність, свободу і права людини — контроверсійний документ, підтекст якого вказує на значне посилення контролю держави щодо питань моралі та свободи й домінування православного світосприйняття;
- контроверсійний проект закону про мови — неоднозначність врегулювання мовного питання, дисбаланс української та російської мов;
- запровадження обов'язкового маркування всіх ліків шрифтом Брайля (через рік, після активного спротиву фармацевтичної галузі, норму було пом'якшено: наразі список маркованих ліків визначає МОЗ);
- посилення відповідальності за нанесення шкоди ґрунтам та водному фонду; обов'язковість узгодження щодо розміщення ядерних об'єктів та об'єктів для обробки радіоактивних відходів з місцевими громадами;
- підтримано закон щодо розвитку альтернативних видів енергії, проте запровадження біопалива було проігнороване;
- проект щодо посилення відповідальності медичних працівників;
- проект щодо вдосконалення умов діяльності ВНЗ — відсутність реального плану реформування та переходу на європейські стандарти;
- повернення до школи 11-річної системи та запровадження обов'язкової річної дошкільної освіти;
- низка новацій у соціальній політиці:
 - компенсація за ризик населенню, що живе біля підприємств з видобування і переробки уранових руд, ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами;
 - включення до числа непрацевдатних членів сім'ї, яким призначається пенсія у зв'язку з втратою годувальника, дітей, які навчаються за денною формою навчання у закладах системи загальної середньої освіти до закінчення ними навчальних закладів;
 - пільгові умови погашення освітніх кредитів для громадян, які мають дітей;
- посилення соціального захисту для шахтарів та збільшення грошової підтримки;
- недопущення при перерахунках раніше призначених пенсій зменшення їх розмірів військовослужбовцям, звільненим з військової служби;
- спрощення порядку розгляду надання допомоги сім'ям загиблих — через скорочення терміну визнання померлим за умови техногенних чи природних катастроф;
- право військовослужбовцям, які мають вислугу на військовій службі 20 років і більше, та членам їх сімей за їх бажанням отримувати грошову компенсацію замість жилих приміщень для постійного проживання;
- позачергове обслуговування інвалідів 1 та 2 груп у сфері послуг;
- зміна підвідомчості справ щодо соцвиплат з адмінсудів до загальних — для цього було подолане вето Президента В.Ющенка.
- внесення змін до державної програми щодо житлово-комунального господарства (передбачено оновлення та реформування галузі: регулювання ринку державних монополій, реставрацію застарілого житлового фонду, залучення приватних інвесторів із орієнтацією на беззбитковість ЖКГ).

ЗДОРОВЕ СУСПІЛЬСТВО (Охорона здоров'я)

Гарантуємо надання якісної безкоштовної медичної допомоги малозабезпеченим верствам населення.	Проект закону про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування 27.11.2007 зареєстрував представник Партії регіонів. Законопроект покликаний надати громадянам гарантію на безоплатну якісну медичну допомогу у разі хвороби. Очікує розгляду.	Проект закону про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування. Законопроект № 7147 про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо посилення відповідальності медичних працівників) знаходиться на опрацюванні. Проект закону № 7278 про внесення змін до деяких законів України (щодо надання невідкладної допомоги особам, які перебувають у небезпечному для життя і здоров'я стані) знаходиться на опрацюванні.	Проект
--	---	---	--------

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Кошти приватних інвесторів будуть спрямовані на розвиток медичного страхування, впровадження передових медичних технологій, оновлення обладнання і створення нових основних фондів.	Проект закону про фінансування охорони здоров'я та обов'язкове соціальне медичне страхування зареєстрований 30.06.2009 за ініціативою представників фракцій Партії регіонів, БЮТ та «Блоку Литвина». У проекті пропонується зменшити навантаження на бюджет у сфері охорони здоров'я та перенести його на систему обов'язкового соціального медичного страхування. Це, на думку авторів, створить умови для повноцінного фінансування цієї сфери. Законопроект перебуває на опрацюванні в комітеті.	Проект закону про фінансування охорони здоров'я та обов'язкове соціальне медичне страхування.	Проект
Використовуючи механізми фінансового лізингу, у 2008–2009 рр. ми забезпечимо лікарні всіх рівнів необхідним медичним обладнанням.	За даними Державного комітету статистики, у 2008 році порівняно із 2007 роком інвестиції у сферу охорони здоров'я зросли на 1 млрд грн (на 40%), проте у 2009 зменшились порівняно із 2008 на 1,6 млрд грн (на 44%). Проект закону про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування (щодо стимулювання розвитку фінансового лізингу) 29.05.2009 зареєстрував представник Партії регіонів. Законопроект торкається стимулювання розвитку лізингу в Україні загалом і не зачіпає конкретно сфери охорони здоров'я.	Проект закону про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування (щодо стимулювання розвитку фінансового лізингу).	Не здійснено
Пріоритетні цільові програми сприятимуть здоровому способу життя, запобігатимуть поширенню СНІДу, туберкульозу, наркоманії, онкозахворювань.	Під час розгляду урядового законопроекту (Прем'єр-міністр Ю.Тимошенко) про затвердження загальнодержавної програми боротьби з онкологічними захворюваннями на період до 2016 року 103 представники Партії регіонів долучились до його ухвалення (Президент підписав 30.12.2009). Проект закону про профілактику алкоголізму, наркоманії та токсикоманії зареєстрований 25.09.2008 за ініціативою представника Партії регіонів. Законодавчий акт знаходиться на опрацюванні в комітеті. Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо заборони використання синтетичних наркотиків метадону гідрохлориду і бупренорфіну гідрохлориду в цілях замісної підтримувальної терапії) зареєстрований 17.11.2009 за ініціативою представника Партії регіонів. Знаходиться на опрацюванні в комітеті. Проект закону про фізичну культуру і спорт, зареєстрований 17.07.2008 за ініціативою представників Партії регіонів та БЮТ, направлений на сприяння здоровому способу життя серед різних груп населення. Закон ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом. Проект закону про внесення змін до Закону України «Про запобігання захворювання на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення» зареєстрований 10.07.2010 за ініціативою представниці Партії регіонів. Документ ухвалений у першому читанні, наразі триває підготовка до другого. Проект закону про внесення змін до Закону України «Про боротьбу із захворюванням на туберкульоз», зареєстрований 03.02.2010 представниками Партії регіонів та БЮТ, ухвалений у першому читанні, нині готується до другого. У комітетах на опрацюванні перебуває ще низка законопроектів, які торкаються вказаних питань. Їх ініціаторами є представники Партії регіонів та інших фракцій.	Проект закону про профілактику алкоголізму, наркоманії та токсикоманії. Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо заборони використання синтетичних наркотиків метадону гідрохлориду і бупренорфіну гідрохлориду в цілях замісної підтримувальної терапії). Проект закону про фізичну культуру і спорт. Проект закону про внесення змін до Закону України «Про запобігання захворювання на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення». Проект закону про внесення змін до Закону України «Про боротьбу із захворюванням на туберкульоз».	Проект
РОДЮЧА ЗЕМЛЯ – БАГАТІ СЕЛЯНИ (Аграрна політика)			
З метою підвищення добробуту українських селян законодавчо забезпечимо створення прозорого й легального ринку землі, що гарантуватиме мінімальну орендну плату за землю, не нижчу за 400 грн за гектар на рік.	Проект закону про ринок земель, зареєстрований 03.04.2008 за ініціативою чотирьох фракцій, в т.ч. Партії регіонів, очікує розгляду на засіданні Верховної Ради.	Проект закону про ринок земель. Опосередковано – законопроект № 7059 про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо повноважень із реєстрації права власності на землю) знаходиться на опрацюванні (суб'єкт ініціативи – КМУ).	Проект

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
<p>У 2008 році завершено видачу громадянам державних актів на землю замість земельних сертифікатів.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо документів, які посвідчують право власності на земельну ділянку, а також порядку поділу та об'єднання земельних ділянок) зареєстрований за ініціативою представників фракцій НУНС та Партії регіонів. Законопроект на пряму не торкається питання заміни актів на сертифікати, проте удосконалює систему видачі дозвільних документів на землю, знижуючи їх кількість до одного акта, який не потрібно змінювати щоразу під час продажу земельної ділянки. Це дозволяє сільському населенню зменшити витрати коштів та часу, а також уникнути ризиків щодо корупційних зловживань. Законопроект ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом (27.03.2009).</p>	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо документів, які посвідчують право власності на земельну ділянку, а також порядку поділу та об'єднання земельних ділянок).</p>	<p>Здійснено</p>
<p>У найближчих 3 роки подвоїться обсяг інвестицій на розвиток сільськогосподарства, соціальної сфери села – на газифікацію, будівництво шкіл, доріг тощо.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до статті 134 Земельного кодексу України (щодо надання в оренду земельних ділянок для ведення товарного сільськогосподарського виробництва) зареєстрований 30.06.2010 за ініціативою представників фракцій Партії регіонів та НУНС. У пояснювальній записці йдеться про те, що законопроект сприятиме залученню інвестицій в агропромисловий сектор. Документ знаходиться на опрацюванні в комітеті. Проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки сільськогосподарських товаровиробників, зареєстрований 11.05.2010 за ініціативою Прем'єр-міністра М.Азарова, ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом (02.06.2010). Також на опрацюванні в комітеті знаходяться законопроекти щодо надання індивідуальним сільським забудовникам державних пільгових кредитів (зареєстрований 05.10.2010 представниками Партії регіонів) та щодо підтримки агропромислового комплексу в умовах світової фінансової кризи (зареєстрований 02.11.2010 за ініціативою позафракційного депутата та представника Партії регіонів).</p>	<p>Проект закону про внесення змін до статті 134 Земельного кодексу України (щодо надання в оренду земельних ділянок для ведення товарного сільськогосподарського виробництва). Проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки сільськогосподарських товаровиробників.</p>	<p>Проект</p>
<p>Зі створенням Національної зернової біржі вітчизняні аграрії отримають максимальну вигоду, а посередники будуть позбавлені надприбутків. Цьому сприятиме також створення та проведення овочевих і фруктових аукціонів у містах.</p>	<p>Проект закону про внесення зміни до пункту 1 розділу XI «Прикінцеві положення» Закону України «Про безпечність та якість харчових продуктів» (щодо реалізації на агропродовольчих ринках продукції домашнього виробництва та подвірного забою) 04.09.2009 зареєстрував представник Партії регіонів. Документ ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом (13.11.2009). Закон відтермінує заборону на продаж цієї продукції до 1 січня 2015 року.</p>	<p>Проект закону про внесення зміни до пункту 1 розділу XI «Прикінцеві положення» Закону України «Про безпечність та якість харчових продуктів» (щодо реалізації на агропродовольчих ринках продукції домашнього виробництва та подвірного забою). Опосередковано – законопроект № 7195 про внесення зміни до статті 3 Закону України «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру» (щодо ліцензування оптової торгівлі цукром) готується до другого читання.</p>	<p>Не здійснено</p>
ЗЕЛЕНЕ СВІТЛО ПІДПРИЄМНИЦТВУ (Економічна політика) ЄДНІСТЬ ТА БАГАТОМАНІТНІСТЬ			
<p>Впровадження нового Податкового кодексу сприятиме довгостроковій стабільності бізнесу.</p>	<p>Проект Податкового кодексу України, зареєстрований 21.09.2010 за ініціативою Кабінету Міністрів України, ухвалений Верховною Радою і сформульований на підпис Президентіві.</p>	<p>Проект Податкового кодексу України (ухвалений).</p>	<p>Здійснено. Формально кодекс ухвалений, але жодного доброго слова про нього від підприємців або бухгалтерів не чути; податкову систему він не спростив; про зелене світло підприємству говорити не доводиться.</p>

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
<p>3 1 січня 2008 р. структури малого сімейного бізнесу отримають на 5 років податкові канікули та будуть звільнені від сплати за реєстрацію, видачу патентів та інших дозвільних документів.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» щодо здійснення господарської діяльності на підставі подання декларації 27.04.2010 зареєстрували представники НУНС, БЮТ та Партії регіонів. Спрямований на спрощення процедури входження в бізнес. Схвалений Верховною Радою та підписаний Президентом.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».</p> <p>Законопроект № 7176 про внесення змін до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» (щодо оформлення, видачі дублікатів, анулювання документів дозвільного характеру).</p> <p>Закон України «Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом "єдиного вікна"» (підпис Президента від 10.11.2010).</p> <p>Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо запровадження системи електронної державної реєстрації суб'єктів господарювання) (підпис Президента від 10.11.2010).</p> <p>Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо застосування угод про розподіл продукції) (підпис Президента від 22.10.2010).</p> <p>Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо спрощення механізму державної реєстрації припинення суб'єктів господарювання) (підпис Президента від 27.07.2010).</p>	<p>Не здійснено</p>

Діяльність поза програмою:

- скасовано низку антикризових заходів, які обмежували надходження іноземного капіталу в Україну;
- збільшено термін розгляду державою інноваційних проектів, що теоретично має збільшити участь уряду в оновленні та реструктуризації економічної системи країни;
- підтримана ініціатива щодо заборони грального бізнесу в Україні;
- Закон «Про державно-приватне партнерство» додав колізії із чинними законодавчими актами, дозволивши маніпулювати подібними протиріччями у кооперації бізнесу та влади;
- закон, що дозволяє КМУ без тендерів розпоряджатися коштами, виділеними для організації та проведення Євро-2012 в Україні (ухвалено за урядування М.Азарова);
- двічі підвищено акцизні збори (окрім зміни ставок на алкоголь та тютюн, зросли і ставки на дизельне паливо, що негативно відбилося на стаєнові сільського господарства — такий наслідок суперечить передвиборним гаслам Партії регіонів);
- підтримано послаблення фінансового тиску держави на космічну галузь до 2015 року;
- спроби спрощення доступу на ринок телекомунікаційних послуг;
- зміни до Закону «Про оподаткування підприємств» щодо оподаткування дивідендів. Згідно з ними, держава втратила частину доходів від дивідендів, які надсилаються за кордон. (У цьому політичні опоненти ПР вбачають пряму особисту мотивацію членів фракції¹);
- ВРУ проголосувала проти закону щодо сприяння виробництву та використанню біологічних видів палива, який зобов'язував виробників поступово переходити на виготовлення сумішевого пального;
- відтерміновано встановлення більш жорстких норм у сфері сільського господарства;
- посилення державної підтримки виноградарства, садівництва і хмелярства;
- спроби протидії впливу економічної кризи на будівельну галузь;
- надання КМУ можливості випустити облігації внутрішньої державної позики для придбання додаткової емісії акцій НАК «Нафтогаз України»;
- можливість продовжити строки обігу та погашення облігацій підприємств, визначені умовами їх розміщення, – механізм захисту прав і підприємства-емітента цих облігацій, і їх власників;
- спроби посилення державного контролю за дотриманням добросовісної конкуренції у галузі ціноутворення;
- погашення заборгованості за спожиту електроенергію і поставлене вугілля, що виникла у підприємств вугільної та енергетичної галузі за рахунок коштів для реалізації Комплексної програми створення ядерно-паливного циклу в Україні та Державної цільової екологічної програми приведення в безпечний стан уранових об'єктів виробничого об'єднання «Придніпровський хімічний завод»;
- дозвіл підприємствам, які мають стратегічне значення, та вугледобувним підприємствам, розстрочити на термін до 60 календарних місяців заборгованість перед Пенсійним фондом України.

¹ С. Терехін. Розповідь про мертвого жайворонка й поварену книгу. // Інтернет-видання «Українська правда». 03.09.2010. <http://www.pravda.com.ua/articles/2010/09/3/5353466/>

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
УКРАЇНСЬКІЙ АРМІЇ – ГІДНУ ПЕРСПЕКТИВУ			
<p>Перехід до професійної армії забезпечить її технічну оснащеність та високу боєздатність, спроможність гідно відповідати на виклики часу, зокрема протистояти загрозам тероризму.</p>	<p>Не здійснено.</p>		<p>Не здійснено</p>
<p>Підвищиться соціальна захищеність військово-службовців.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законів України з питань забезпечення житлом громадян зареєстрований 07.03.2008 за ініціативою 5-ти парламентських фракцій, в т.ч. Партії регіонів. Ним передбачається запровадити грошову компенсацію замість отримання житла, що дасть змогу зменшити кількість військовослужбовців, які перебувають на обліку осіб, що потребують покращення житлових умов. Закон ухвалений Верховною Радою і підписаний Президентом 26.06.2009.</p> <p>Проект закону про внесення зміни до статті 4 Закону України «Про використання земель оборони» (щодо будівництва житла для військовослужбовців та членів їх сімей) зареєстрований 26.05.2010 за ініціативою представниці Партії регіонів. Законопроект ухвалений Верховною Радою та переданий на підпис Президенту.</p> <p>Закон України про внесення зміни до статті 63 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби та деяких інших осіб» ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом 13.07.2009.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законів України з питань забезпечення житлом громадян.</p> <p>Проект закону про внесення зміни до статті 4 Закону України «Про використання земель оборони» (щодо будівництва житла для військовослужбовців та членів їх сімей).</p> <p>Закон України про внесення зміни до статті 63 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби та деяких інших осіб».</p> <p>Перебуває на стадії опрацювання проект закону № 7277 про внесення змін до деяких законодавчих актів України з окремих питань соціального захисту військовослужбовців та деяких інших осіб, виплати одноразової грошової допомоги у разі їхньої загибелі (смерті), встановлення їм інвалідності чи часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності.</p>	<p>Здійснено</p>
<p>З 2008 року втричі збільшаться виплати курсантам та солдатам строкової служби.</p>	<p>У 2008 році грошове утримання військовослужбовців строкової служби зросло з 51 грн до 154 грн, грошове утримання курсантів – з 57 грн до 172 грн (за даними Міністерства фінансів України).</p>		<p>Здійснено (Кабмін Юлії Тимошенко)</p>
<p>Грошове утримання молодших офіцерів буде не нижче 2 тис. грн на місяць.</p>	<p>Сьогодні зарплата молодших офіцерів становить 2341 грн, з 1 грудня 2010 року – 2851 грн.</p>		<p>Здійснено (формально – обіцянка давалась, коли курс грн/\$ був 5,2)</p>
<p>Створимо мережу суворовських і нахімовських училищ для підготовки перспективного кадрового резерву Збройних сил України.</p>	<p>У Бюджеті на 2008 рік на відновлення суворовських та нахімовських училищ було виділено 524,4 млн грн. У 2010 році керівництво Збройних сил України вирішило створити у Вінниці лицей із посиленою військово-фізичною підготовкою за авіаційним напрямом. У 2009 році створено Коропецький обласний лицей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою.</p>		<p>Здійснено (Кабмін Юлії Тимошенко)</p>

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
РЕФОРМИ - ШЛЯХ ДО УСПІХУ			
<p>Курс системних реформ забезпечить стабільне економічне зростання, а також поступове звільнення економіки від надмірного державного втручання та опіки.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про основні засади державного контролю (нагляду) у сфері господарської діяльності» зареєстрований 31.03.2010 за ініціативою М.Азарова. Законопроект визначає, що функції державного нагляду покладаються лише на центральні органи влади, що полегшить здійснення суб'єктами господарювання підприємницької діяльності. Ухвалений Верховною Радою і підписаний Президентом 22.07.2010.</p> <p>Проект закону про саморегулюючі організації 16.07.2009 зареєстрували представники Партії регіонів. Законопроект, серед іншого, передбачається «ослабити адміністративний тиск на ринкові процеси». Законопроект повернуто на доопрацювання.</p> <p>Проект закону про ринковий нагляд і контроль продукції 09.07.2010 зареєстрований за ініціативою Президента В.Януковича. З-поміж іншого, він спрямований на запобігання надмірному і необґрунтованому втручанням у господарську діяльність. Ухвалений Верховною Радою і підписаний Президентом.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про основні засади державного контролю (нагляду) у сфері господарської діяльності».</p> <p>Проект закону про саморегулюючі організації.</p> <p>Проект закону про ринковий нагляд і контроль продукції.</p> <p>Законопроект № 7030 про прискорений перегляд регуляторних актів, прийнятих органами та посадовими особами місцевого самоврядування, передбачає зниження регуляторного тиску на суб'єктів господарювання (подання Прем'єр-міністра М.Азарова). Очікує на розгляд з вето Президента.</p> <p>Проект закону № 7316 про внесення змін до Закону України "Про цінні папери та фондовий ринок" (щодо вдосконалення системи саморегулювання на ринку цінних паперів) знаходиться на доопрацюванні.</p> <p>Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження державного регулювання господарської діяльності» (підпис Президента від 12.11.2010).</p> <p>Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" (щодо узгодження окремих положень)» (підпис Президента від 27.07.2010).</p>	<p>Здійснено (частково)</p>
<p>Пріоритетним є збереження і примноження промислового й науково-технічного потенціалу країни, що надасть можливість здійснити поступовий перехід до економіки знань.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законів України з питань космічної діяльності 28.04.2009 зареєстрували представники фракцій БЮТ, НУНС та Партії регіонів. Закон ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом.</p> <p>Проект закону про наукові парки 23.11.2007 зареєстрували представники фракцій КПУ, БЮТ та Партії регіонів. Законопроект спрямований на визначення засад координації процесу розроблення та виконання науково-технологічних та інноваційних проектів, реалізацію інтелектуального та науково-виробничого потенціалу, стимулювання процесів впровадження результатів наукових досліджень. Закон ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом.</p> <p>Проект закону про державну підтримку галузевої науки 19.06.2008 зареєстрували представники Партії регіонів. Законопроект перебуває на доопрацюванні.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законів України з питань космічної діяльності.</p> <p>Проект закону про наукові парки.</p> <p>Проект закону про державну підтримку галузевої науки.</p> <p>Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки" (підпис Президента від 05.10.2010).</p>	<p>Здійснено</p>
<p>Разом із тим нагальною потребою є широке впровадження наукомістких та енергозберігаючих технологій, використання альтернативних джерел енергії.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо стимулювання використання альтернативних джерел енергії), який 26.03.2009 зареєстрували представники всіх парламентських фракцій, ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом (16.04.2009).</p> <p>Проект закону про регулювання у сфері енергозбереження, який 07.10.2010 зареєстрували представники фракцій НУНС, БЮТ, Партії регіонів, ухвалений у першому читанні, готується до другого.</p> <p>Проект закону про державної підтримки літакобудівної промисловості в Україні 20.05.2008 зареєстрований представниками Партії регіонів. Законопроект ухвалений у першому читанні, очікує на друге.</p> <p>Президентський проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо обмеження державного регулювання господарської діяльності) ухвалений Верховною Радою і підписаний главою держави.</p> <p>Проект закону про стимулювання високих технологій в Україні, зареєстрований 30.11.2007 представниками Партії регіонів та КПУ, знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо стимулювання використання альтернативних джерел енергії).</p> <p>Проект закону про регулювання у сфері енергозбереження.</p> <p>Проект закону про стимулювання високих технологій в Україні.</p> <p>Законопроект № 7231 про регулювання у сфері енергозбереження готується до другого читання.</p> <p>Проект закону № 7333 про внесення змін до деяких законів України (щодо пріоритетних напрямів інноваційної діяльності) перебуває на етапі опрацювання.</p>	<p>Проект</p>

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
<p>Ми – за поглиблення політичної реформи та зміцнення в Україні парламентської демократії!</p>	<p>Закон України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виборів Президента України (проект зареєстровано 30.06.2009 за ініціативою представників фракцій БЮТ, НУНС та Партії регіонів). Ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом. Серед іншого, закон удосконалює порядок оскарження рішень суб'єктів виборчого процесу, ліквідує інститут відкритих посвідчень та підписних листів, вносить зміни до Кримінального кодексу за перешкоджання вільному волевиявленню громадян.</p> <p>У комітеті на опрацюванні знаходиться проект закону про парламентську опозицію, запропонований представниками Партії регіонів, НУНС, БЮТ. Законопроект покликаний забезпечити законодавчі гарантії діяльності парламентської опозиції.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Конституції України (щодо гарантії недоторканності окремих посадових осіб), зареєстрований за ініціативою представників Партії регіонів, покликаний унеможливити використання недоторканності для уникнення відповідальності за вчинені злочини.</p> <p>Проект закону про вибори до Верховної Ради, зареєстрований представниками БЮТ, НУНС, Партії регіонів, покликаний надати виборцям можливість впливати на персональний склад Верховної Ради, підвищити фракційну дисципліну, запобігти участі у виборах «технічних» партій.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про Конституційний Суд України» (щодо спрощеної процедури імпічменту Президента України) зареєстрував представник Партії регіонів.</p> <p>Проект закону про гарантії рівності парламентських партій при освітленні діяльності державними телеканалами і радіоканалами зареєстрували представники КПУ та Партії регіонів.</p>	<p>Законопроект про внесення змін до Закону України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» (щодо забезпечення прозорості та демократичності місцевих виборів) (№ 7043-1).</p> <p>Опосередковано – законопроект про місцевий референдум (№ 7082).</p> <p>Законопроект № 7208 про Кабінет Міністрів України підписаний Президентом.</p> <p>Законопроект № 7226 про внесення змін до Конституції України (щодо проведення чергових виборів Президента України, народних депутатів України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, сільських, селищних рад та сільських, селищних, міських голів) знято з розгляду.</p> <p>Проект закону № 7265 про внесення змін до Конституції України щодо проведення чергових виборів народних депутатів України, Президента України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів готується до другого читання.</p> <p>Проект закону № 2002-д про внесення змін до Закону України "Про політичні партії в Україні" щодо об'єднання політичних партій очікує розгляду.</p> <p>Опосередковано –</p> <p>Закон України «Про Кабінет Міністрів України» (підпис Президента від 13.10.2010).</p> <p>Закон України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» (підписаний Президентом 28.07.2010).</p>	<p>Не здійснено. Де-факто здійснюється широкомасштабна ревізія програмних засад. Політреформа скасована; повноваження парламенту, Рахункової палати та Кабінету Міністрів – зменшені; повноваження Президента – розширені; місцеві вибори проведені за мішаною системою).</p>
<p>Невідкладною є судова реформа, яка затвердить незалежне правосуддя та пряму виборність суддів громадянами.</p>	<p>Проект закону про судоустрій і статус суддів 31.05.2010 зареєстрований за ініціативою Президента В.Януковича. У пояснювальній записці йдеться про те, що проект спрямований на реформування системи судочинства відповідно до міжнародних стандартів. Хоча у ньому не пропонується запровадити інститут виборності суддів громадянами, але він спрямований на демократизацію процесу їх призначення. Документ ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом.</p> <p>Також представники Партії регіонів самостійно та спільно із представниками інших фракцій розробили кілька десятків законопроектів, які стосуються питань судоустрою, функціонування тих чи інших судів, ведення досудового слідства та змін до законів і кодексів у сфері судочинства. Із них 16 законопроектів стали законами, ще 3 ухвалені Верховною Радою у першому читанні та готуються до другого, 24 знаходяться на опрацюванні у відповідних комітетах.</p>	<p>Закон України «Про судоустрій і статус суддів» (підписаний Президентом 28.07.2010).</p> <p>Опосередковано цього стосується законопроект № 7028 про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із Законом України «Про судоустрій і статус суддів» (закон слугуватиме однією з гарантії для захисту суддів від зовнішнього політичного впливу). Законопроект знаходиться на стадії опрацювання.</p> <p>Опосередковано – законопроект № 6670-1 про внесення змін до статті 6 Закону України "Про третейські суди" (щодо підвідомчості справ у сфері захисту прав споживачів третейським судам) готується до другого читання.</p> <p>Опосередковано – законопроект № 7084 про внесення зміни до статті 155 Кримінально-процесуального кодексу України (щодо обґрунтованості застосування взяття під варту) очікує на друге читання.</p> <p>Опосередковано – законопроект № 7089 про внесення змін до статей 294 і 297 Кодексу України про адміністративні правопорушення (щодо перегляду постанови судді у справі про адміністративне правопорушення) знаходиться на опрацюванні.</p> <p>Опосередковано – законопроект № 7110 про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо злочинів проти життя, здоров'я, волі, честі та гідності особи) знаходиться на етапі опрацювання.</p> <p>Опосередковано – законопроект № 7122 про внесення зміни до статті 18 Закону України "Про Вищу раду юстиції" (щодо повноважень члена Вищої ради юстиції) – на стадії опрацювання.</p> <p>Опосередковано – законопроект № 7148 про внесення зміни до розділу XII «Прикінцеві положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (щодо передачі справ, пов'язаних із соціальними виплатами) очікує на друге читання.</p>	<p>Здійснено. Формально реформа проведена. Де-факто – виборність суддів не запроваджена; посилюється вплив на суди Адміністрації Президента.</p>

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
		<p>Опосередковано – законопроект № 7219 про внесення змін до статей 228 і 253 Кримінально-процесуального кодексу України (щодо перевірки окремих слідчих дій) – на стадії опрацювання.</p> <p>Опосередковано – законопроект № 7220 про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України (щодо повернення заяви та скарги судом) – на етапі опрацювання.</p> <p>Опосередковано – законопроект № 7235 про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України (щодо удосконалення судового контролю та статусу підозрюваного) – на опрацюванні.</p> <p>Проекти законів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – № 7236 про внесення змін до статей 172 і 173 Кримінального кодексу України (щодо відповідальності за злочини у сфері захисту трудових прав); – № 7284 про внесення зміни до статті 131 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (щодо стажу роботи суддів); – № 7311 про внесення зміни до розділу XIII «Перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (щодо забезпечення касаційного розгляду кримінальних і цивільних справ); – № 7337 про внесення змін до статті 254 Кодексу адміністративного судочинства України (щодо набрання судовим рішенням законної сили); – № 7340 про внесення змін та доповнень до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України (щодо допиту неповнолітніх потерпілих і свідків); – № 7343 про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України (щодо строків тримання під вартою); – № 7386 про внесення змін до статей 36, 127 і 205 Цивільного процесуального кодексу України (щодо питань, відповідно до яких суд вирішує справи), – знаходяться на стадії опрацювання. 	
<p>Неухильне дотримання законів зменшить обсяг «тіньової» політики й економіки, сприятиме подоланню корупції в суспільстві.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо відповідальності за корупційні правопорушення, який 23.11.2007 зареєстрував представник Партії регіонів, ухвалений Верховною Радою і підписаний Президентом 13.07.2009.</p> <p>Аналогічно стали законами проект закону про засади запобігання та протидії корупції та проект закону про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень (зареєстровані 23.11.2007 за ініціативою представника Партії регіонів, підписані Президентом 13.07.2009).</p> <p>Також було ухвалено проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення організаційно-правових основ виявлення, попередження та припинення діяльності організованої злочинності та корупції. Проект зареєстрований 17.09.2008 за ініціативою представників Партії регіонів. Закон підписаний Президентом 16.11.2009.</p> <p>До того ж автори урядового проекту Податкового кодексу запевняють у тому, що він сприятиме виходу значної кількості підприємств із тіні.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо відповідальності за корупційні правопорушення.</p> <p>Проект закону про засади запобігання та протидії корупції.</p> <p>Проект закону про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень.</p> <p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення організаційно-правових основ виявлення, попередження та припинення діяльності організованої злочинності та корупції.</p> <p>Проект закону № 7366 про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України "Про засади запобігання та протидії корупції" знаходиться на опрацюванні.</p> <p>Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо оподаткування) підписаний Президентом 12.06.2010.</p>	<p>Здійснено. Формально «антикорупційні закони» були прийняті, потім відкладені, відтак скасовані; вищий законодавчий орган країни постійно порушує ст. 84 Конституції України, яка зобов'язує кожного депутата голосувати особисто. Слід відзначити, що порушення процедури стало формальною причиною скасування Конституційним Судом політичної реформи 2004 року.</p>

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
<p>Ми захищаємо свободу слова й поширення інформації, завдяки чому є можливість самовираження та відстоювання думок, а в суспільстві існують механізми прозорості й суспільного контролю.</p>	<p>Проект закону про внесення змін та доповнень до деяких законів України щодо інформування керівниками правоохоронних органів громадськості про стан законності та заходи щодо її зміцнення 28.01.2008 зареєстрований за ініціативою представників фракцій Партії регіонів та БЮТ. Ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом 22.07.2010.</p> <p>У комітетах на опрацюванні знаходиться ще низка законопроектів, які стосуються цього питання: законопроект щодо забезпечення доступу до публічної інформації (ініціатори – представники фракцій НУНС та Партії регіонів), законопроект щодо заборони проведення перевірок ЗМІ у період передвиборчої агітації (ініціатори – представники чотирьох фракцій, у т.ч. Партії регіонів), а також законопроекти щодо зменшення впливу фінансової кризи на діяльність електронних ЗМІ (ініціатори – представники НУНС, БЮТ, Партії регіонів) та на друковані ЗМІ (ініціатор – представник Партії регіонів).</p>	<p>Проект закону про внесення змін та доповнень до деяких законів України щодо інформування керівниками правоохоронних органів громадськості про стан законності та заходи щодо її зміцнення.</p> <p>Проект постанови про забезпечення безперешкодної діяльності засобів масової інформації у передвиборний період 2010 року. Підписаний Президентом.</p> <p>Проект закону № 7251 про Концепцію державної інформаційної політики – на опрацюванні.</p> <p>Проект закону № 7282 про внесення змін до деяких законів України щодо заборони проведення перевірок засобів масової інформації у період передвиборної агітації – на опрацюванні.</p> <p>Проект закону № 7313 про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації – на опрацюванні.</p> <p>Проект закону № 7321 про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо забезпечення доступу до публічної інформації) проходить підготовку до другого читання.</p> <p>Проект закону № 7327 про внесення змін до деяких законів України (щодо заборони ліцензування та цензурування інформації, що розповсюджується мережею Інтернет) – на опрацюванні.</p> <p>Закон України «Про внесення змін та доповнень до деяких законів України щодо інформування керівниками правоохоронних органів громадськості про стан законності та заходи щодо її зміцнення» підписаний Президентом від 22.07.2010.</p>	<p>Проект</p>
<p>Діяльність поза програмою:</p> <ul style="list-style-type: none"> оскарження результатів загальнонаціональних виборів відбуватиметься у Вищому адміністративному суді; проект щодо можливості міських рад ліквідувати районні в місті ради; уточнення положень законодавства щодо третейських судів (зокрема, скасування примусового виконання рішень третейських судів, що може взагалі нівелювати цінність інституту третейських судів); зміни у Кодексі адміністративного судочинства України (можливість апеляційного оскарження рішення адміністративного суду особами, які беруть участь у справі, але не були присутні на судовому засіданні під час оголошення судового рішення); часткове обмеження повноважень Президента щодо конституційності актів Кабміну та посилення формальних вимог до звернень у КСУ (законопроект О.Лавриновича та бютівця А.Портнова) — визнано неконституційними. 			
<p>ЄДНІСТЬ ТА БАГАТОМАНІТНІСТЬ (Внутрішня політика)</p>			
<p>Максимальна передача владних та фінансових повноважень місцевим органам влади для втілення регіональних і локальних стратегій розвитку.</p>	<p>Проект закону про засади внутрішньої і зовнішньої політики зареєстрований 01.06.2010 за ініціативою Президента В.Януковича. Законопроект ухвалений Верховною Радою та підписаний главою держави. Стосовно місцевого самоврядування у законі вказано як одну із засад внутрішньої політики розширення повноважень місцевих рад шляхом децентралізації функцій органів державної влади, реформування міжбюджетних відносин на користь місцевого самоврядування.</p>	<p>Закон про засади внутрішньої і зовнішньої політики.</p>	<p>Здійснено (частково). Ревізія програмних засад - внесено зміни в «Закон про столицю» і скасовано норму що головою КМДА є київський міський голова; зараз і голову КМДА, і його заступників призначає особисто Президент.</p>

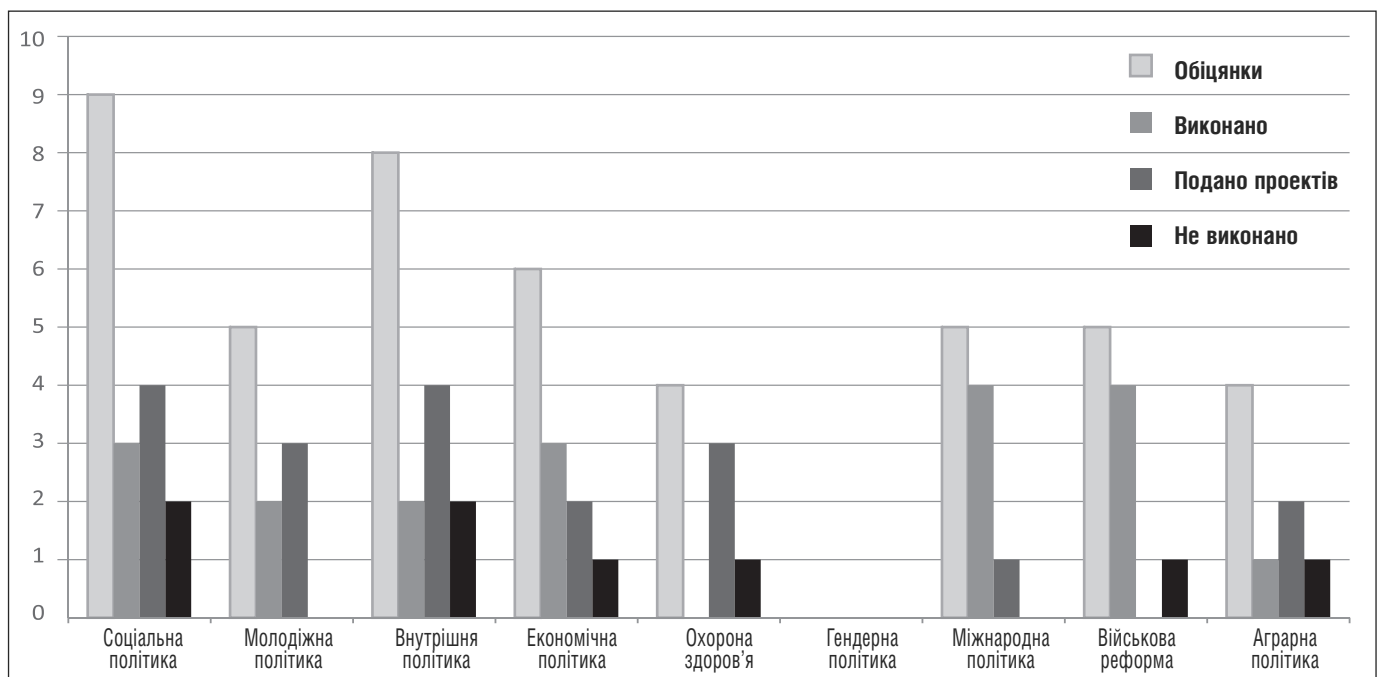
Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Регіони з їх особливостями і традиціями становлять духовну скарбницю України та її самобутність, яку необхідно зберегти й розвинути спільними зусиллями.	Під час розгляду в другому читанні урядового (за прем'єрства Ю.Тимошенко) проекту закону про внесення змін до Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів» 130 представників Партії регіонів долучились до його ухвалення. 13.07.2009 Президент підписав зазначений закон.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів» (щодо розширення груп територій, які визнаються депресивними, та надання їм такого статусу) 14.06.2010 зареєстрував представник Партії регіонів. Законопроект знаходиться на опрацюванні в комітеті.	Проект
Ми – за надання російській мові статусу державної мови.	У проекті закону про мови в Україні (зареєстрований 07.09.2010 за ініціативою представників трьох фракцій, в т.ч. Партії регіонів) єдиною державною мовою залишається українська, в той же час у законопроекті йдеться про сприяння використанню російської мови в усній та письмовій формах у сфері освіти, ЗМІ, діяльності органів влади, судочинстві тощо. Також у відповідних комітетах знаходиться на опрацюванні 14 законопроектів, зареєстрованих представниками Партії регіонів, які торкаються питань використання мов у тих чи інших сферах суспільного життя.	Проект закону про мови в Україні знаходиться на опрацюванні.	Проект
ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА: ВІДКРИТІСТЬ І ДОБРОСУСІДСТВО			
На зовнішньополітичній арені ми виступаємо за політику відкритості та добросусідства, за збереження позаблокового статусу України.	Ця позиція втілена у Законі України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», ухваленому за поданням Президента В.Януковича.	Проект закону «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» (підпис Президента від 15.07.2010).	Здійснено
Питання про вступ України до НАТО може вирішуватись тільки на основі результатів всенародного референдуму.	Партія регіонів одногосло підтримала проект постанови А.Яценюка про те, щоб рішення щодо вступу України в НАТО було винесене лише на підставі результатів всеукраїнського референдуму.		Здійснено
Членство у Європейському Союзі або Світовій Організації Торгівлі – не самоціль, а засіб підвищення добробуту наших громадян, розширення можливостей вітчизняної економіки, науки та освіти.	Про це йшлося у законопроекті про засади внутрішньої і зовнішньої політики України, який у Верховній Раді підтримали лише 128 депутатів із Партії регіонів. Це втілено у Законі України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики».	Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики».	Здійснено
Ми забезпечимо збалансовану зовнішню політику, де Східний (Росія та країни Сходу) і Західний (країни ЄС та США) напрями однаково значущі.	У Законі України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» зазначено, що Україна «прагне співробітництва з усіма заінтересованими партнерами, уникаючи залежності від окремих держав, груп держав чи міжнародних структур».	Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики».	Здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Ми надаємо важливого значення участі України в ЄП, що розширює наші можливості у взаємному обміні товарами, капіталами й послугами на євразійському ринку.	У Законі України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» конкретно про Єдиний економічний простір не йдеться, проте зазначено, що Україна готова співпрацювати із усіма зацікавленими партнерами на взаємовигідних умовах.	Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики».	Проект
Діяльність поза програмою:			
<ul style="list-style-type: none"> • підвищення рівня міжнародної співпраці міліції: посилення співробітництва із органами внутрішніх справ інших країн, Інтерполом; • відмова підтримати ратифікацію додаткових протоколів до договору співробітництва з НАТО (що передбачають призначення офіцерів зв'язку та заснування Центру інформації та зв'язку НАТО в Україні); • відмова голосувати за ратифікацію угоди з ФРН — дозвіл на перевезення військових та воєнних вантажів через територію України. 			

Зведена таблиця: виконання обіцянок та подані проекти

Сфери політики	Обіцянки	Виконано	Подано проектів	Не виконано
Соціальна	9	3	4	2
Молодіжна	5	2	3	0
Внутрішня	8	2	4	2
Економічна	6	3	2	1
Охорона здоров'я	4	0	3	1
Тендерна	0	0	0	0
Міжнародна	5	4	1	0
Військова реформа	5	4	0	1
Аграрна	4	1	2	1
<i>Разом</i>	<i>46</i>	<i>19</i>	<i>19</i>	<i>8</i>

Діаграма. Виконання передвиборних обіцянок Партією регіонів

Аналіз передвиборної програми фракції «Блок Юлії Тимошенко»

Аналіз здійснено на основі передвиборної програми БЮТ на позачергових виборах до Верховної Ради України 2007 року.

Україна — держава європейська. Так бажаємо думати ми, прості громадяни, в цьому нас переконують всенародно обрані політики, громадські організації, іноземні спостерігачі та експерти. Як відомо, основою демократичності та «європейськості» держави є політична відповідальність правлячої еліти. Поняття «політична відповідальність» наразі застосовується в Україні виключно у словесних баталіях на центральних телеканалах, і то як гарне словосполучення. Ми вирішили наповнити його реальним, так би мовити, європейським змістом. А саме, перевірити, з чим та чи інша політична сила йшла на позачергові вибори до Верховної Ради України 2007 року, й порівняти з тим, що було зі списку ініціатив та обіцянок дійсно виконано. Результати дослідження запропоновані в цій публікації.

Перед тим, як перейти безпосередньо до аналізу обіцянок у програмі, зробимо декілька загальних зауважень. У преамбулі, зокрема, зазначається: *«Ми назвали нашу програму «УКРАЇНСЬКИМ ПРОРИВОМ», оскільки нам набридло вимірювати поступ десятими долями процента ВВП чи підвищенням заробітних плат на кілька гривень».* Таке формулювання свідчить передовсім про непрофесійний та певним чином халатний підхід до створення основного програмного документа діяльності уряду — саме так цю програму називають її творці. Не треба забувати, що в демократичній державі уряд — технічний орган для ухвалення конкретних рішень та провадження конкретної політики. Ці рішення повинні мати чіткі часові та ресурсні рамки й результати, виражені у цифрах, результати, які можна побачити та порахувати, підбиваючи підсумки діяльності уряду. В програмі зазначається, що її автори знають, *«ЩО робити і ЯК робити, щоб забезпечити Український прорив»,* але з громадянами цими рецептами не діляться.

«Ми пропонуємо за основу обрахування брати цілу низку показників, які характеризують реальний рівень життя людей». Список цих показників чи формула обрахування в програмі не наведені.

«Вже найближчим часом ми зберемо Велику експертну раду, яка оцінить проект УКРАЇНСЬКОГО ПРОРИВУ та запропонує додаткові шляхи для забезпечення поступу». Експертна рада, на жаль, так і не зібралась.

У цілому програма БЮТ нагадує не програмний документ, а розширений варіант агітаційної листівки.

- Загалом програма написана популістично.
- Преамбула містить лише заклики.
- У програмі майже немає конкретики: цифр, дат, планів досягнення поставлених цілей тощо.

Методологія дослідження

Методологія дослідження складається з таких кроків:

- Здійснення детального контент-аналізу передвиборної програми БЮТ «Український прорив».
- Виокремлення із програми тез-обіцянок. Особливу увагу приділено тим, що мали конкретний або вимірювальний характер (приміром, ухвалення Податкового кодексу — обіцянка, яку за результатами роботи уряду перевірити достатньо легко: документ або ухвалений, або, як у цьому випадку, ні. Важче визначити виконання обіцянки «перетворити Україну на інвестиційний рай», адже поняття «інвестиційний рай» жодним чином у програмі не означене, і оцінювати виконання такої обіцянки можна тільки приблизно).
- Зведення обіцянок у таблиці відповідно до сфер.
- Перевірка кожної обіцянки на предмет реалізації за критерієм затвердження законодавчого акта або урядових рішень.
- Якщо уряд або фракція БЮТ подали проект, але відповідне рішення не було проголосоване, це не вважалось «виконанням» per se.
- Зведення результатів виконання обіцянок в окрему таблицю (див. с. 51).

Галузевий аналіз

Економіка

Найбільшу увагу в програмі «Український прорив» як за обсягом, так і за кількістю обіцянок (27) було приділено економічній політиці. Наріжним каменем проведення економічної політики, відповідно до програми, мав стати новий Податковий кодекс. Саме з ухваленням цього документа пов'язана лівова частина обіцянок програми, зокрема, надання додаткового стимулу малому та середньому бізнесу через зниження податкового навантаження та розширення бази оподаткування, ліквідацію податку на додану вартість (ПДВ), створення в Україні сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій та захисту прав інвесторів тощо.

Питання нового Податкового кодексу викликає неабиякий подив у своїй реалізації. Чому він був винесений на затвердження у Верховній Раді тільки 15 червня 2010 року, коли вже фактично буда сформована нова «президентська» коаліція, і в тому, що вона за ПК не проголосує, сумнівів не було? Хіба не було б логічним ухвалити кодекс тоді, коли ще існувала (принаймні на папері) так звана демократична коаліція, яка, за словами тодішнього Прем'єр-міністра Ю.Тимошенко, мала мінімально необхідну більшість? Це питання залишається відкритим, тим більше, що саме Податковий кодекс слугував основою нової економічної політики. Авторське бачення причин таких дій полягає в популістсько-політичній площині: проект не ухвалювався через те, що він і не мав ухвалюватись.

Разом з тим треба зазначити, що окремі ініціативи все-таки стосувалися покращення роботи підприємців. Зокрема, було внесено зміни до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності». Також можна вважати частково виконаним пункт про «максимальне обмеження контактів між підприємцем та чиновником», хоча конкретних рамок його виконання у програмі наведено не було.

Не було, на жаль, реалізовано велику кількість потрібних для країни реформ у сфері економічної політики та інвестування, з-поміж іншого, щодо зниження кредитних ставок, введення системи довгострокового кредитування, проведення антимонопольної кампанії, врегулювання тендерних процедур (Закон «Про здійснення державних закупівель» хоча і був ухвалений, але викликав зауваження Світового банку та Європейської комісії стосовно можливого поширення корупції), забезпечення сприятливих умов для будівництва та його податкового стимулювання. Звичайно, заради справедливості треба зважати і на той факт, що частково час перебування Ю.Тимошенко на посту Прем'єр-міністра припав на період світової економічної кризи, що суттєво обмежило можливості уряду в провадженні реформ, особливо тих, що потребували державної підтримки та фінансування (наприклад, забезпечення соціальним житлом або зниження кредитних та іпотечних ставок).

Варто окремо зупинитись на ініціативах у сфері інвестування. Крім нового Податкового кодексу, було заплановано спрощення схеми виділення землі під будівництво (реалізовано), поліпшення умов інвестування в енергетичний сектор (частково реалізовано), приведення законодавства у відповідність до вимог СОТ (частково реалізовано) та ін. У разі повної реалізації зазначених у програмі ініціатив у сфері залучення інвестицій перетворення України на «інвестиційний рай» стало би якщо не реальністю, то принаймні видимою перспективою. Напівметоди та напівкроки, застосовані урядом, не дали синергетичного ефекту. Тому говорити про серйозні успіхи в цьому напрямі не доводиться.

Оцінюючи ініціативи в економічній сфері, складається доволі неоднозначне враження. З одного боку, наявним є чітке спрямування програми власне в економічному напрямі, з другого боку, цифра в 11% виконання завдань пріоритетної галузі для владної команди говорить сама за себе без додаткових коментарів.

Аграрна політика

Аграрна галузь — четверта за кількістю ініціатив у програмі (дев'ять обіцянок) та чи не найперша за відсотком невиконання (78%). Фактично з дев'яти завдань повноцінно не виконано жодного. Дві ініціативи були подані у вигляді проектів.

Проект закону «Про ринок земель» де-факто не можна вважати виключно досягненням БЮТ, адже до Верховної Ради він був поданий від усіх парламентських фракцій, за виключенням Комуністичної партії. Проект до сьогодні очікує розгляду. Що ж стосується реалізації програм прямої адресної підтримки виробників сільгосппродукції, то ця ініціатива перебуває на розгляді в комітеті.

У програмі наведено низку потрібних та важливих для аграрної галузі пропозицій. Зокрема, розвиток аграрної інфраструктури, програми підтримки для українських сільгоспвиробників та створення умов для їх виходу на міжнародні ринки, цивілізоване регулювання ринку землі, сприяння взаємовигідній співпраці між банками та сільгоспвиробниками і забезпечення окупності малого й середнього аграрного бізнесу тощо. У разі реалізації названих завдань український аграрний бізнес (щонайперше йдеться про малий та середній бізнес) отримав би нове дихання та можливості для свого розвитку. Відповідно, якби розвивався бізнес, то нового поштовху до розвитку отримали б і села.

З політичної точки зору незначна увага уряду Ю.Тимошенко до проблем села та агробізнесу є незрозумілою, адже велика кількість виборців блоку, особливо в Центральній та Західній Україні, є саме сільськими жителями, і будь-які реалізовані ініціативи в цьому напрямі могли би привести до підвищення рейтингу як БЮТ в цілому, так і її лідера зокрема.

Міжнародні відносини

У програмі міжнародним відносинам, міжнародній політиці та ролі України в світі значної уваги приділено не було. Побічно зазначено дуже загальну та абстрактну мету стосовно «відновлення іміджу України у світі». Більш детальним аспектом міжнародної політики можна вважати ініціативу «розбудови транзитної ролі України в світі». У цьому контексті варто пригадати підписання угоди з Європейським Союзом щодо спільної модернізації української газотранспортної системи. Зазначена ініціатива зарахована до «проектів», тому що реальних кроків у цьому напрямі зроблено так і не було.

Ініціатива відновлення іміджу України в світі виглядає просто знущанням після дворічного протистояння Президента та Прем'єр-міністра, за яким з цікавістю спостерігав ледь не весь світ. Після цього говорити про імідж нашої держави просто недоречно.

Освіта та наука

З десяти ініціатив у сфері науки та освіти виконаними або частково виконаними можна вважати тільки дві — запровадження системи зовнішнього незалежного оцінювання та схвалення Державної програми з розвитку читання. Питання ефективності ЗНО досі є відкритим, але треба віддати належне уряду в наполегливості запровадження цієї системи. Стосовно «повернення дітей з нічних клубів до бібліотек» існують дуже великі сумніви — навряд чи Державна програма розвитку читання в цьому може хоч чимось допомогти. Але заради справедливості цю ініціативу варто відзначити як частково виконану. Тобто певні зрушення відбулись.

На жаль, більшість потрібних реформ, хоча і відображені у програмі, здійснені не були. Це стосується розвитку наукового потенціалу України, підведення економічного базису під наукові дослідження (система, яка працює в багатьох країнах дуже успішно), сприяння інвестуванню в освітню галузь, підтримки та забезпечення нормальних умов існування для українських науковців, вчителів та викладачів, розвитку інтернет-технологій та залучення інвестицій в цю галузь, інтернетизації та комп'ютеризації сіл і невеликих міст тощо. Реалізувавши принаймні частину цих проектів, можна було б припинити відтік наукового потенціалу України за кордон та надати поштовху освіті та науці. У разі створення відповідних програм для розвитку та перспектив молодь сама повернеться з нічних клубів до ВНЗ.

Внутрішня політика

Основним питанням у сфері внутрішньої політики було проведення референдуму щодо схвалення нової редакції Конституції України. Референдуму мало передувати активне всенародне обговорення. Неофіційний проект нової Конституції з'явився в деяких ЗМІ 2009 року. Було навіть організовано збір підписів ініціативною групою для проведення референдуму, але ні остаточного (офіційного) проекту Конституції, ні його всенародного обговорення, ні тим більше проведення референдуму не відбулось. Висувати гасло про ухвалення нової Конституції, не маючи навіть приблизного уявлення, який результат планується досягнути, м'яко кажучи, сумнівна ініціатива. Про те, що реального бачення не було, яскраво свідчать неодноразові заяви Юлії Тимошенко щодо того, хто повинен очолювати виконавчу владу — Прем'єр чи Президент. Це питання лідер БЮТ пропонувала винести на розсуд народу.

Судова реформа

Питання проведення судової реформи стоїть дуже гостро вже останні декілька років. Сумнівів у подеколи відвертій корупційності системи немає ні в кого. Судова галузь потребує не стільки окремих новацій чи змін, скільки якісного її переосмислення та запровадження нових принципів. Цілісної концепції перебудови судової системи у програмі не наведено. Її розробники обмежились декількома ініціативами косметичного характеру, які також виконані не були (з п'яти обіцянок реалізовано не було жодної). Ініціативу чинного Президента України В.Януковича щодо статусу суддів фракція БЮТ не підтримала, що в цілому зрозуміло і виправдано, оскільки запропонована перебудова не приводила ні до прозорості, ні до незалежності судової системи, лише посилювались позиції Адміністрації Президента. В умовах, за яких посаду глави держави обіймає не представник БЮТ, підтримувати таку реформу було б самогубством для політичної сили, яка на той момент знаходилась у глухій опозиції.

Інформаційна політика

У сфері інформаційної політики та свободи слова з шести обіцянок, зазначених у програмі, жодна реалізована не була. Єдиним реальним кроком був проект закону про систему суспільного телебачення і радіомовлення України, що подав народний депутат від фракції БЮТ Андрій Шевченко. Депутати Верховної Ради законопроект не підтримали. Забезпечення прозорості та незалежності роботи вітчизняних ЗМІ і досі викликає серйозні нарікання як всередині країни, так і з боку міжнародних організацій та експертів, тим більше з огляду на рішення уряду Ю.Тимошенко про засекречення статистичної інформації. На сьогодні цю заборону Кабінет Міністрів М.Азарова вже скасував.

Боротьба з корупцією

Зі всіх сфер, відображених у програмі, саме боротьба з корупцією має найвищий відсоток виконання обіцянок — майже 45%. Фракція БЮТ долучилась до ухвалення Закону «Про засади запобігання та протидії корупції», поданого депутатом від фракції Партії регіонів Миколою Джигою. Відповідно до нього, Рахункова палата мала стати незалежним органом контролю за державними фінансами. Було також посилено кримінальну відповідальність за корупцію, продовжено добре відому ще з 2005 року програму «Контрабанда — стоп!», створено умови для участі громадськості у протидії корупції та підвищено зарплату працівникам правоохоронних органів. Проект створення додаткових органів для аналізу нормативних актів на предмет корупційних положень не увінчався успіхом. Ініціативи створення працюючої системи

контролю над доходами та витратами державних службовців не знайшли потрібної підтримки в стінах Верховної Ради та на цей час і досі лишаються проектами.

Незважаючи на кількість ініціатив у сфері запобігання і протидії корупції та їх часткову реалізацію, суттєвих успіхів у цій сфері уряд не досягнув. Не було проведено елементарного — створення системи чіткої, незалежної від імен та посад системи відповідальності перед законом. Без цього будь-які ініціативи щодо боротьби з корупцією до значних результатів не приведуть.

Демографічна політика та охорона здоров'я

З 11-ти програмних обіцянок уряд виконав три (27%), подав три проекти, п'ять ініціатив залишив без уваги (46%). Обіцяного «бебі-буму» не відбулось (його навіть теоретично не могло бути), хоча показники народжуваності у 2008-2009 роках перевищили відповідні показники 2007 року. Заходом, на якому базуються ініціативи сфери демографічної політики та охорони здоров'я, є запровадження загального медичного та соціального страхування. Ініціатива, яка в Україні обговорюється вже роками, у разі вмілої імплементації могла би вивести нашу медицину з кам'яного віку та надати демографічного поштовху суспільству. Разом з тим не слід забувати, що введення загального медичного та соціального страхування призведе до збільшення навантаження на фонд оплати праці, тому його можна запроваджувати лише в комплексі з реформою системи оподаткування та бюджетною реформою.

Єдине, що можна записати в актив уряду Ю.Тимошенко в питаннях демографічної політики, — це збільшення та забезпечення виплат допомоги при народженні дітей. Хоча початково ця ініціатива належала тоді ще кандидату в Президенти України В.Ющенку. Проблема пільгового кредитування іпотеки для молодих сімей знову ж таки відійшла на другий план та зависла в повітрі.

За три дні до другого туру президентських виборів 2010 року глава держави підписав Закон «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини на період до 2011 року», тому формально цей пункт можна вважати виконаним, хоча перевірити, наскільки ця державна програма буде реалізована в дійсності, на цей час вже неможливо — новий уряд ініціативи попереднього здебільшого не підтримує.

Транспортна політика

Питання транспортної політики у програмі представлені шістьма ініціативами, реальне значення однієї з яких доволі важко досягнути. Йдеться про зобов'язання «навести військовий порядок на залізниці». Обіцянка сама по собі дивна не тільки з огляду на формулювання, а й через той факт, що міністр транспорту представляє уряд, і наведення порядку на залізниці — його пряма компетенція. Беручи до уваги географічне положення України, транспортна політика і транзитна роль нашої держави в Європі повинні були б отримати пріоритетний статус, тим більше напередодні проведення Євро-2012. Однак цього так і не сталося. Ініціативи, зазначені в програмі, мають загальний та неконкретний характер і реалізовані не були. Питанням розбудови, переоснащення або модернізації української ГТС реальної уваги приділено не було, хоча намір розбудувати альтернативні шляхи газо- та нафтопостачання у програмі задекларовано. Спроба лібералізації транзиту пасажирів та товарів була зроблена у відповідному проекті закону, який наразі очікує другого читання, тобто назавжди залишиться на стадії проекту.

Енергетична політика

Енергетична політика завжди вважалась галуззю особливого інтересу з боку Ю.Тимошенко. Саме тому очікуваним був би пріоритет роботи уряду в цій галузі. Тим більше, що енергетична політика та енергетична незалежність набувають для України дедалі більшого значення. Але з дев'яти анонсованих ініціатив жодна в повному обсязі реалізована не була. Питання енергетичної незалежності України хоча і порушувалося, але реальних кроків у цьому напрямі зроблено не було. Частково реалізованою можна вважати ініціативу координації енергетичної політики України з Європейським Союзом та її вступ до Енергетичного співтовариства. Були подані також проекти, що стосувались модернізації ТЕЦ, зниження енергоємності ВВП та підвищення енергоефективності української економіки, створення в Україні замкнутого ядерно-паливного циклу тощо. Після втрати влади урядом Ю.Тимошенко ці ініціативи, ймовірно, залишаться на рівні проектів.

Підсумки

Детальний контент-аналіз обіцянок та ініціатив, відображених у передвиборній програмі БЮТ «Український прорив», та їх порівняння з реальними досягненнями й діями уряду Ю.Тимошенко показав доволі невтішну картину. З 95-ти обіцянок, виписаних у програмі, виконано або частково виконано лише 13, що становить майже 14%, подано 30 проектів (32%), а невиконаними залишились 52 обіцянки, або 54%. Виконання передвиборної програми на 14% дещо замало для блоку, який два роки перебував при владі і був основою парламентської коаліції.

Як вже було зазначено в галузевому аналізі, у програмі задекларовано достатньо чітке економічне спрямування, хоча з цього розділу і було виконано чи не найменшу кількість обіцянок. Реформи у сфері економічної політики ґрунтувались на ухваленні нового Податкового кодексу, але, як відомо, в редакції, поданій не фракцією БЮТ. Відповідно, велика кількість ініціатив, що мали у своїй основі саме новий Податковий кодекс, здійснені не були. Це стосується і спрощеної системи оподаткування, і ліквідації податку на додану вартість (ПДВ), і стимулювання інвестицій, і полегшення роботи підприємцям тощо.

Варто відзначити пропозиції БЮТ у сфері демографічної політики. З багатьох дійсно потрібних для України ініціатив реалізовані були ті, які не потребували власне реформування, а лише додаткових виплат з Державного бюджету — збільшення виплат при народженні дітей та реалізація програми «Сільський лікар» в частині забезпечення матеріальними засобами сільських лікарів, зокрема автомобілями³.

У програмі так і не вдалося побачити цілісну модель розвитку та побудови України. Незрозумілими залишилися питання ресурсів, за допомогою яких цей *прорив* повинен був здійснюватись; чіткі терміни реалізації прориву так само не прописані. Хоча в цілому програма достатньо об'ємна, але враження робочого документа, за яким мала би жити країна, вона не створює. Багато важливих сфер політики не знайшли свого відображення в ній. Чітко не висвітлені питання розбудови соціальної структури та здійснення соціальної політики, реформування житлово-комунальної сфери та проведення військової реформи, не говорячи вже про питання гендерної рівності, які наразі не особливо популярні в Україні, але їх важливість щороку зростає. Здавалось би, хто ж, як не жінка-політик, лідер другої за величиною парламентської фракції, повинна була б у своїй програмі та роботі захищати права жінок в Україні. Складається враження, що автори діяли за принципом: переможців не судять. Програма була адаптована не для роботи та її виконання, а для виборця, для того щоб виборець просто віддав свій голос.

Звичайно, не можна не помічати і беззаперечних позитивів діяльності БЮТ у парламенті. Щодо комплексних реформ, які вдалось реалізувати уряду Ю.Тимошенко, варто виділити впровадження системи зовнішнього незалежного оцінювання. За оцінками експертів та самих абітурієнтів, рівень корупції у вищих навчальних закладах після введення в дію системи ЗНО дійсно знизився. На жаль, продовження цієї реформи в аспекті реформування системи освіти в цілому не відбулось. Найбільше було втілено ініціатив стосовно боротьби з корупцією. Тут і відновлення програми «Контрабанда — стоп!», і ухвалення Закону України «Про засади протидії та запобігання корупції» тощо. Важко оцінити, наскільки їх реалізація долучилась до поборення корупції в Україні, але факти — річ перта і Україна непорушно перебуває на третьому місці в рейтингу Transparency International. На третьому місці з кінця.

Саме на основі програми «Блоку Юлії Тимошенко» найкраще видно всі основні вади української парламентської «демократії»: загальні, часто фантастичні обіцянки, їх невиконання, використання передвиборчої програми як чергової агітки, а не плану для дій. Розробникам цієї програми хотілось би порадити звернутись до коаліційних або партійних програм в європейських країнах, зокрема в Німеччині, де програми партій є величезними багатосторінковими книгами, в яких детально розписані всі аспекти діяльності партії у владі та зображена ідеальна картина побудови країни, як її бачить окрема партія.

Передвиборча програма БЮТ зразка 2007 року виявилась аж занадто масштабною і неможливою для реалізації. Слід відзначити, що і самі автори програми в якійсь мірі це розуміли. Зокрема, відразу в преамбулі зазначається: «Наша країна заслуговує на все і одразу». Проте, як виявилось, навіть перебуваючи при владі, «все і одразу» виконати неможливо, а про період перебування в опозиції і говорити годі.

У результаті програмні обіцянки фракція БЮТ не виконує, а оскільки її програма найбільш масштабна з-поміж програм інших партій та блоків, то на загальному фоні це виглядає особливо кричуще. Отже, більшість запланованих БЮТ «проривів» так і залишились на папері.

Зокрема, так ніхто і не побачив проекту Конституції; чіткого проекту судової реформи; програми інвентаризації власності; декларування витрат державними посадовими особами та держслужбовцями; істотного посилення кримінальної відповідальності за корупційні дії; ліквідації ПДВ.

Сьогодні вже можна об'єктивно стверджувати, що ці ініціативи неможливо реалізувати до кінця каденції Верховної Ради VI скликання.

Враховуючи досвід «Блоку Юлії Тимошенко», та й решти парламентських фракцій також, варто було б на законодавчому рівні зобов'язати політичні блоки та партії у передвиборчих програмах поряд з обіцянками вказувати, скільки буде коштувати їх реалізація, а також, чи є у Державному бюджеті необхідні фінансові ресурси. У випадку якщо немає, то вказати джерела, звідки їх планують брати.

³ Зважаючи на дані аудиту діяльності уряду Ю.Тимошенко, саме по цій програмі в аспекті закупівлі та розподілу автомашин серед регіонів було знайдено значні порушення, але до остаточних висновків вважатимемо цей аспект програми виконаним. — Прим. авт.

Загальна таблиця виконання обіцянок передвиборної програми

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Економіка			
Надати додаткового стимулюючого імпульсу середньому та малому бізнесу.	<p>Проект закону про сприяння малому та середньому підприємству передбачає звільнення малих підприємств від сплати місцевих податків та орендної плати за користування комунальним майном, спрощення процедури виділення малим підприємствам земельних ділянок, державного і комунального майна в оренду, а також містить пропозицію сплачувати підприємцям, які не мають найманих працівників, лише місцеві податки та збори (автор О.Ляшко). 12.05.2010 питання щодо включення цього законопроекту в порядок денний не було підтримане – БЮТ дав 96 голосів, 43 депутати відмовились голосувати.</p> <p>У проекті закону про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва йдеться про надходження частини податків до місцевих бюджетів, які таким чином будуть зацікавлені у розвитку та стимулюванні малого бізнесу (ініціатори – Сергій Терьохін та Валерій Дубіль з БЮТ). На цьому етапі проект повернуто на доопрацювання.</p> <p>БЮТ неодноразово ініціював схожі законопроекти, що спрямовані на підтримку суб'єктів малого підприємництва (законопроект Сергія Соболева, Наталії Королевської, Сергія Велижанського, Андрія Сенченка; законопроект Олександра Фельдмана і Олега Геймана. Обидва поки не ухвалені, вручені на зміну).</p> <p>Втім на шляху малих та середніх підприємств продовжують існувати перешкоди – це свавілля та корупція чиновників різних рівнів, найчастіше місцевого самоврядування, мінливість та складність системи оподаткування.</p>	<p>Опосередковано торкається законопроект № 7033 про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (щодо розвитку підприємництва), який покликаний запобігати утилкам підприємництва з боку місцевого самоврядування). Проект закону знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p> <p>Проект закону № 7037 про введення податкових канікул для малого бізнесу (відхилено).</p> <p>Опосередковано – законопроект № 7038 про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо посилення відповідальності службових осіб за перешкоджання підприємницькій діяльності). Очікує розгляду.</p>	Проект
Ухвалити Податковий кодекс.	Проект Податкового кодексу України зареєстровано у Верховній Раді 21.07.2009. Ініціаторами цього проекту виступили 7 представників блоку НУНС, а також народний депутат Н.Королевська з БЮТ. Після розгляду на засіданні Верховної Ради 15.06.2010 законопроект не був ухвалений.		Проект не ухвалено
Знизити податкове навантаження.	Вже згадуваний законопроект Олега Ляшка, в якому йшлося про зменшення податкового навантаження на малі підприємства. Автори не ухваленого Верховною Радою проекту Податкового кодексу у пояснювальній записці стверджували, що він приведе до «зниження загального податкового тягаря».	Законопроект № 7105 про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (щодо сплати до пенсійного фонду страхового внеску у фіксованому розмірі).	Проект
Розширити базу оподаткування.	Неухвалений проект Податкового кодексу передбачав збільшення числа платників податків, у тому числі через виведення певних суб'єктів господарювання із «тіні» завдяки інноваційним схемам оподаткування. Низка інших актів, серед яких проект закону про внесення змін і доповнень до Закону України «Про плату за землю», який спрямований на розширення бази оподаткування (ініціатори – представники БЮТ Валерій Дубіль і Сергій Соболев), донині перебувають на розгляді у профільному комітеті.		Не ухвалено
Мінімізувати податкові пільги.	У проекті закону про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва, котрий 27.05.2010 зареєстрували народні депутати фракції БЮТ Сергій Терьохін та Валерій Дубіль, йдеться про вилучення можливості для існуючих схем мінімізації оподаткування, зокрема про скасування ринкового збору (проект повернуто на доопрацювання). <p>У проекті закону про термінові заходи з упередження наслідків світової фінансової кризи та про внесення змін до деяких законів України мова йде про запровадження певного переліку податкових пільг визначеним категоріям фізичних та юридичних осіб (зареєстрований 23.12.2008 за ініціативою представників БЮТ Сергія Терьохіна та «Блоку Литвина» Катерини Ващук). Документ скеровано на доопрацювання в комітет.</p>		Проект
Ліквідувати ПДВ.	Не здійснено, проте вручено на ознайомлення профільного комітету проект закону про внесення змін до Закону України «Про податок на додану вартість» (щодо послуг, які експортуються). Ініціатори законодавчого акта Степан Давимука (БЮТ), Олександр Бондар (НУНС) та Ігор Шаров (БЛ) пропонують скасувати податок на додану вартість стосовно експортної продукції.		Проект

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Запровадити нові правила: входження в бізнес і вихід із нього мають бути максимально спрощені.	Проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення механізму державної реєстрації припинення акціонерного товариства зареєстровано 21.03.2008. Ініціатор законопроекту – Юлія Тимошенко. Законодавчий акт, який ухвалено в першому читанні 31.03.2009, спрямований на врегулювання питань процедури припинення де-юре неіснуючих юридичних осіб.		Частково здійснено
Впровадити політику зниження кредитних ставок до європейського рівня.			Не здійснено
Лібералізувати ринок банківських та страхових послуг.	Курс на надмірну лібералізацію ринку банківських послуг призвів до того, що, за даними Нацбанку, станом на травень 2009 року понад третина сумарного капіталу діючих в Україні банків належала нерезидентам, що становило певну загрозу національному суверенітету.	Проект закону № 7351 про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо захисту прав кредиторів та споживачів фінансових послуг) знаходиться на опрацюванні.	Зроблено, але невдало
Захистити права міноритарних акціонерів.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про акціонерні товариства» (щодо забезпечення права власників простих акцій на отримання дивідендів), автором якого є член фракції БЮТ Андрій Павловський, зареєстрований 01.10.2009. Законодавчий акт, що спрямований на відновлення права власності міноритарних акціонерів, було вручено на розгляд профільному комітету. Голосування стосовно нього у стінах Верховної Ради не проводилось.		Проект
Перейти на систему довгострокового кредитування.	Не здійснено.		Не проведено
Зруйнувати всі неприродні монополії.	Не проведено ефективну антимонопольну боротьбу.		Не проведено
Кардинально реформувати дозвільну систему – встановити обмежений і стандартний перелік документів для отримання ліцензій чи дозволів.	Ухвалений Закон «Про внесення змін до Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності"» (щодо здійснення господарської діяльності на підставі подання декларації) Президент підписав 27.07.2010. Його ініціатори – члени фракції БЮТ Валерій Крайній та Наталія Королевська, а також двоє представників Партії регіонів та один – блоку НУНС. Цей закон спрощує процедуру отримання документів дозвільного характеру.	Проект закону № 6711-д про внесення змін до деяких законів України (щодо відміни реєстрації декларації виробника про відповідність) очікує розгляду. Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності"» (щодо здійснення господарської діяльності на підставі подання декларації) підписаний Президентом 27.07.2010.	Зроблено
Максимально обмежити кількість контактів між підприємцем та чиновником.	Окремі законодавчі ініціативи представників фракції БЮТ торкалися питань спрощення дозвільних процедур.	Законопроект № 6696-1 про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення переліку ліцензованих видів господарської діяльності.	Зроблено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Пропонуємо перетворити Україну на інвестиційний рай.	<p>У проекті Податкового кодексу від НУНС та БЮТ йшлося про модернізацію системи оподаткування на інноваційній основі, що дозволило б зробити Україну значно привабливішою для інвестування. Проект не був ухвалений.</p> <p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо кредитування та стимулювання іноземних інвестицій), що зареєстрований 01.03.2010 за ініціативою члена БЮТ Юрія Полунєєва та члена Партії регіонів Сергія Ключова, спрямований на сприяння залученню інвестицій в українську економіку (Президент підписав 14.05.2010). Проте цей закон лише пом'якшує дію попередніх законодавчих ініціатив, які призвели до заборони інвестування у валюті та інших обмежень (автори ті самі).</p> <p>16.12.2008 Верховна Рада України ухвалила у першому читанні проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (за ініціативою Юлії Тимошенко). Згідно із пояснювальною запискою, цей законопроект безпосередньо спрямований на поліпшення інвестиційного клімату та подолання «тінізації» економіки.</p>	<p>Опосередковано стосується законопроект № 7031 про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо спрощення умов доступу на ринок телекомунікаційних послуг). Законопроект сприятиме покращенню інвестиційного клімату у сфері телекомунікацій. Очікує розгляду.</p> <p>Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо обігу векселів) Президент підписав 05.10.2010.</p> <p>Закон України «Про основні засади взаємодії держави з приватними партнерами» (підпис Президента від 27.07.2010).</p>	Проект. Занадто популістська мета.
Максимально спростити виділення землі в довгострокове користування для інвесторів, що мають намір будувати в Україні нові сучасні й високотехнологічні підприємства.	<p>01.12.2009 Президент підписав Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо спрощення порядку набуття прав на землю). Його ініціаторами виступили представники чотирьох фракцій, окрім Комуністичної партії. У пояснювальній записці зазначено: «Метою і основним завданням проекту закону є спрощення порядку набуття фізичними та юридичними особами права власності та користування на земельні ділянки із земель державної та комунальної власності, а також розширення прав землевласників та землекористувачів щодо користування ними». Завдяки цьому акту власник землі отримав змогу особисто вирішувати, який об'єкт на ній розмістити (це не стосується земель сільськогосподарського призначення).</p>		Зроблено
Усунути з чинного законодавства проблеми, протиріччя та «білі плями», що стримують інвестиції – й українські, й іноземні.	<p>Проблеми в цьому секторі не усунуто. Законодавчі перешкоди щодо інвестування продовжують існувати, хоча вже у пом'якшеному вигляді після згадуваної ініціативи Юрія Полунєєва та Сергія Ключова.</p>	<p>Опосередковано – законопроект № 7064 про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо стандартизації та обов'язкової сертифікації) очікує розгляду.</p> <p>Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо кредитування та стимулювання іноземних інвестицій) підписаний Президентом 14.05.2010.</p>	Не зроблено
Прийняти нову програму прозорості та відкритої приватизації з однаковими умовами.	<p>07.04.2008 зареєстровано проект закону про Державну програму приватизації на 2008-2012 роки (за ініціативою Юлії Тимошенко). Як зазначено у пояснювальній записці, закон приведе до «максимальної відкритості та прозорості всіх процедур приватизації для суспільства і покупців». На засіданні Верховної Ради 19.05.2009 проект не ухвалено.</p>		Проект не ухвалено
Встановити прозорі процедури щодо тендерів.	<p>11.02.2008 Верховна Рада ухвалила Закон «Про здійснення державних закупівель». За нього проголосували 50 представників БЮТ, незважаючи на заяви деяких колег по фракції, що зазначений закон поверне корупційні схеми у сфері тендерної політики. Із зауваженнями щодо можливості підвищення рівня корупції внаслідок прийняття цього закону виступили також Світовий банк та Європейська комісія.</p>		Не ухвалено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Поліпшити умови інвестування в енергетичний сектор.	Починаючи з 2007-2008 років в українську енергетику залучені інвестиції ЄБРР та ЄІБ, котрі спрямовані на побудову нових електромереж, які дозволять дещо зменшити потреби кам'яного вугілля та газу завдяки залученню атомної енергії. Залучено також інвестиції Світового банку у сфері енергозбереження на підприємствах водопостачання та водоочищення. Також було залучено МФК до кредитування «Київобленерго» та «Рівнеенерго», що дозволить їм знизити рівень витрат електроенергії. Проте більш ширшому інвестуванню перешкоджає низка несприятливих факторів, у тому числі недосконале законодавство.		Частково
Створити мережу регіональних омбудсменів для інвесторів.			Не створено
Спростити процедуру сертифікації імпорту.	Проект закону про внесення змін до Митного кодексу України зареєстрований 16.07.2008 за ініціативою членів фракції БЮТ Сергія Терьохіна та Костянтина Бондарєва. У пояснювальній записці йдеться про те, що проект спрямований, зокрема, на спрощення процедури видачі органами митного контролю документів дозвільного характеру. Наразі розгляд законопроекту відкладено.	Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про транзит вантажів"» (щодо митного оформлення). Підпис Президента від 18.06.2010.	Проект відкладено
Прийняти законодавство, що відповідає практиці СОТ.	Ще досі не всі аспекти українського законодавства приведено у відповідність до практики СОТ, зокрема у сферах технічного регулювання і державних закупівель.	Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про ставки акцизного збору на спирт етиловий та алкогольні напої"» (щодо ставки збору на спиртові дистиляти та спиртні напої, одержані шляхом перегонки виноградного вина або вичавок винограду). Підпис Президента від 03.03.2010.	Частково
Забезпечити будівельний прорив шляхом розвитку системи іпотеки та зниження вартості кредитів для купівлі житла до європейського рівня.	Будівельний прорив не відбувся. У 2008 році загальні обсяги будівельних робіт порівняно з 2007 роком скоротились на 16%, 2009 року було збудовано на 48,2% менше, ніж 2008-го, а впродовж січня-липня 2010 року збудовано на 16,7% менше, ніж протягом аналогічного періоду 2009 року.	Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва"» (щодо продовження терміну дії заходів підтримки будівництва житла). Підпис Президента від 30.09.2010.	Не реалізовано
Податкове стимулювання будівництва промислових об'єктів.			Не здійснено
Забезпечити державне замовлення на «соціальне житло».	Проект закону про забезпечення громадян доступним житлом, зареєстрований 25.03.2009 за ініціативою Юлії Тимошенко, готується до другого читання. Згідно з пояснювальною запискою, проект передбачає «надання громадянам державної підтримки на будівництво (придбання) доступного житла, а саме: сплати державою частини вартості будівництва (придбання) доступного житла, надання пільгового іпотечного кредиту, державних премій за накопичення житлових будівельних заощаджень на перший внесок за іпотечними житловими кредитами».		Проект
Знизити собівартість квадратного метра промислового й житлового будівництва.	Проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо заходів стимулювання будівництва житла зареєстрований 15.07.2010 за ініціативою трьох депутатів – представників фракцій НУНС, Партії регіонів, БЮТ. У пояснювальній записці зазначається: «Цей законопроект розроблено з метою обмеження податкового тиску на забудовників, зменшення собівартості будівництва...». Наразі він знаходиться на опрацюванні у профільному комітеті.		Проект

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Розширити повноваження органів місцевого самоврядування з регулювання ринку землі та будівництва об'єктів промислового призначення.			Не здійснено
Аграрна політика			
Підтримати розвиток аграрної інфраструктури, а саме: аграрного фонду, аграрної біржі, страхового фонду, земельного банку.			Не здійснено
Створити прозоре конкурентне середовище для українських виробників, сприяти просуванню їхньої продукції на зовнішні ринки.	Алекс Ліссітса, президент асоціації «Українського клубу аграрного бізнесу» в інтерв'ю радіо «Свобода» торік зазначав, що «по більшості продуктів, особливо в тваринництві, ми на сьогоднішній день не можемо конкурувати із західними країнами». Серед причин – і неналежна якість продукції, і правова неврегульованість.		Не створено
Реалізувати адресні програми прямої державної підтримки безпосередньо сільськогосподарських товаровиробників, а саме дотацій на гектар обробленої землі на одиницю випущеної продукції.	У проекті закону про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування (щодо підтримки рівня зайнятості в Україні в умовах світової фінансової кризи) автори, представники фракцій БЮТ та БЛ, запропонували запровадити тимчасовий аграрний збір, і отримані від цього кошти прямувати на дотації виробникам продукції тваринництва. Законопроект знаходиться у профільному комітеті. Натомість 2009 року селяни Турійського району Волинської області змушені були вдатися до акцій протесту, оскільки не отримали компенсацій за гектар посіву, грошей на селекцію худоби та на відшкодування кредитів.		Проект
Забезпечити умови функціонування ринку землі.	Представники фракцій БЮТ, НУНС, БЛ, ПР ініціювали створення проекту закону про ринок земель з метою правового забезпечення функціонування ринку землі (зарєєстрований 03.04.2008, але до сьогодні очікує розгляду).		Проект
Забезпечити вільний доступ сільськогосподарських товаровиробників до кредитних ресурсів за пільговими ставками.	У 2008 році з Держбюджету було вирішено виділити 1 млрд грн на здешевлення кредитів сільгоспвиробникам, що на 50% більше, ніж 2007 року. Проте значну частину цієї суми держава заборгувала, тому 2009 року сільгоспвиробники взяли на 30% менше кредитів, ніж у 2008 році, і з них лише 12% – на пільгових умовах (за даними DailyUA).	Закон України «Про внесення зміни до статті 13 Закону України "Про державну підтримку сільського господарства"». Підпис Президента від 21.07.2010.	Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Стимулювати розвиток кооперативних банків та кредитних спілок у сільській місцевості.	Не здійснено.		Не здійснено
Істотно збільшити чисельність робочих місць у сільській місцевості.	Заходів щодо істотного збільшення чисельності робочих місць у сільській місцевості не простежувалось, проте за ініціативою трьох представників фракції БЮТ та двох – фракції БЛ зареєстрований проект закону про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування (щодо підтримки рівня зайнятості в Україні в умовах світової фінансової кризи). У законопроекті пропонується підвищити зайнятість в аграрному секторі завдяки пониженню податкового навантаження. Законопроект вручено для ознайомлення у профільний комітет.		Не здійснено
Відійти від несистемного фінансування села й перейти до типових бізнес-проектів, які вміщують переробку сільгосппродукції та її екологічну чистоту.	Не здійснено.		Не здійснено
Зробити аграрний бізнес окупним.	У сукупності сільгоспвиробники зазнають збитків, при цьому держава виявляється неспроможною у повній мірі виплачувати взяті на себе зобов'язання (дотації на засіяний гектар, компенсація пільгового кредитування).		Не здійснено
Міжнародні відносини			
Побічно: відновлення іміджу України.	Це сфера компетенції більше Президента, ніж уряду.		Не здійснено
Розбудова транзитної ролі України в світі.			Проект
Освіта та наука			
Припинити «експорт мізків» за кордон та підняти престижність української науки.	2009 року було підвищено заробітні плати вчителям (в сукупності на 32%) та працівникам державного сектора, бібліотекарям (на 50%). Проте немає підстав стверджувати, що ці заходи суттєво вплинули на подолання тенденції «експорту мізків» за кордон.		Не здійснено
Повернути дітей із нічних клубів до бібліотек.	У Розпорядженні Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2009 року Про схвалення Концепції Державної цільової програми підтримки та розвитку читання на період до 2015 року (за підписом Юлії Тимошенко) йдеться про заходи щодо зростання зацікавленості громадян друкованою книгою, заохочення громадян, насамперед дітей та юнацтва, до систематичного читання.		Частково здійснено
Єдина вартість послуг із виховання та освіти дітей.			Не здійснено
Стимулювання приватних інвестицій у прикладні та фундаментальні дослідження.	04.02.2009 ухвалений у першому читанні та готується до другого проекту закону про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», ініціатором якого є Юлія Тимошенко. Цей законопроект покликаний збільшити обсяги державного фінансування прикладних та фундаментальних досліджень, проте не визначає шляхи залучення приватних інвестицій у цю сферу.		Проект

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Підтримка бізнесу, що використовує та розвиває виробничі технології.			
Забезпечення вільної конкуренції на ринку високих технологій, інтернет-послуг, мобільного зв'язку.			Не здійснено
Стимулювання приватних інвестицій у професійну та вищу освіту.	У 2008 році прямі іноземні інвестиції в українську освітню систему скоротилися удвічі - до 18,1 млн доларів США, що становило всього 0,06% іноземних інвестицій в Україну. Освіта залишається неперспективною галуззю для інвестування.		Не здійснено
Розвиток системи захисту інтелектуальної власності.	Проект закону про внесення змін до Закону «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» зареєстрований 10.07.2008 за ініціативою представника БЮТ Степана Давимуки. Законопроект передбачає адаптацію українського законодавства у цій сфері до норм Європейського Союзу. Документ очікує розгляду. Проект закону про внесення змін до деяких законів України про посилення охорони авторського і суміжних прав, зареєстрований 18.12.2008 за ініціативою двох депутатів, членів БЮТ та КПУ, знаходиться на розгляді у профільному комітеті.		Не здійснено
Створення ефективної національної системи управління інноваційним розвитком, програма «Інтернет – у кожну оселю».			Проект
Створення якісної системи незалежного контролю рівня знань учнів.	З 2008 року зовнішнє незалежне оцінювання є обов'язковою вимогою для вступу у вищий навчальний заклад. Проте дискусії щодо того, наскільки такий спосіб контролю допомагає виявити рівень знань учнів, тривають досі.		Здійснено
ЖКГ			
	Жодних ініціатив.	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2004-2010 роки» (№ 2399 від 18.04.2008).</p> <p>Закон України «Про Національну комісію регулювання ринку комунальних послуг України» (№ 2479- VI від 09.07.2010).</p> <p>Законопроект № 7099 про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо вдосконалення порядку розрахунків за житлово-комунальні послуги та підвищення якості їх надання) знаходиться на опрацюванні.</p>	

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
		<p>Проект постанови № 7102 про деякі заходи щодо забезпечення належного функціонування житлово-комунального господарства України відхилений.</p> <p>Законопроект № 7145 про визначення засад тарифно-цінової політики на житлово-комунальні послуги та природний газ для побутових потреб населення у 2010-2011 роках відхилений.</p> <p>Закон України «Про Національну комісію регулювання ринку комунальних послуг України» підписаний Президентом.</p>	
Гендерна рівність			
	Жодних ініціатив.	Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України» (щодо посилення відповідальності за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи). Підпис Президента від 18.06.2010.	
Внутрішня політика			
Організація і проведення всенародного референдуму щодо схвалення та прийняття нової Конституції України.	2009 року в численних ЗМІ з'явився проект нової Конституції, проте його не виносили на всенародне обговорення. Референдум стосовно ухвалення нової редакції Конституції не був проведений.	Опосередковано – законопроект № 7095-1 про процедуру голосування народних депутатів України під час розгляду законопроектів, що стосуються внесення змін до Конституції України або прийняття її в новій редакції, знаходиться на опрацюванні.	Не здійснено
Судова реформа			
Обрання суддів народом.	У проекті Конституції, який з'явився у ЗМІ 2009 року, йшла мова про обрання частини суддів народом, проте це положення не було втілене в офіційних нормативно-правових актах.		Не здійснено
Звільнення суддів від політичної залежності.	Більшість представників фракції БЮТ не підтримали (лише 24 голоси «за») проект закону про судоустрій та статус суддів, внесений на розгляд за ініціативою Президента Віктора Януковича. У пояснювальній записці до цього проекту закону йшлося, серед іншого, про те, щоб звільнити суддів від будь-якого впливу.	Опосередковано стосується законопроект № 7042 про внесення змін до Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» (щодо вищих спеціалізованих судів). Проект знаходиться на опрацюванні.	Не здійснено
Підвищити зарплату суддям.			Не здійснено
Надавати безкоштовні адвокатські послуги.			Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Скасувати судові мито за спеціальним переліком справ.	Судовий збір продовжують стягувати.		Не здійснено
Інформаційна політика			
Створення громадського телебачення.	Проект закону про внесення змін та доповнень до Закону України «Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення України» внесений до Верховної Ради за ініціативою члена фракції БЮТ Андрія Шевченка. Метою цього законопроекту, як зазначено у пояснювальній записці, є створення суспільного мовлення. Парламент не підтримав цей законодавчий акт.	Проект закону № 7241 про внесення змін до Закону України «Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення України» відхилено.	Не здійснено
Оприлюднення інформації щодо реальних власників ЗМІ.	Законодавчих ініціатив у цьому напрямі з боку БЮТ не спостерігалось.		Не здійснено
Забезпечення прозорості відносин власності в медіа-бізнесі.	Непрозорість медіавласності залишається болючою проблемою. Чимало ЗМІ зареєстровані через офшорні рахунки, що унеможлиблює доступ широкої громадськості до інформації про реальних власників.		Не здійснено
Угоди між журналістами та редакціями для забезпечення чесності редакційної політики.	Відсутні законодавчі ініціативи у цьому напрямі.		Не здійснено
Масштабна інтернетизація України.	БЮТ не відзначився законодавчою підтримкою цього процесу.		Не здійснено
Розширення сітки покриття районів національними каналами.			Не здійснено
Боротьба з корупцією			
Зниження ролі держави в економіці загалом та впливу чиновництва на ухвалення економічних рішень і їх втручання в діяльність підприємств.	Було розроблено низку законопроектів, частина з яких щодо сприяння розвитку малого і середнього підприємництва ухвалена. Серед іншого, ці законодавчі ініціативи спрямовані на полегшення вступу в бізнес, зменшення числа необхідних дозвільних документів. Проте практика втручання та чиновницького свавілля простежується і далі.		Не здійснено
Створення спеціальної експертної комісії, що аналізуватиме всі проекти законів та нормативні акти на предмет корупційних ризиків.	Закон про засади запобігання та протидії корупції (за який БЮТ подав 149 голосів «за», хоча авторство належить не БЮТ, а Партії регіонів) вводить обов'язковість антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів.		Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Продаж земель несільсько-господарського призначення виключно на аукціонах.			Не здійснено
Створення незалежних від влади органів контролю за розподілом бюджетних коштів із передачею опозиції Рахункової палати України.	Закон про засади запобігання та протидії корупції, який ініціював член Партії регіонів Микола Джига, Президент підписав 2009 року. Проте сама Партія регіонів не дала жодного голосу за ухвалення цього закону, натомість БЮТ майже одногосно його підтримав (149 голосів з 230 «за»). У пояснювальній записці йдеться про те, що цей закон сприятиме прозорості та звітності в управлінні публічними фінансами.		Здійснено
Запровадити декларування витрат державними посадовими особами та держслужбовцями.	Проект закону про заходи державного фінансового контролю публічної служби зареєстрований 14.05.2009 за ініціативою чотирьох представників БЮТ, двох членів НУНС та по одному представнику від Партії регіонів та Комуністичної партії. Згідно з ним, державні службовці повинні декларувати не лише власні надходження, а й витрати. На цьому етапі законопроект очікує розгляду в стінах Верховної Ради.		Проект
Посилення кримінальної відповідальності за корупційні дії.	Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо відповідальності за корупційні правопорушення ініціював представник фракції Партії регіонів Микола Джига. Знову-таки Партія регіонів не дала за цей законопроект жодного голосу, натомість 151 з 250 народних депутатів від БЮТ проголосував «за». Закон Президент підписав 2009 року. Він спрямований на диференціацію кримінальної відповідальності службових осіб, у ньому окреслені кола корупційних злочинів, Кримінальний та Адміністративний кодекси доповнено декількома статтями, які розширюють перелік діянь, що визначаються корупційними.		
Відновлення програми «Контрабанда – стоп!»	У 2008 році на засіданні уряду Юлія Тимошенко оголосила про відновлення програми «Контрабанда – стоп!»		Здійснено
Створення комунікаційного центру для безпосереднього зв'язку громадян із правоохоронними органами для інформування про факти корупції.	Вже згадуваний Закон «Про засади запобігання та протидії корупції» передбачає право громадськості брати участь у запобіганні та протидії корупції.		Здійснено
Підвищення рівня соціального захисту та матеріального забезпечення правоохоронців.	Уряд на чолі з Юлею Тимошенко здійснював підвищення заробітної плати працівникам правоохоронних органів. Так, наприклад, 2009 року середня зарплата працівників ДАІ зросла на 34%. Проте немає підстав стверджувати, що такі підвищення істотно вплинули на рівень корумпованості правоохоронних органів.		Здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Демографічна політика та охорона здоров'я			
Створення умов для «бебі-буму».	У 2008 році народилось на 37672 дитини більше, ніж 2007 року. У 2009 році зареєстровано найвищий показник народжуваності в Україні за роки незалежності – близько 530000. У першому кварталі 2010 року спостерігався спад народжуваності, проте у квітні-червні народилося 120000 дітей, що на 15% більше, ніж у січні-березні.		Здійснено
Запровадження обов'язкового медичного страхування зі збереженням гарантованих державою безкоштовних медичних послуг.	Проект закону про фінансування охорони здоров'я та обов'язкове соціальне медичне страхування в Україні зареєстрований 30.06.2009 за ініціативою представників фракцій Партії регіонів, «Блоку Литвина» та БЮТ. Серед іншого, законопроект передбачає запровадження обов'язкового медичного страхування. На цьому етапі документ знаходиться на опрацюванні у профільному комітеті. Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо запровадження загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування) зареєстрований 25.01.2008 за ініціативою Олега Шевчука (БЮТ). Розгляд законопроекту в парламенті відкладено.		Проект
Придбання медичної страховки за державні кошти для соціально незахищених верств населення.	Не здійснено, оскільки обов'язкове медичне страхування не впроваджено.		Не здійснено
Законодавче зобов'язання купівлі страховки роботодавцем.	Не здійснено, оскільки обов'язкове медичне страхування не запроваджено.		Не здійснено
Виплати при народженні дітей: першої – 10400, другої – 15000, і третьої – 25000 грн.	Проект закону про внесення змін до статті 12 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» (щодо виплат при народженні дитини) зареєстрований 15.09.2010 за ініціативою представника БЮТ Олександра Сочки. Законопроект передбачає виплати при народженні дітей: першої – 25000 грн, другої – 50000 грн, третьої – 100000 грн. При цьому одноразові виплати після народження складатимуть: першої дитини – 5000, другої – 7000, третьої – 10000. Решта виплачуватиметься: на першу дитину – протягом 12 місяців, на другу – протягом 24 місяців, на третю – протягом 36 місяців. Законопроект передано на розгляд у профільний комітет. З 2009 року фактичні виплати становлять: на першу дитину: 12240 грн (4800 – одноразова виплата і 620 грн – щомісяця впродовж року), на другу дитину: 25000 грн (4840 грн – одноразова виплата і 840 грн – щомісяця впродовж 24 місяців), на третю дитину: 50000 грн (5000 грн – одноразова виплата і 1250 грн – щомісяця впродовж 36 місяців).		Здійснено
Пропонуємо збільшити щомісячні виплати по догляду за дитиною до трьох років на рівні не нижчому, ніж 500 гривень.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» (щодо державної допомоги на виховання дитини з трирічного віку до досягнення нею вісімнадцяти років) зареєстрований 07.09.2010 представниками фракції БЮТ. Законопроект передбачає запровадження вищезазваної допомоги. Наразі документ передано на розгляд у комітет. Проект закону про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2010 рік» (щодо забезпечення соціальних гарантій громадян) зареєстрований 19.07.2010 за ініціативою члена фракції БЮТ Андрія Павловського. Автор законопроекту пропонує встановити розмір виплати допомоги по догляду за дитиною у розмірі, що дорівнює різниці між прожитковим мінімумом та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу. Ця цифра повинна бути не меншою, ніж 130 грн (замість обіцяних 500). На сьогодні мінімальна допомога по догляду за дитиною становить 130 грн.		Не здійснено
Надання довгострокових кредитів для молодих сімей на 25–35 років під 2–4% річних.	У 2009 році кошти з бюджету на програму пільгового кредитування молодих сімей не були виділені, у зв'язку з цим зріс борг молодих сімей у комерційних банках. 2010 року кошти виділено, проте із затримкою (лише в травні – у зв'язку із прийняттям Держбюджету у квітні). Програма покриває лише невеликий відсоток усіх молодих сімей, які потребують житло.		Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Створення соціального ринку ліків.	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів у сфері охорони здоров'я (щодо посилення контролю за обігом лікарських засобів, харчових продуктів для спеціального дієтичного споживання, функціональних харчових продуктів та дієтичних добавок) зареєстрований 21.07.2010 за ініціативою представників фракцій БЮТ, ПР, НУНС, БЛ.</p> <p>Серед іншого, у законопроекті йдеться про посилення контролю за якістю лікарських засобів, гарантування доступу до аптечних пунктів осіб із обмеженими фізичними можливостями. Наразі законопроект знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2010 рік» (щодо збільшення видатків на забезпечення медикаментами хворих на гемофілію) зареєстрований за ініціативою Олега Ляшка (фракція БЮТ). Законопроект ухвалений у першому читанні і наразі триває підготовка до другого.</p>		Проект
Реалізація програми «Сільський лікар».	04.02.2010 Президент підписав Закон «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини на період до 2011 року», ініційований Юлею Тимошенко. Закон передбачає, зокрема, збільшення питомої ваги чисельності сільського населення, яке обслуговується лікарем загальної практики, підвищення забезпеченості у сільській місцевості медичним обладнанням та спеціальними транспортними засобами, забезпечення привабливості роботи для лікарів у сільській місцевості наданням житла.		Здійснено
Створення національних медичних центрів.	Проект постанови про невідкладні заходи щодо збереження та відновлення мережі державних та комунальних закладів системи охорони здоров'я України зареєстрований 13.03.2008 за ініціативою представника БЮТ Олександра Фельдмана. У пояснювальній записці йдеться про те, що проект спрямований на відновлення мережі закладів охорони здоров'я. На цьому етапі документ очікує розгляду.		Не здійснено
Повернення на Батьківщину громадян України, що працюють за кордоном.	Існують різні статистичні дані, проте експертні оцінки дають підстави стверджувати, що масового повернення громадян України, котрі працюють за кордоном, не спостерігається.		Не здійснено
Транспортна політика			
Забезпечити умови для державно-приватного партнерства у створенні основних транзитних автомобільних коридорів.			Не здійснено
Забезпечити безпеку транспортних коридорів.	Не спостерігається прогрес у боротьбі з контрабандою, що становить пряму загрозу для функціонування транспортних коридорів.		Не здійснено
Побудувати нові нафто- й газогони з метою створення альтернативних шляхів енергопостачання України.	Нових трубопроводів не побудовано.		Не здійснено
Лібералізувати транзитний режим для пасажирів і товарів.	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення попереднього документального контролю у пунктах пропуску через митний кордон зареєстрований 14.07.2008 за ініціативою Юлії Тимошенко. Законопроект спрямований на застосування більш прискореного та простого режиму пропуску через державний кордон вантажів, спрощення їх документального оформлення. Наразі законопроект очікує на друге читання.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Митного кодексу України, зареєстрований 16.07.2008 за ініціативою двох членів фракції БЮТ, спрямований на спрощення митної процедури. Розгляд документа відкладено.</p>		Проект

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Забезпечити державно-приватне партнерство в будівництві аеропортів.	2009 року в Міністерстві транспорту і зв'язку відбувся аукціон щодо продажу тендеру на будівництво нового аеровокзалу Міжнародного аеропорту «Львів». Компанія, яка виграла тендер, отримала право на керівництво усією інфраструктурою аеропорту впродовж 30 років.		Частково здійснено
Навести «військовий порядок» на залізниці.	Незрозуміла ініціатива.		Не здійснено
Енергетична політика			
Зменшити критичну залежність від монопольного імпорту енергоносіїв.	Проекти законів України про внесення змін до законів України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу» та «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» (щодо стимулювання розвитку когенераційних технологій) зареєстрував 28.10.2008 член фракції БЮТ Олександр Дубов. Норми законопроектів спрямовані на зниження залежності України від енергоресурсів. Документи очікують розгляду. Проект закону про енергоефективність зареєстрований 23.07.2009 за ініціативою чотирьох представників фракції БЮТ та одного члена фракції КПУ. На думку авторів, законодавчий акт допоможе знизити залежність України від імпорту енергоносіїв. Документ знаходиться на опрацюванні у профільному комітеті.		Проект
Знизити енергоємність ВВП.	У пояснювальній записці проекту закону про енергоефективність, серед іншого, йдеться про те, що він спрямований на зниження енергоємності ВВП. Як зазначалось вище, документ перебуває на стадії опрацювання.	Проект закону № 7056 про підвищення конкурентоспроможності підприємств гірничо-металургійного та хімічного комплексів стосується енергозбереження у цих галузях (знаходиться на опрацюванні). Законопроект № 7231 про регулювання у сфері енергозбереження готується до другого читання.	Проект
Зміцнити співпрацю та координацію енергетичної політики з Євросоюзом, інтеграцію в європейський ринок постачання та споживання електроенергії.	У 2008 році розпочалися переговори щодо набуття Україною членства у Енергетичному співтоваристві (для остаточного входження Україна повинна схвалити нове законодавство про ринок газу). Починаючи з 2008 року, здійснювалися заходи щодо інтеграції енергоелектричних ринків України та ЄС. Низка європейських валютних організацій інвестували кошти в реформування об'єктів енергопостачання України.		Частково здійснено
Модернізувати ТЕЦ.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про теплопостачання» (щодо модернізації, реконструкції та будівництва об'єктів у сфері теплопостачання) зареєстрований 06.07.2009 за ініціативою двох представників БЮТ та одного члена ПР. У пояснювальній записці, з-поміж іншого, йдеться про те, що законопроект спрямований на забезпечення планової модернізації та реконструкції об'єктів теплопостачання, створення нових вимог щодо їх функціонування. Законопроект передано на повторне друге читання.		Проект
Зменшити споживання газу та нафтопродуктів, збільшити споживання бурого вугілля як сировини для хімічної промисловості та виробництва синтетичного палива.	Ідея не реалізована.	Законопроект № 7080 про забезпечення енергетичної безпеки України, який спрямований на подолання корупційних схем у газовій сфері, відхилено.	Не здійснено
Перейти на технологію «киплячого пару».			Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Створити в Україні власний замкнутий ядерно-паливний цикл.	У Розпорядженні Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2009 року Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми «Ядерне паливо України» запропоновані кроки для поступового переходу на замкнутий ядерно-паливний цикл за допомогою нарощування виробництва урану, цирконію та комплектуючих матеріалів. Однак реалізація програми потребує часу.		
Пропонуємо добудувати транзитний газопровід «Одеса – Броди – Плоцьк (Гданськ)», побудувати транзитний газопровід «Каспійський басейн – Україна» через Азербайджан, Грузію та Чорне море.	Трубопровід «Одеса - Броди - Плоцьк» не добудовано. Ідея побудувати газопровід «Каспійський басейн -Україна» не реалізована.		Не здійснено
Забезпечити оптимальну розвідку та організацію видобутку вуглеводнів на шельфах Чорного та Азовського морів.			Не здійснено

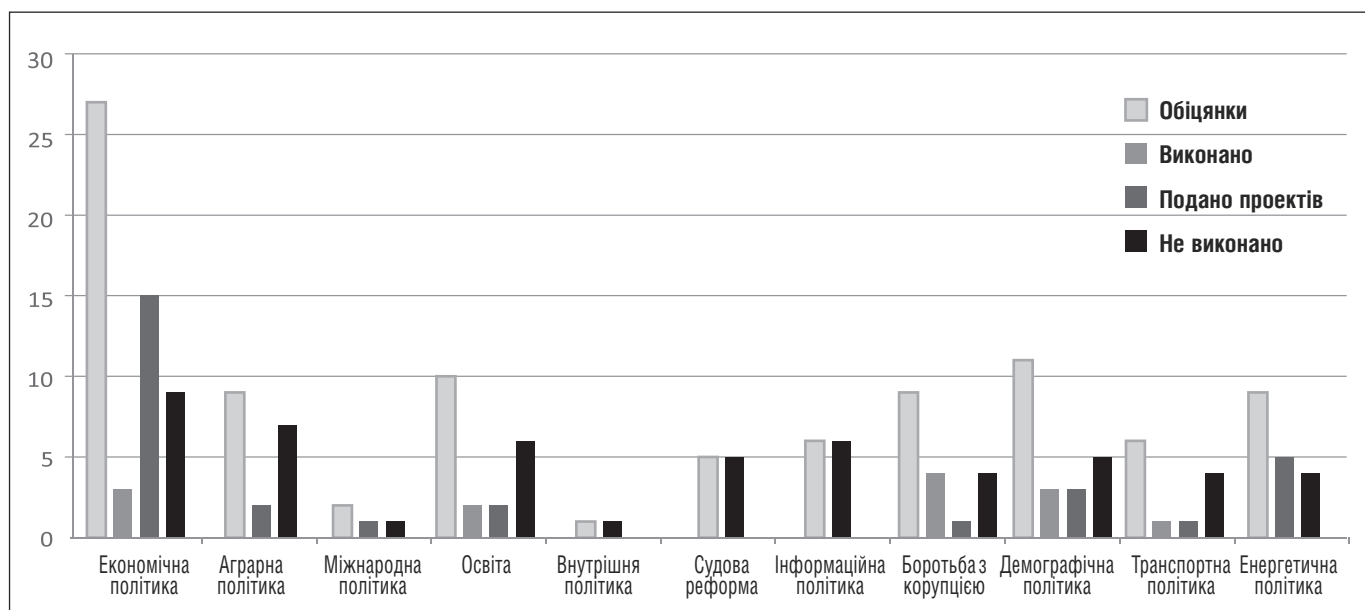
Соціальна політика

Обіцянки	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань забезпечення житлом громадян (№ 2193 від 07.03.2008).</p> <p>Проект закону про внесення змін до статей 21 та 33 Закону України "Про охорону праці" (№ 1389 від 21.01.2008).</p> <p>Проект закону № 7039 про встановлення мораторію на підвищення пенсійного віку для жінок відхилено та знято з розгляду.</p> <p>Законопроект № 7039-д про встановлення мораторію на підвищення пенсійного віку для жінок.</p> <p>Проект постанови про заходи щодо стримування темпів зростання цін на продукти харчування першої необхідності.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" (щодо державної допомоги на виховання дитини з трирічного віку до досягнення нею вісімнадцяти років) знаходиться на опрацюванні.</p> <p>Законопроект № 7129 про внесення змін до Закону України "Про міжнародні договори України" (щодо неприпустимості порушення прав і обмеження соціальних гарантій громадян при укладенні міжнародних договорів).</p> <p>Законопроект № 7130 про внесення змін до Закону України "Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України" (щодо формування антикризових державного продовольчого та державного медичного коштів) очікує розгляду.</p> <p>Законопроект № 7131 про внесення змін до статті 12 Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" (щодо виплат при народженні дитини) відхилено.</p> <p>Законопроект № 7134 про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" (щодо підвідомчості справ, пов'язаних із соціальними виплатами) доручено врахувати в іншому проекті.</p> <p>Законопроект № 7134-1 про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо порядку розгляду окремих категорій справ) доручено врахувати в іншому проекті.</p> <p>Законопроект № 7184 про внесення змін до Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" (щодо визначення розміру допомоги) відхилено.</p> <p>Законопроект № 7211 про внесення змін до Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" (щодо соціального захисту громадян - учасників інших ядерних аварій, випробувань та військових навчань) знаходиться на опрацюванні.</p> <p>Законопроект № 7237 про внесення змін до статті 14 Закону України "Про поховання та похоронну справу" (щодо поховання учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС I та II категорії) знаходиться на опрацюванні.</p> <p>Проект закону № 7275 про недопущення погіршення пенсійного забезпечення громадян України знаходиться на опрацюванні.</p> <p>Проект закону № 7297 про внесення змін до Закону України "Про прожитковий мінімум" (щодо формування споживчого кошика) відхилено.</p> <p>Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвідомчості справ, пов'язаних із соціальними виплатами" підписаний Президентом 03.03.2010.</p>	

Зведена таблиця: виконання обіцянок та подані проекти

Сфери політики	Обіцянки	Виконано	Подано проектів	Не виконано
Економічна	27	3	15	9
Аграрна	9	0	2	7
Міжнародна	2	0	1	1
Освіта	10	2	2	6
ЖКГ	0	0	0	0
Гендерна	0	0	0	0
Внутрішня	1	0	0	1
Судова реформа	5	0	0	5
Інформаційна	6	0	0	6
Боротьба з корупцією	9	4	1	4
Демографічна	11	3	3	5
Транспортна	6	1	1	4
Енергетична	9	0	5	4
Соціальна	0	0	0	0
<i>Разом</i>	<i>95</i>	<i>13</i>	<i>30</i>	<i>52</i>

Діаграма. Виконання передвиборних обіцянок фракцією БЮТ

Аналіз передвиборної програми фракції блоку «Наша Україна – Народна самооборона»

Аналіз проведено на основі передвиборної програми
блоку «Наша Україна – Народна самооборона» «Для людей – а не політиків!»
на позачергових виборах до Верховної Ради України 30 вересня 2007 року.

Передвиборна програма блоку «Наша Україна – Народна самооборона» «Для людей – а не політиків!» відрізняється більшою конкретністю цілей, що мають цифрове вираження та більш-менш зрозумілі терміни їх досягнення. Звичайно, як і в інших програмах українських партій та блоків, конкретних механізмів та планів їх досягнення не висвітлено, джерела їх фінансування не вказано.

Програма складається зі вступу (преамбули), стратегічної мети та кроків для її реалізації. Преамбула містить заклики про намір «відновити закон та навести порядок» після того, як «правляча коаліція у Верховній Раді показала свою корумпованість і нездатність служити людям».

Тези про «корумпованість» і «нездатність служити людям» є щонайменше суперечливими, адже консолідація так званої антикризової коаліції пройшла не без мовчазної (а часами і відкритої) підтримки Президента В.Ющенка, почесного голови партії «Наша Україна». Твердження про те, що «Президент України розпустив Верховну Раду і призначив нові вибори, щоб повернути владу під контроль громадян», так само суперечливе. Розпуску Верховної Ради передували три укази глави держави, і тільки за четвертим указом, коли знайшовся консенсус між основними гравцями (БЮТ і ПР) та з'явилось спільне бажання проводити вибори, це рішення було прийняте. 2008 року Президент знову видав указ про розпуск Верховної Ради, але перегони не відбулись, тому що у основних політичних гравців не було бажання/потреби іти на позачергові вибори.

У преамбулі також зазначені основні успіхи урядів, що працювали за Президента В.Ющенка. Результати аналізу їх реального виконання наведені в таблиці:

Успіхи, зазначені у преамбулі	Реальність їх виконання	Підсумки
Збільшили в 11 разів допомогу при народженні дитини.	Законом України від 25.03.2005 р. № 2505-IV «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2005 рік» та деяких інших законодавчих актів України» забезпечено підвищення розміру допомоги при народженні дитини для осіб, застрахованих в системі загальнообов'язкового соціального страхування, та незастрахованих осіб. До ухвалення закону розмір допомоги становив для застрахованої особи – 1550 грн, незастрахованої – 764 грн, а згідно із новим законом – 8497,6 грн.	Здійснено
Збільшили на 68% мінімальну зарплату.	У 2004 році рівень мінімальної зарплати становив 237 грн, у 2005 – 332 грн, з 1 січня до 30 червня 2006 – 350 грн, а з 1 липня 2006 року – 375. Отже, за час обіймання посади Прем'єр-міністра України Юлею Тимошенко та Юрієм Єхануровим мінімальна зарплата зросла на 58%.	Можна вважати здійсненим. Розробникам програми не варто було додавати 10 неправдивих відсотків. 58% також хороший результат, і якби він був указаний у програмі, то враження було б абсолютно іншим.
Збільшили пенсії до прожиткового мінімуму.	У 2005 році прожитковий мінімум становив 423 грн, розмір мінімальної пенсії – 332 грн. У січні-березні 2006 року: прожитковий мінімум – 453 грн, мінімальна пенсія – 350 грн, у квітні-серпні 2006 року: прожитковий мінімум 456 грн, мінімальна пенсія – 359 грн.	Не здійснено. Необхідно було написати чесно, що в результаті роботи мінімальна пенсія складає майже 80% прожиткового мінімуму.
Забезпечили реальну свободу слова.	Згідно зі звітами Freedom House, рівень незалежності ЗМІ в Україні становив: 2004 рік – 5,5; 2005 рік – 4,75; 2006 рік – 3,75. Хоча цей показник значно поліпшився за два роки, але він набагато гірший, ніж у найближчих західних сусідів України.	У цьому аспекті треба віддати належне діям Президента, його внеску в забезпечення свободи слова в Україні. Незважаючи на будь-які рейтинги, забезпечення свободи слова в Україні за часів президентства В.Ющенка є одним із небагатьох реальних позитивних результатів його каденції.

Вивели війська з Іраку.	Виведення українських військ (1690 чоловік особового складу станом на 2003 рік) з Іраку розпочалось 15 березня 2005 року. Впродовж літа та осені в Іраку залишалось близько 800 українських військових. 27 грудня 2005 року майже весь особовий склад повернувся в Україну, лише кілька десятків військових залишилися як спостерігачі. 9 грудня 2008 року додому повернулись останні 29 учасників місії.	Здійснено. Розробники програми визначили виведення військ з Іраку як, безперечно, позитивний для України крок. Оцінку цим діям дасть історія.
Скоротили термін військової служби.	7 березня 2005 року Верховна Рада ухвалила Закон «Про внесення змін до статті 23 Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу», внесений Президентом України. Згідно із законом, термін строкової військової служби скоротився до 12 місяців.	Здійснено. Дуже позитивна зміна, що не викликає жодних заперечень.
Утрічі збільшили іноземні інвестиції в українську економіку.	За даними Державного комітету статистики, розмір прямих іноземних інвестицій становив: у 2004 році – 8,35 млрд доларів США, у 2005 році – 16,38 млрд доларів, у 2006 році – 21,19 млрд доларів. У порівнянні з 2004 роком 2006-го розмір прямих іноземних інвестицій зріс у 2,54 разу.	Знову ж такі розробники програми «творчо» заокруглили цифри статистики. Але в загальному розмірі інвестицій дійсно зросли в рази.

Отже, проаналізувавши записані у програмі досягнення урядів В.Ющенка, необхідно відзначити, що вони відповідають дійсності, хоча наявні і деякі «творчі» заокруглення статистичних даних.

До беззаперечних позитивів програми належить достатньо конкретно виписана у преамбулі стратегічна мета, що складається з трьох частин:

- I. Створити підзвітну громадянам правову державу. Наша влада працюватиме заради людей, а не політиків.
- II. Об'єднати націю через духовне відродження. Українські традиції й духовні цінності зцементують країну.
- III. Втілити нову економічну стратегію. Сучасні технології, базовані на знаннях, та особистий успіх кожного забезпечать гідне місце України у світі».

Усі подальші кроки, наведені у програмі, служать реалізації цієї стратегічної мети. Треба зазначити, що така логічна побудова документа створює позитивне враження, структурує програму та сприяє її легкому сприйняттю. Крім того, стратегічна мета відразу окреслює основні цілі та сфери політики, на розбудові яких сконцентрувався блок. У цьому випадку до пріоритетних належить запровадження політичної відповідальності, національний розвиток України та розбудова економіки. Детально результати реалізації цих пріоритетних завдань розглянуті в кінці дослідження.

Розділи програми блоку НУНС за змістом перекликаються з відповідними розділами програми кандидата в Президенти В.Ющенка «Десять кроків назустріч людям». Для полегшення проведення аналізу програми її розділи співвіднесено з відповідними сферами державної політики. Детальні результати по кожному пункту розміщені в загальній таблиці (див. с. 71). Також поданий галузевий аналіз обіцяного та виконаного за 2007-2010 роки. Особлива увага приділена періоду перебування блоку у владній коаліції.

Галузевий аналіз

Внутрішня політика

Питання внутрішньої політики у програмі пріоритетні. Стратегічна мета блоку – створення підзвітної громадянам правової держави, яка працювала б для людей, а не політиків. На сферу внутрішньої політики припадає найбільша кількість положень програми (11), втім рівень їх виконання найнижчий (виконано лише одну, що складає 9%). Реалізовано було важливу ініціативу зі створення Управління моніторингу дотримання прав людини у діяльності органів внутрішніх справ, яке активно працювало в останні роки, а його робота отримала позитивний відгук громадськості. На цей час установа продовжує функціонувати.

Проект закону про скасування депутатської недоторканності Верховна Рада не підтримала. Натомість обіцянка відносно позбавлення парламентарів недоторканності була основою передвиборчої кампанії блоку НУНС на позачергових виборах до Верховної Ради України 27 вересня 2007 року. Також було внесено відповідні проекти стосовно обмеження депутатських привілеїв та законодавчого

закріплення підзвітності органів державної влади та місцевого самоврядування для забезпечення відповідного громадського контролю. Обидва проекти відкладено та, найімовірніше, буде поховано в комітетах.

До важливих, але нереалізованих ініціатив, належить провал створення Національного антикорупційного бюро, незалежної Судової палати, інституту виборних суддів, деполітизація міліції, створення професійної армії та реформа місцевого самоврядування тощо. Всі ці важливі та потрібні ініціативи здійснені не були, хоча стосовно деяких з них були подані відповідні законопроекти. Особливо слід відзначити ініціативу щодо громадської експертизи та публічної оцінки виконання партіями передвиборчих зобов'язань. Зважаючи на передвиборну кампанію та риторику блоку, здавалось би, цей законопроект поряд з проектами щодо зняття депутатської недоторканості мав би стати одним із пріоритетних. Відповідний законопроект у Верховній Раді ініціювали навіть не представники НУНС, до того ж фракція підтримала його лише 21 голосом з 72, що входили до складу блоку.

У підсумку про роботу НУНС в аспекті реалізації першої стратегічної цілі складається змішане враження: з одного боку, деякі потрібні ініціативи подані були, з другого боку, реально здійснено занадто мало, зважаючи ще й на перебування блоку в складі правлячої коаліції.

Соціальна сфера

Соціальна та аграрна сфери поділяють друге місце за кількістю ініціатив у програмі (по 9 кожна). У соціальній царині з дев'яти завдань виконано третину (три), відповідно шість лишилися нереалізованими. Втіленими ініціативами є, так би мовити, бюджетні, тобто такі, для реалізації яких не потрібно проводити глибокі реформи, а можна просто збільшити соціальні видатки з Державного бюджету. До таких пропозицій належить збільшення допомоги на дітей, допомоги для багатодітних сімей та підвищення мінімальної заробітної плати. Не варто заперечувати позитивного значення реалізації цих ініціатив, але слід зауважити технічність характеру їх виконання.

На жаль, діяльність блоку НУНС у складі владної коаліції не торкнулась таких важливих проблемних питань, як пенсійна реформа та запровадження справедливого розміру пенсій, питань соціального житла та житла для військовослужбовців, комунальних тарифів тощо.

Міжнародна політика

Міжнародна сфера має найвищий відсоток реалізації зазначених у програмі ініціатив — з шести було виконано п'ять, або майже 84%. Україна завершила вступ до Світової організації торгівлі, було спрощено візовий режим з Європейським Союзом, врегульовано візовий режим для мешканців прикордонних територій, проведено роботу з легалізації та захисту працюючих за кордоном громадян України та здійснено позитивні кроки в напрямі активізації використання в нашій державі відновлюваних джерел енергії.

Єдиним нереалізованим пунктом програми є створення зони вільної торгівлі з ЄС. Цим на сьогодні активно займається уряд М.Азарова.

На прикладі міжнародних ініціатив програми добре простежується загальне спрямування діяльності Президента В.Ющенка та, відповідно, пропрезидентського блоку «Наша Україна — Народна самооборона». Діяльність глави держави мала міжнародну спрямованість, менше уваги приділялось реалізації потрібних реформ всередині країни, більше — міжнародній політиці. Безумовно, зовнішня політика та розбудова взаємовигідних зв'язків України з іншими країнами, а також Європейським Союзом, має важливе значення, але в нашій державі існує кричуща потреба у проведенні структурних реформ в усіх галузях життя, що і має стати пріоритетом роботи всіх парламентських партій, урядів та президентів.

Економічна політика

Здійснення нової економічної політики розробники програми зарахували до стратегічних пріоритетів, але з восьми відображених у програмі ініціатив реалізовано було лише дві, або 25%, та одна ініціатива була подана як проект. Важливим етапом проведення економічної політики мало стати ухвалення нового Податкового кодексу. Програма передбачала його ухвалення ще 2008 року і набуття чинності з 2009-го. Але проект був винесений на голосування у Верховну Раду тільки 15 червня 2010 року, тобто на два роки пізніше, та при каденції вже інших коаліцій та уряду. І досі відкритим лишається питання, чому проект Податкового кодексу не був підготовлений та винесений на голосування у строки, встановлені у програмі, або принаймні ще під час перебування блоку у владній коаліції? Неухвалення податкової конституції вплинуло на невиконання інших програмних положень, таких як наведення порядку з відшкодуванням ПДВ, зменшення навантаження на фонд оплати праці, запровадження податку на розкіш і т.д.

До реалізованих ініціатив можна зарахувати ухвалення відповідного закону щодо спрощення дозвільних процедур та збереження спрощеної системи оподаткування для малого бізнесу.

Окремо слід зазначити про фактичний провал підготовки до Євро-2012. Саме проведення чемпіонату на найвищому рівні було оголошено пріоритетом діяльності уряду Ю.Тимошенко та Президента В.Ющенка. На жаль, ця підготовка де-факто була провалена та ознаменувалась корупційними та іншими скандалами, що ледь не призвели до позбавлення України права проводити чемпіонат.

У цілому можна стверджувати, що стратегічна мета проведення нової економічної політики досягнута не була.

Охорона здоров'я

У сфері охорони здоров'я програма включає сім ініціатив, з яких реалізована тільки одна – заборона азартних ігор¹. Три ініціативи були подані на розгляд як проекти, і на цей час вони знаходяться на опрацюванні у відповідних комітетах. Ініціатива створити належні умови для людей з особливими потребами вже давно на часі для України, адже дуже мало установ, навіть державних, обладнані пандусами та ліфтами. Звичайно, таке переобладнання потребує значних коштів. Залишається сподіватись, що відповідні проекти законів невдовзі будуть розглянуті та затверджені у стінах Верховної Ради.

Регулювання рекламного ринку алкогольних та тютюнових напоїв у засобах масової інформації достатньо давно потребує уваги законодавців. Зважаючи той факт, що підлітки дедалі більше часу проводять перед екранами телевізорів та спостерігають за різноманітними спортивними подіями, спонсорами яких, зазвичай, і є компанії, що виробляють алкогольні напої або тютюнові вироби, така заборона могла би суттєво зменшити підлітковий алкоголізм та куріння. Звичайно, у цій сфері в гру вступають не тільки благородні мотиви захисту майбутнього нації, а й суто меркантильні інтереси великого бізнесу. Наразі ця ініціатива відображена у проекті, який подано до Верховної Ради, але ще не реалізовано. Залишається сподіватись, що він не загубиться назавжди в комітетах українського парламенту.

У програмі вкотре було порушено дуже актуальну для вітчизняної системи охорони здоров'я тему про запровадження загального обов'язкового медичного страхування. Розгляд цієї ініціативи відкладено на невизначений термін, оскільки її реалізація пов'язана з довготривалим реформуванням усієї системи охорони здоров'я в Україні, а не просто з підвищенням соціальних виплат з Державного бюджету. Реалізація цієї програми могла би дати новий поштовх для розвитку всієї соціальної системи України. На жаль, така потрібна і важлива ініціатива лишилась нереалізованою, попри перебування блоку в складі владної коаліції та широку підтримку серед населення.

Другим значним провалом став проект Дитячої лікарні майбутнього. Широка кампанія зі збору коштів на побудову та обладнання клініки призвела до консолідації значних фінансових ресурсів (за різними даними, в межах 50 млн доларів США) в руках ініціаторів проекту. Але, як часто буває, суспільні гроші виявились нічийми, і контролювати реалізацію проекту також було нікому. Зараз важливим є питання вже не стільки побудови лікарні, скільки звіту про кошти та аналіз їх використання відповідними контролюючими органами. Проект побудови Дитячої лікарні майбутнього - яскравий приклад того, як суспільно значима ідея гине через безвідповідальність менеджменту.

Освіта

У сфері освіти визначено шість програмних завдань, з яких виконано було три (50%). До здійснених належить збільшення стипендій дітям-сиротам та забезпечення цілорічного пільгового проїзду для студентів та школярів. Ця ініціатива не вимагала довготривалого обговорення та планування, а напряму потребувала витрат з Державного бюджету. Значущим було запровадження системи зовнішнього незалежного оцінювання як передумови вступу до вищого навчального закладу. Існують різні думки щодо її ефективності, але в будь-якому разі слід визнати, що це був перший глобальний проект у сфері освіти, направлений на руйнацію існуючих корупційних схем при вступі до вишів. Наскільки вдалося побороти корупцію у ВНЗ за допомогою зовнішнього незалежного оцінювання, покаже час.

Не відбулося відповідних кроків для реалізації завдання щодо збільшення кількості дитячих садків та збільшення фінансування наукових досліджень. Це вкотре говорить про недалекоглядну політику керівництва країни. Що ж стосується ініціативи про відновлення виборності керівників ВНЗ та інших наукових установ, то найкраще подвійні стандарти в цьому питанні демонструє історія з міністром освіти, який, зважаючи на посаду, мав би цю норму якщо не впроваджувати, то принаймні виконувати. На жаль, Україна і досі перебуває на тому рівні розвитку, коли закони та регулювання приймаються «для них», а не «для нас».

¹ Заборона азартних ігор у програмі партії належить саме до сфери охорони здоров'я. – Прим. авт.

Культурна політика

Питання культурної політики, об'єднання нації та відродження національних українських цінностей і традицій належать до стратегічних пріоритетів програми. Але з шести ініціатив, відображених у програмі, жодна не була реалізована. Чотири з них надійшли до Верховної Ради України як проекти законів і чекають розгляду. Вони торкаються і захисту української ідентичності, і підтримки вітчизняного театру, кінематографу, книгодрукування, і свободи совісті та віросповідання тощо.

Нереалізованими є ініціативи щодо захисту вживання мов національних меншин та виділення коштів на переобладнання українських музеїв та бібліотек. Щодо музеїв та бібліотек, незважаючи на фактичне зростання фінансування у півтора разу, реального переобладнання не відбулося. А інтернетизація бібліотек наразі здійснюється в рамках проекту «Бібліоміст», фінансованого міжнародними організаціями та фондами.

У підсумку варто визнати, що стратегічна мета програми у сфері культури не була досягнута, попри значне збільшення фінансування. Знову-таки, як і у випадку з Лікарнею майбутнього, можна говорити про управлінський провал.

Аграрна політика

Ініціативи у сфері аграрної політики (дев'ять) посідають третє місце як за кількістю, так і за відсотком виконання (чотири, або 44%). Знову ж таки, не применшуючи значення реалізованих ініціатив, варто вкотре відмітити їх «бюджетний» характер. Тобто глибинні реформи та плани відсутні, натомість реалізуються лише ті соціально спрямовані проекти, виконання яких цілком залежить від розміру Державного бюджету. До цих проектів належать, зокрема, зарплатні дотації бюджетним працівникам (сільським лікарям, вчителям тощо); програма забезпечення сільських амбулаторій чи фельдшерсько-акушерських пунктів автомобілями (щоправда, програма розрахована до 2011 року); програма із забезпечення сільських шкіл автобусами (перебуває на стадії реалізації); підключення сільських шкіл до всевітньої мережі Інтернет (також втілюється).

Як проекти були подані дві ініціативи: щодо врегулювання процедури передачі прав на землю та стосовно посилення відповідальності за пошкодження родючого шару землі. Обидва проекти є достатньо потрібними для галузі.

Ініціативи у сфері спрощення процедури приватизації для власників розпайованих земельних наділів хоч і були подані, але до їх здійснення справа не дійшла. Таким чином, питання аграрної політики та «сприяння розвитку українського села»² в роботі блоку не знайшли відповідної уваги та реалізовані не були.

Підсумки:

- Стратегічні цілі, зазначені у преамбулі програми, не досягнуті.
- Виконані обіцянки мають здебільшого «бюджетний» характер, тобто є прямими субвенціями соціального характеру з Державного бюджету.
- Жодних анонсованих реальних реформ проведено не було.
- Акцент діяльності зміщений у бік міжнародної політики.

Блок «Наша Україна — Народна самооборона» у підсумку показав зовсім не найгірший результат виконання передвиборних обіцянок: з 62 було виконано або частково виконано 19, що складає майже 31%, в якості проектів було подано 13 ініціатив, або майже 21% і невиконаними залишились 30 обіцянок, або 48%.

Як вже було зазначено у вступі до цього дослідження, програма у цілому справляє позитивне враження завдяки своїй структурованості, постановці мети та стратегічних цілей, логічній послідовності. Найбільшу кількість ініціатив як в абсолютному, так і у відсотковому значеннях було реалізовано у сфері міжнародної політики. За роки каденції Президента В.Ющенка Україна дійсно зробила певні позитивні кроки на міжнародній арені. Було покращено стосунки з Європейським Союзом та спрощено візовий режим, здійснено вступ до Світової Організації Торгівлі, зроблено перші кроки для захисту прав українців, що працюють за кордоном тощо. Не треба забувати і важливі питання культури та історії, що порушував Президент В.Ющенко та підтримувала фракція НУНС в українському парламенті. На жаль, позитивного іміджу України на міжнародній арені від реалізації цих кроків отримати не довелося. Затяжна політична криза та відкрите протистояння Президента В.Ющенка та Прем'єр-міністра Ю.Тимошенко сильно зашкодили іміджу України як серйозного учасника міжнародної політики.

²Цитата з передвиборної програми кандидата на пост Президента України В.Ющенка, 2004 рік. — Прим. авт.

Як і у випадку з програмою «Блоку Юлії Тимошенко» (хоча і в значно меншому об'ємі), економічний блок програми НУНС спирається на ухвалення нового Податкового кодексу. Було заплановано зниження рівня ПДВ, спрощення дозвільної системи та зменшення податкового тиску. У цілому загальної програми реформування економіки України запропоновано не було.

Зважаючи на обіцянки тоді ще кандидата у Президенти В.Ющенко, очікуваним була активна розбудова культурного життя України. У програмі у сфері культурної політики представлено шість ініціатив, з яких жодна (!) виконана не була, а щодо чотирьох подані законопроекти. Відповідні проекти стосувались підтримки українського театру та кіно (шляхом запровадження відповідного збору), підтримки та популяризації українського книгодрукування, захисту інформаційного простору України тощо. На превеликий жаль, жодна з цих ініціатив повноцінно реалізована так і не була, незважаючи на близькість блоку до влади.

У загальному варто відмітити, що характер здійснених змін носить бюджетний, а не реформаторський характер. Ні економіка, ні соціальна сфера, ні охорона здоров'я або культура не отримали чіткого плану або принаймні цілісного бачення реформування. Були запропоновані деякі ініціативи, багато з них були реалізовані і немало подані в якості проектів, але стверджувати, що конкретна галузь була реформована чітко і остаточно, не можна.

У результаті діяльності фракції стратегічні цілі, визначені на початку програми, досягнуті не були. Правову країну не створено, і тим більше держава не стала ближчою до людей. Президент В.Ющенко та представники фракції зробили кроки для актуалізації проблемних аспектів української історії, але ці спроби призвели в більшості до нагнітання протистояння по лінії Схід-Захід – зцементування або об'єднання країни не відбулося. Презентації нової економічної стратегії не відбулось. Економічні ініціативи, задекларовані у програмі, назвати «новою стратегією» аж ніяк не можна. Вони здебільшого співзвучні з відповідними обіцянками інших українських партій.

Підсумовуючи, треба зазначити, що, попри перебування у складі владної коаліції та сягання вертикалі влади аж до Президента, фракція блоку «Наша Україна – Народна самооборона» не провела належної роботи із виконання своєї передвиборної програми.

Загальна таблиця виконання обіцянок передвиборної програми

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Інформаційна політика			
Скасуємо депутатську недоторканність: закон – один для всіх.	<p>Проект закону про внесення змін до Конституції України (щодо обмеження депутатської недоторканності), зареєстрований 18.01.2008 за ініціативою В.Кириленка, 20.10.2009 на засіданні Верховної Ради був відхилений («за» проголосували 49 з 72 депутатів НУНС).</p> <p>Ініційований депутатами від Партії регіонів проект закону про внесення змін до Конституції України (щодо гарантії недоторканності окремих посадових осіб), зареєстрований за ініціативою депутатів фракції Партії регіонів, передбачав скасування депутатської недоторканності. Його підтримали лише 19 депутатів фракції НУНС.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Конституції України (щодо обмеження депутатської недоторканності).</p> <p>Проект закону про внесення змін до Конституції України (щодо гарантії недоторканності окремих посадових осіб).</p>	Проект відхилено
Ліквідуємо депутатські привілеї.	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо заходів, пов'язаних з обмеженням пільг представників органів державної влади та економією бюджетних коштів) зареєстрував 17.06.2010 А.Яценюк. Як зазначено у пояснювальній записці, законопроект спрямовано на скасування переважної більшості депутатських пільг. Наразі законодавчий акт знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України» Про статус народного депутата» (щодо обмеження пільг народного депутата), що зареєстрований 10.11.2008 за ініціативою члена НУНС А.Парубія, повернуто автором на доопрацювання.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо заходів, пов'язаних з обмеженням пільг представників органів державної влади та економією бюджетних коштів).</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України» Про статус народного депутата» (щодо обмеження пільг народного депутата).</p>	Проект
Введемо інститут виборних мирових суддів.	Інститут виборних суддів не введено.		Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Створимо національне антикорупційне бюро.	<p>Проект закону про Антикорупційне бюро України (zareєстрований 19.05.2008) автор, член фракції блоку НУНС Г.Москаль, відкликав через рік. Тож законопроект знято з розгляду у профільному комітеті.</p> <p>Проект закону про Національний антикорупційний комітет, zareєстрований за ініціативою А.Яценюка, 07.07.2010 Верховна Рада не підтримала («за» проголосував 31 член фракції НУНС).</p> <p>02.03.2010 за ініціативою членів усіх п'яти фракцій zareєстрований ще один законопроект – про Національне бюро антикорупційних розслідувань України. Наразі документ очікує розгляду.</p>	<p>Проект закону про Антикорупційне бюро України.</p> <p>Проект закону про Національний антикорупційний комітет.</p> <p>Проект закону про Національне бюро антикорупційних розслідувань України.</p>	Не здійснено
Створимо незалежну Судову палату для перестатації всіх суддів і перевірки відповідності їхніх доходів майновому стану.	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про судоустрій України» zareєстрований 23.11.2007 за ініціативою Президента В.Ющенка. Серед іншого, законопроектом передбачалось перевести на постійну основу діяльність Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, яка, з-поміж інших завдань, здійснює атестацію суддів. Законопроект було знято з розгляду 2010 року.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про судоустрій України».</p>	Не здійснено
Забезпечимо фінансову самодостатність територіальних громад.	<p>Реформи місцевого самоврядування не проведено. Президент та почесний голова партії «Наша Україна» В.Ющенко за часів своєї каденції пробував зробити адміністративно-територіальну реформу та реформу місцевого самоврядування своїм пріоритетом. Реальних же кроків у цьому напрямі зроблено не було.</p>	<p>Проект закону № 7074 про територіальний устрій України знаходиться на опрацюванні.</p>	Не здійснено
Законодавчо закріпимо підзвітність органів державної влади та місцевого самоврядування.	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо забезпечення прозорості прийняття рішень та фінансової звітності органами державної влади, місцевого самоврядування) zareєстрований 29.12.2009. Автори законопроекту зазначають, що він допоможе забезпечити ефективний громадський контроль за прийняттям рішень та підзвітністю органів державної влади. Законопроект очікує розгляду.</p> <p>Проект закону про внесення змін до статті 14 Закону України «Про державну службу» (щодо посилення відповідальності посадових осіб), zareєстрований за ініціативою К.Ляпіної 31.05.2010, знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо забезпечення прозорості прийняття рішень та фінансової звітності органами державної влади, місцевого самоврядування).</p> <p>Проект закону про внесення змін до статті 14 Закону України про державну службу» (щодо посилення відповідальності посадових осіб).</p> <p>Опосередковано – проект закону № 7321 про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо забезпечення доступу до публічної інформації) готується до другого читання.</p>	Проект
Забезпечимо громадську експертизу та публічну оцінку виконання партіями передвиборчих зобов'язань.	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про політичні партії в Україні» (щодо звітності партій за політичні та передвиборчі програми), zareєстрований членом «Блоку Литвина», з числа представників фракції НУНС підтримав лише 21 депутат.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про політичні партії в Україні» (щодо звітності партій за політичні та передвиборчі програми).</p>	Не здійснено
Деполітизуємо міліцію. Поліпшимо матеріально-технічний стан патрульно-постової служби та збільшимо посадові оклади її співробітників.	<p>Немає підстав стверджувати, що проведено деполітизацію міліції. Правоохоронні органи продовжують функціонувати під політичним тиском, одну із основних ролей в якому відіграє Генеральна Прокуратура.</p>	<p>Опосередковано – проект закону № 7140 про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо обмеження права Служби безпеки України та інших правоохоронних органів здійснювати політичні переслідування) знаходиться на опрацюванні.</p>	Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Слідчий ізолятор не буде місцем катувань і порушень прав громадянина.	<p>Згідно із наказом МВС України від 18.01.2008 року (відомство очолював Ю.Луценко), створено Управління моніторингу дотримання прав людини у діяльності органів внутрішніх справ, робота якого спрямована на запобігання свавіллю у правоохоронних органах, унеможливлення порушення прав людини працівниками цих структур.</p> <p>18.03.2010 року Українська Гельсінська Спілка (УГС) звернулася до української влади з проханням не ліквідувати Управління, оскільки його діяльність привела до скорочення кількості випадків застосування катувань у місцях позбавлення волі. За даними УГС, сотні громадян України, які скаржилися на свавілля міліції, отримали допомогу від Управління.</p>	<p>Створено Управління моніторингу дотримання прав людини у діяльності органів внутрішніх справ (Наказ МВС України від 18.01.2008 року).</p> <p>Проект закону № 7217 про внесення змін до Закону України «Про міліцію» (щодо забезпечення моніторингу дотримання прав людини) знаходиться на опрацюванні.</p>	Здійснено
Створимо до 2010 року професійну армію.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» (щодо переходу на військову службу за контрактом), ініціаторами якого виступили представники фракції БЮТ, 14.04.2010 підтримали 34 із 72 членів фракції НУНС.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу».	Не здійснено
Збільшимо у 2008 році допомогу при народженні першої дитини до 12000 грн, другої – до 15000 грн і кожної наступної – до 25000 грн.	З 2008 року допомога при народженні першої дитини становить 12040 грн, другої – 25000 грн, третьої – 50000 грн.		Здійснено
Для багатодітної сім'ї розмір щомісячної допомоги на дитину віком до 6 років зростає у півтора разу – до 235 грн, від 6 до 18 років – удвічі, до 298 грн.	У Державному бюджеті на 2008 рік розмір щомісячної допомоги багатодітним сім'ям на одну дитину визначено від 278 грн до 350 грн, тобто збільшено майже вдвічі.	Проект закону № 7394 про внесення змін до Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" (щодо збільшення до рівня прожиткового мінімуму допомоги по догляду за дитиною до трьох років).	Здійснено
Ліквідуємо пенсійну «зрівнялівку» – за рахунок вищого трудового коефіцієнта збільшимо пенсії в середньому на 35%.	Упродовж останніх років різниця між мінімальною пенсією та пенсією особам із багаторічним стажем помітно скоротилась, тобто фактично «зрівнялівка» поширилась ще більше.	Опосередковано – проект закону № 7275 про недопущення погіршення пенсійного забезпечення громадян України знаходиться на опрацюванні.	Не здійснено
Скасуємо «пільгові» пенсії депутатів і міністрів.	Не скасовано. Проект закону про скасування привілеїв у пенсійному забезпеченні, зареєстрований 01.12.2009 за ініціативою представників фракції НУНС, очікує розгляду.	Проект закону про скасування привілеїв у пенсійному забезпеченні.	Не здійснено
Мінімальна зарплата у 2008 році зростає до 600 грн, а середня – до 2100 грн.	У Державному бюджеті на 2008 рік передбачено розмір мінімальної заробітної плати з 1 грудня 2008 року в розмірі 605 грн. Згідно з даними Державного комітету статистики, середня зарплата по Україні у 2008 році склала 1806 грн.		Здійснено (частково)

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Зарплати в бюджетній сфері зростуть у середньому на 58% після повного запровадження у 2008 році Єдиної тарифної сітки.	Рахункова палата у 2010 році провела аналіз упорядкування умов оплати праці працівників бюджетної сфери на основі Єдиної тарифної сітки. Згідно з результатами зроблено висновок про те, що впродовж 2009-го та першої половини 2010 року на основі Єдиної тарифної сітки вдосконалення системи оплати праці у бюджетній сфері не відбулось.		Не здійснено
Забезпечимо справедливі комунальні тарифи.	У разі здійснення адміністративно-територіальної реформи та надання більших повноважень місцевим громадам упорядкування комунальних тарифів могло би стати реальністю.	Законопроект № 6712-1 про мораторій на підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги та спожиті у побуті природний газ і електроенергію у 2010-2011 роках. Проект закону № 7173 про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2010 рік» (щодо перерозподілу видатків Державного бюджету з метою недопущення підняття цін і тарифів на житлово-комунальні послуги та спожиті у побуті газ і електроенергію, продукти харчування, послуги громадського транспорту (крім таксі)) знаходиться на опрацюванні.	Не здійснено
До 2010 року покінчимо з чергою військовослужбовців на житло.	За даними ВГО «Товариство українських офіцерів», у черзі на житло перебуває 45100 військовослужбовців. До прикладу, у 2009 році Міністерство оборони отримало всього 104 квартири. За словами директора Державного департаменту адаптації військовослужбовців, звільнених у запас або відставку, І.Холоші, на початок 2009 року на квартирному обліку перебувало 11 тисяч сімей військовослужбовців, з них у 2008 році квартири отримали 444 сім'ї (на 73 менше, ніж у 2007 році, і майже вдвічі менше, ніж у 2006 році).		Не здійснено
Зробимо доступнішим соціальне житло шляхом безперешкодного виділення земельних ділянок для його масового будівництва.			Не здійснено
Завершимо вступ України до СОТ.	10.04.2008 Верховна Рада ратифікувала Протокол про вступ України до СОТ (всі 72 члени фракції НУНС проголосували за ратифікацію цього документа).		Здійснено
Створимо зону вільної торгівлі.	Лише у червні 2010 року уряд М.Азарова підписав «Угоду про вільну торгівлю» із Європейською асоціацією вільної торгівлі (що є зоною вільної торгівлі між чотирма країнами, які не входять до ЄС, – Ісландією, Ліхтенштейном, Норвегією та Швейцарією). Угода про створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС можлива лише у майбутньому – за умови відповідних економічних реформ.		Не здійснено
Спростимо візовий режим із Європейським Союзом.	У червні 2007 року А.Яценюк підписав від імені Української держави угоди про спрощений візовий режим та реадмісію між Україною та ЄС, які Європарламент ратифікував 13 листопада 2007 року.		Здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Створимо окремий візовий режим для мешканців прикордонних територій у рамках транскордонного співробітництва.	Підписано угоди про малий прикордонний рух із Польщею, Словаччиною, Угорщиною.		Здійснено
Із країнами, де працюють громадяни України, буде укладено угоди про захист їхніх соціальних і трудових прав.	<p>Проект закону про державну підтримку Української Спільноти за кордоном 08.02.2010 зареєстрував представник фракції НУНС. Законопроект спрямований на захист українців за кордоном, проте не передбачає укладання угод із іноземними державами.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про громадянство України» (щодо захисту прав громадян України за кордоном) зареєстрував 10.07.2009 М.Катеринчук. Проект передбачає, що дипломатичні представництва та консульські установи України надаватимуть допомогу українським громадянам у разі представництва їх інтересів в судах під час розгляду кримінальних та цивільних справ. Документ очікує розгляду, проте вручено подання комітету про його відхилення.</p>	<p>Проект закону про державну підтримку Української Спільноти за кордоном.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про громадянство України» (щодо захисту прав громадян України за кордоном).</p>	Здійснено
Зменшимо енергетичну залежність країни з допомогою нових технологій, диверсифікації імпорту енергоносіїв, використання альтернативних джерел енергії.	Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо стимулювання використання альтернативних джерел енергії), зареєстрований 26.03.2009 представниками всіх парламентських фракцій, в тому числі НУНС, став законом.	Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо стимулювання використання альтернативних джерел енергії).	Здійснено
У 2008 році ухвалимо Податковий кодекс, яким із 2009 року встановимо прості й зрозумілі правила сплати податків.	<p>Проект Податкового кодексу України зареєстрований 21.07.2009 за ініціативою представників фракцій НУНС та БЮТ. На засіданні Верховної Ради 15.06.2010 законопроект було відхилено («за» проголосували лише 45 членів фракції НУНС).</p> <p>Проект Податкового кодексу України, зареєстрований 07.09.2010 за ініціативою представників фракцій БЮТ та НУНС, наразі перебуває на опрацюванні у профільному комітеті.</p>	Проект Податкового кодексу.	Не здійснено
Ліквідуємо податкову міліцію.	Проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо скасування податкової міліції, котрий 31.08.2010 зареєстрував А.Гриценко, знаходиться на опрацюванні в комітеті.	Проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо скасування податкової міліції відхилено.	Проект
Ліквідуємо корупційні схеми відшкодування ПДВ. Спростимо адміністрування, скасуємо податкову накладну і знизимо ставку ПДВ до 17%.	Населення і фахівці продовжують оскаржувати корупційні схеми відшкодування ПДВ. Ставка ПДВ зберглася на рівні 20%.	Проект закону № 7257 про деякі питання оптимізації системи оподаткування в Україні знаходиться на опрацюванні.	Не здійснено
Збережемо спрощену систему оподаткування для малого бізнесу.	Спрощена система оподаткування для малого бізнесу продовжує існувати.		Здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Замість усіх нарахувань на фонд оплати праці з 2008 року запровадимо єдиний соціальний внесок, який поетапно зменшимо до 20%.	<p>15.06.2010 під час розгляду проекту закону про єдину систему збору та обліку єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (зарєєстрований за ініціативою представників фракцій БЮТ, Партії регіонів та «Блоку Литвина») тільки 34 члени фракції НУНС проголосували «за».</p> <p>Проект закону про збір та облік єдиного соціального внеску, зарєєстрований за поданням Прем'єр-міністра М.Азарова, 16.06.2010 підтримали лише 15 членів фракції НУНС, однак документ набрав необхідну кількість голосів і був підписаний Президентом.</p>	<p>Проект закону про єдиний соціальний внесок, зарєєстрований 17.06.2008 за ініціативою В.Кириленка, було повернуто авторів на доопрацювання.</p> <p>Проект закону про збір та облік єдиного соціального внеску.</p> <p>Проект закону про єдину систему збору та обліку єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.</p> <p>Проект закону № 7364 про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (щодо осіб, які обрали спрощену систему оподаткування) знаходиться на опрацюванні.</p> <p>Проект закону № 7302 про внесення змін до підпункту 4 пункту 8 розділу XV «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (щодо податкового навантаження на фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності, які обрали особливий спосіб оподаткування) знаходиться на опрацюванні.</p> <p>Проект закону № 7212 про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (щодо участі підприємців у страхуванні) знаходиться на опрацюванні.</p>	Не здійснено
Запровадимо справедливий податок на багатство й розкіш, який наповнить місцеві бюджети.	За проект закону про податок на нерухоме майно (нерухомість), зарєєстрований за ініціативою представника фракції БЮТ, проголосувало лише 5 членів фракції НУНС. Законопроект передбачав справляння податку із власників нерухомості, загальна площа якої перевищує 300 квадратних метрів.	Проект закону про податок на нерухоме майно (нерухомість).	Не здійснено
Залучимо інвестиції в будівництво сучасних автодоріг, стадіонів, спортивних споруд і створимо нові робочі місця під час підготовки та проведення Євро-2012.	Підготовка до Євро-2012 під час президентства В.Ющенка та перебування НУНС у владній коаліції фактично була провалена по всіх параметрах.		Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
<p>Удвічі зменшимо кількість дозволів і перевірок для підприємців, скоротимо число контролюючих органів.</p>	<p>27.07.2010 Президент підписав Закон про внесення змін до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» (щодо здійснення господарської діяльності на підставі подання декларації), зареєстрований за ініціативою представників фракцій НУНС, БЮТ та Партії регіонів. Нормативно-правовий акт передбачає спрощення процедури отримання документів дозвільного характеру.</p>	<p>Проект закону № 6220 про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо вдосконалення дозвільних процедур) знаходиться на опрацюванні.</p> <p>Проект закону № 7075 про внесення змін до деяких законів України (щодо обмеження позапланових заходів із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності) відхилено.</p> <p>Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності"» (щодо здійснення господарської діяльності на підставі подання декларації) підписаний Президентом 27.07.2010.</p> <p>Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо впорядкування дозвільних процедур) (04.06.2010).</p> <p>Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності"» підписаний Президентом 24.02.2010.</p>	<p>Здійснено</p>
<p>Запровадимо обов'язкове державне медичне соціальне страхування й забезпечимо протягом 5 років кожну родину сімейним лікарем.</p>	<p>Загальнообов'язкове державне медичне соціальне страхування не запроваджено.</p>	<p>Проект закону про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування 18.12.2007 зареєстрували представники фракцій НУНС та БЮТ. Розгляд законопроекту відкладено.</p>	<p>Не здійснено</p>
<p>У 2009 році буде відкрито Дитячу лікарню майбутнього.</p>	<p>Влітку 2009 року йшлося про те, щоб залити фундамент майбутньої лікарні. Точних прогнозів стосовно термінів побудови цієї споруди загалом не давали ні фахівці, ні будівельники, ні керівники проекту.</p>		<p>Не здійснено</p>
<p>Заборонимо масову рекламу алкогольних і тютюнових виробів, посилимо відповідальність за продаж спиртного та цигарок дітям.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо заборони реклами, спонсорства та стимулювання продажу тютюнових виробів) зареєстрований 24.09.2009 за ініціативою представників фракцій НУНС, Партії регіонів, КПУ, БЮТ. Законопроект знаходиться на опрацюванні у профільному комітеті.</p> <p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо заборони вживання тютюнових виробів, зареєстрований 01.06.2010 трьома представниками фракції НУНС, знаходиться на опрацюванні у комітеті.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо заборони реклами, спонсорства та стимулювання продажу тютюнових виробів).</p> <p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо заборони вживання тютюнових виробів).</p>	<p>Проект</p>

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Обмежимо розповсюдження азартних ігор.	Закон «Про заборону грального бізнесу в Україні» 15.05.2009 підтримали 42 представники фракції НУНС. За подолання президентського вето стосовно цього закону проголосували 32 члени блоку.	Закон «Про заборону грального бізнесу в Україні».	Здійснено
Створимо гідні умови життєдіяльності для людей з обмеженими можливостями.	Проект закону про соціальне замовлення у сфері надання соціальних послуг 16.10.2009 зареєстрував представник фракції НУНС. Законодавчий акт спрямований на широке залучення співпраці з благодійними та іншими громадськими організаціями для більш ефективної допомоги людям з обмеженими можливостями. Законопроект знаходиться на опрацюванні в профільному комітеті.	Проект закону про соціальне замовлення у сфері надання соціальних послуг.	Проект
Обладнаємо кожну державну установу пандусами та іншими спецзасобами.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2010 рік» (щодо закупівлі громадського транспорту з підйомниками для інвалідів), зареєстрований 13.05.2010 представником фракції НУНС, знаходиться на розгляді у профільному комітеті.		Проект
Припинимо ганебну практику нищення скверів і парків у містах.	Реальних законодавчих кроків чи ініціатив у цьому напрямі зареєстровано не було.		Не здійснено
Знищимо хабарі під час вступу до ВНЗ через обов'язковість зовнішнього тестування.	З 2008 року проходження зовнішнього незалежного оцінювання є обов'язковою умовою вступу до вищого навчального закладу.		Здійснено
Підніmemo до 1064 грн стипендії для сиріт, які є студентами ВНЗ чи учнями профтехучилищ.	Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 5 березня 2008 року, стипендії для дітей-сиріт збільшено до 1060 грн.		Здійснено
Забезпечимо пільги на міжміський проїзд для школярів і студентів на весь рік.	Пільговий проїзд для студентів у залізничному та електричному міському транспорті діє цілорічно.		Здійснено
Стимулюватимемо створення нових дитячих садків.	В ефірі Першого національного 19 вересня 2010 року було повідомлено про те, що 27 тисяч п'ятирічних дітей цього року не змогли потрапити у дитячі садочки через катастрофічний брак дошкільних закладів.	Опосередковано – проект закону № 7193 про внесення змін до Закону України «Про дошкільну освіту» (про розширення прав суб'єктів дошкільної освіти) знаходиться на опрацюванні.	Не здійснено
Збільшимо фінансування наукових досліджень до європейських стандартів – не менше 2% ВВП.	За словами голови Державного комітету з питань науки, інновацій та інформатизації В.Семиноженка, у 2009 році фінансування наукових досліджень становило 0,85% розміру ВВП, в тому числі з Державного бюджету – 0,37%.		Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Відновимо реальну виборність керівників ВНЗ та наукових установ.	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про вищу освіту» (щодо надання статусу національного вищому навчальному закладу та процедури призначення керівників) 30.10.2008 зареєстрований за ініціативою представника фракції НУНС. У пояснювальній записці йдеться про те, що закон спрямований на автономізацію ВНЗ, забезпечення більш демократичної процедури обрання керівників ВНЗ та унеможливлення корупції в ході обрання цих керівників. Розгляд законопроекту в комітеті відкладено.</p> <p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо посилення гарантій самоврядування вищих навчальних закладів) 31.05.2010 зареєстрований за ініціативою А.Яценюка. Законопроект спрямований на гарантування реальної виборності керівників ВНЗ. Наразі він перебуває на опрацюванні у комітеті.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про вищу освіту» (щодо надання статусу національного вищому навчальному закладу та процедури призначення керівників).</p> <p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо посилення гарантій самоврядування вищих навчальних закладів).</p>	Не здійснено
Культурна політика			
Захистимо нашу ідентичність – українську мову та культуру, сформуємо єдиний інформаційний простір країни.	<p>Проект закону про національний культурний продукт зареєстрований за ініціативою В.Кириленка 01.04.2009. Проект спрямований на формування міцної національної ідентичності, підтримку вітчизняних авторів, виробників національного культурного продукту. Документ знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p> <p>Проект закону про мораторій на внесення змін до законодавства України, що ведуть до погіршення умов функціонування української мови, 02.03.2010 зареєстрував представник НУНС. Законопроект знаходиться на опрацюванні у профільному комітеті.</p>	<p>Проект закону про національний культурний продукт.</p> <p>Проект закону про мораторій на внесення змін до законодавства України, що ведуть до погіршення умов функціонування української мови.</p> <p>Проект закону № 7241 про внесення змін до Закону України "Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення України" знаходиться на опрацюванні.</p>	Проект
Забезпечимо розвиток мов і культур усіх меншин, що проживають в Україні.	Жодних законопроектів у цьому напрямі представники блоку НУНС не зареєстрували. Фракція одногосно критикувала зареєстрований проект закону «Про мови», проте власний альтернативний законодавчий акт не запропонувала.		Не здійснено
Удвічі збільшимо фінансування музеїв та бібліотек, забезпечимо їх технічне переобладнання та оновлення фондів.	У Державному бюджеті 2007 року на бібліотечну справу виділено 39,4 млн грн, на музейну справу – 55,2 млн грн. У 2008 році – на бібліотечну справу виділено 54,7 млн грн, на музейну – 86,2 млн грн. У 2009 на бібліотечну справу спрямовано 58 млн грн, на музейну – 92,3 млн грн. Отже, у порівнянні з Державним бюджетом-2007 торік було закладено: на бібліотечну справу в 1,5 разу більше, на музейну справу в 1,7 разу більше коштів.	<p>Незважаючи на фактичне збільшення фінансування, в масштабі всієї України реального покращення стану в цих галузях не відбулося.</p> <p>Проект постанови № 7381 про запровадження мораторію на виселення музеїв з території Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника відхилено.</p>	Не здійснено
Підтримаємо вітчизняні театр, кіно та образотворче мистецтво.	Проект закону про збір на розвиток національної кінематографії, що зареєстрований 15.07.2009 за ініціативою представників фракцій НУНС та БЮТ, спрямований на додаткове фінансування виробництва українських фільмів. Законопроект знаходиться на розгляді в комітеті.	Проект закону про збір на розвиток національної кінематографії.	Проект
Стимулюватимемо розвиток вітчизняної книжки й відновимо мережу книгозповсюдження – в кожному містечку до 2009 року знову буде книгарня.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)» (про заборону приватизації приміщень, де розміщуються бібліотеки, книгарні та державні видавництва) 17.12.2009 зареєстрували представники фракції НУНС. Законопроект має на меті недопущення приватизації приміщень вище названих установ, щоб запобігти їх перепрофілюванню. Проект очікує розгляду.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)» (про заборону приватизації приміщень, де розміщуються бібліотеки, книгарні та державні видавництва).	Проект

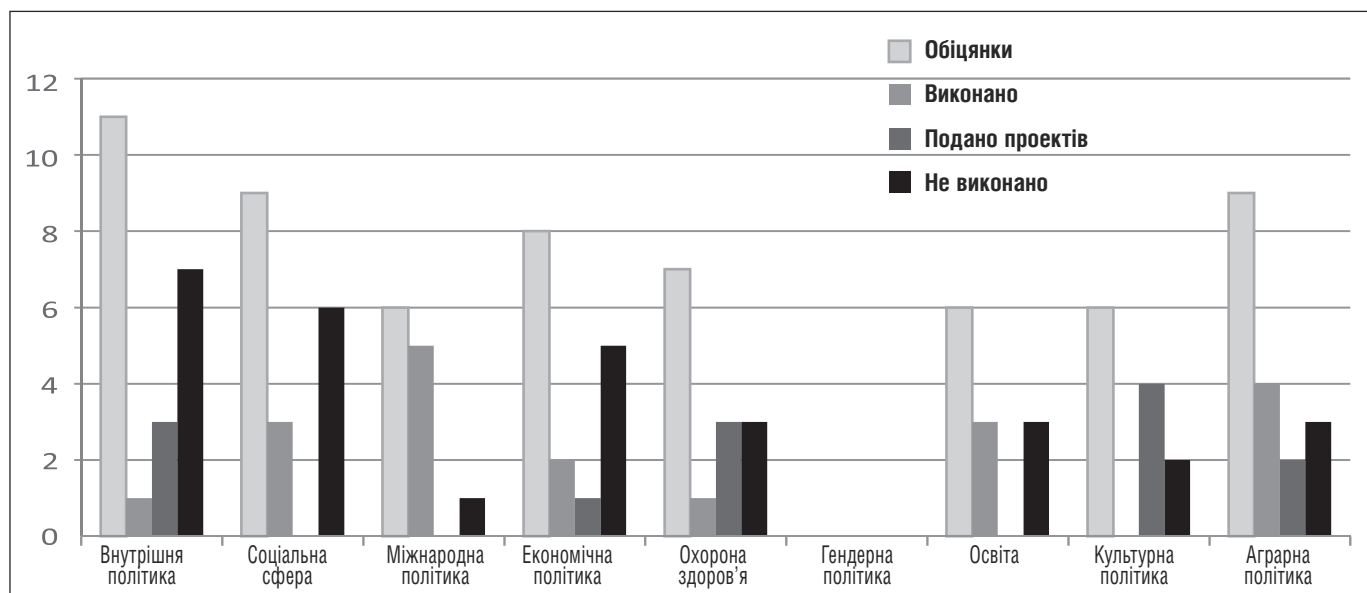
Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Гарантуємо дотримання свободи віросповідання.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» (щодо запобігання діяльності релігійних культів деструктивного типу та тоталітарних сект) зареєстрований 21.04.2008 представником фракції НУНС. Проект спрямований на гарантування свободи віросповідання шляхом протидії функціонування незаконних культів, захисту існуючих релігійних структур та унеможливлення спроб ошукування громадян з боку тих чи інших сект. Проект очікує розгляду.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» (щодо запобігання діяльності релігійних культів деструктивного типу та тоталітарних сект).	Проект
Забезпечимо прозору реєстрацію права власності на землю, право вільно розпоряджатися нею та збереження її для майбутніх поколінь.	Проект закону про внесення змін до Земельного кодексу України (щодо вдосконалення порядку безоплатної передачі земельних ділянок у власність громадян), зареєстрований 18.12.2007 представником фракції НУНС, передбачає створення прозорої процедури передачі земельних ділянок у власність. Документ перебуває на опрацюванні в комітеті. Проект закону про внесення змін до Земельного кодексу України (щодо запобігання корупційним діям та хабарництву у сфері земельних відносин) 20.05.2008 зареєстрували представники фракцій НУНС, БЮТ, «Блок Литвина» та Партії регіонів. Законопроект спрямований на забезпечення прозорості процедури передачі земельних наділів. Наразі очікує повторного розгляду для доопрацювання. Проект закону про Державний земельний банк України, зареєстрований 10.04.2009 за ініціативою представника фракції НУНС, перебуває на розгляді у комітеті.	Проект закону про внесення змін до Земельного кодексу України (щодо вдосконалення порядку безоплатної передачі земельних ділянок у власність громадян). Проект закону про внесення змін до Земельного кодексу України (щодо запобігання корупційним діям та хабарництву у сфері земельних відносин). Проект закону про Державний земельний банк України.	Проект
Введемо кримінальну відповідальність за навмисне пошкодження родючого шару земель.	Проект закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (щодо посилення відповідальності за випалювання рослинності або її залишків) та законопроект про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо посилення відповідальності за випалювання рослинності або її залишків) зареєстровані 25.01.2010 за ініціативою представників фракцій НУНС, БЮТ, КПУ. Законопроекти знаходяться на опрацюванні в комітеті.	Проект закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (щодо посилення відповідальності за випалювання рослинності або її залишків). Проект закону про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо посилення відповідальності за випалювання рослинності або її залишків).	Проект
Спростимо процедури приватизації для власників розпайованих земельних наділів.	Законопроект про внесення змін до Земельного кодексу України (щодо вдосконалення порядку безоплатної передачі земельних ділянок у власність громадян) від 18.12.2007 зареєстрований за ініціативою К. Ляпіної. У пояснювальній записці вказано, що цей документ передбачає встановлення прозорого та чіткого порядку передачі земельних ділянок у власність, визначення строків розгляду їх клопотань органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади і встановлення відповідальності за їх невиконання. Законодавчий акт знаходиться на опрацюванні в комітеті. Ще один документ, проект закону про внесення змін до Земельного кодексу України (щодо запобігання корупційним діям та хабарництву у сфері земельних відносин), зареєстрований 20.05.2008 за ініціативою чотирьох фракцій, у тому числі й НУНС. Законопроект повернено на доопрацювання. Відповідно, на рівні законів, що були ухвалені і набрали чинності, у цій сфері фракції НУНС не вдалося досягнути результатів.	Законопроект про внесення змін до Земельного кодексу України (щодо вдосконалення порядку безоплатної передачі земельних ділянок у власність громадян). Проект закону про внесення змін до Земельного кодексу України (щодо запобігання корупційним діям та хабарництву у сфері земельних відносин).	Не здійснено
Зменшимо податок на земельну спадщину для селян.	Відповідні законопроекти представники фракції НУНС у Верховну Раду не вносили.		Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Запровадимо допомогу в розмірі 20 000 грн і соціальне житло для випускників вузів, які працюватимуть не менше 3-х років у сільській місцевості.	Не реалізовано. З 1 січня 2007 року випускники педагогічних закладів, які погоджувались працювати у сільській місцевості, отримували одноразову адресну грошову допомогу в розмірі 5 мінімальних зарплат. Така норма не передбачена для випускників медичних навчальних закладів.		Не здійснено
Сільський вчитель, лікар, працівник культури та соціальної сфери щомісяця додатково отримує 20% окладу.	У Держбюджеті на 2008 рік було встановлено новий мінімум заробітної плати: сільські вчителі мали право на пільги при сплаті комунальних послуг (право на таку пільгу мали працівники освіти, зарплата яких була нижчою, ніж 890 грн). Така норма поширена і на медичних працівників у сільській місцевості.		Здійснено
Кожній сільській амбулаторії чи фельдшерсько-акушерському пункту забезпечимо автомобіль.	04.02.2010 Президент підписав проект закону про затвердження Загальнодержавної програми розвитку первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини на період до 2011 року. Серед іншого, програма передбачає виділення 153 млн грн для закупівлі медичного автотранспорту, в тому числі у сільській місцевості. За проект закону проголосували 43 представники фракції НУНС.	Проект закону про затвердження Загальнодержавної програми розвитку первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини на період до 2011 року.	Здійснено
Кожен школяр у сільській місцевості, якому до школи понад 3 км, добиратиметься на шкільному автобусі.	У серпні 2009 року Президент В.Ющенко заявив, що програму «Шкільний автобус» виконано на три четверти: школи отримали 1900 автобусів, що забезпечило потреби у транспорті 90% учнів. Водночас у вересні 2010 року М.Азаров зазначив, що у Держбюджеті на 2011 рік будуть передбачені кошти на фінансування програми «Шкільний автобус». Отже, наразі проект повною мірою не реалізований.		Здійснено
До 2010 року кожна сільська школа буде підключена до мережі Інтернет.	У серпні 2010 року нинішній міністр освіти та науки Д.Табачник зазначив, що рівень комп'ютеризації шкіл у сільській місцевості складає 86%.		Здійснено

Зведена таблиця: виконання обіцянок та подані проекти

Сфери політики	Обіцянки	Виконано	Подано проектів	Не виконано
Внутрішня	11	1	3	7
Соціальна	9	3	0	6
Міжнародна	6	5	0	1
Економічна	8	2	1	5
Охорона здоров'я	7	1	3	3
Гендерна	0	0	0	0
Освіта	6	3	0	3
Культурна	6	0	4	2
Аграрна	9	4	2	3
<i>Разом</i>	<i>62</i>	<i>19</i>	<i>13</i>	<i>30</i>

Діаграма. Виконання передвиборчих обіцянок НУНС

Аналіз передвиборної програми фракції Комуністичної партії України

Аналіз проведено на основі передвиборної програми Комуністичної партії України на позачергових виборах до Верховної Ради України 30 вересня 2007 року.

Передвиборна програма Компартії за стилем написання та риторикою схожа на бойову листівку більшовиків, які розповсюджували з броньовиків 1917 року. В документі дуже важко знайти конкретику — цифри, терміни виконання та плани. В ідеологічному ж аспекті програма складена для задоволення прагнень базового електорату КПУ: важливими є знайомі гасла і заклики, а не дії.

Галузевий аналіз

Внутрішня політика

Фракція Комуністичної партії України у Верховній Раді не відзначилась досягненням поставлених цілей у сфері внутрішньої політики та перебудови політичної системи. Одним із довготермінових завдань, що переслідує Комуністична партія, є ліквідація інституту Президента й мережі обласних та районних адміністрацій на місцях із передачею їх функцій виконкомам місцевих рад. Лідер українських комуністів П.Симоненко не дає чіткого та зрозумілого пояснення прагненню знищити посаду президента України. Так само не виписана у програмі і форма політичної системи після реалізації цього кроку. Після скасування Конституційним Судом 1 жовтня 2010 року змін до Конституції від 2004 року Компартія перебуває в доволі суперечливій ситуації. З одного боку, вона і далі декларує прагнення до ліквідації посади Президента, посилення парламентаризму та навіть повернення до влади рад, з другого боку, різке посилення повноважень глави держави внаслідок повернення до редакції Конституції зразка 1996 року її не турбує. Більше того, депутати фракції підтримують внесення змін до Закону «Про Кабінет Міністрів», які надають Президенту ще більших повноважень — тепер він не тільки призначає Прем'єра, але й всіх міністрів та їх заступників. Де-факто Компартія здійснила ревізію курсу і погодилась на встановлення в Україні президентської республіки, тільки тепер навіть не французького, а американського зразка. Фактично нині в Україні Президент не тільки глава держави, але й голова виконавчої влади, принаймні всі кадрові питання стосовно вищих посадовців виконавчої влади він вирішує особисто. Такі зміни навіть не підштовхнули фракцію Компартії до виходу з коаліції.

Анонсована у програмі «система народного контролю» також залишилась без пояснення. Для забезпечення виборності суддів, ліквідації депутатських привілеїв та недоторканності КПУ не здійснила жодного кроку, не подала ні одного проекту.

Єдиним досягненням партії комуністів у аспекті здійснення внутрішньої політики є одностороння підтримка проекту закону «Про всеукраїнський референдум», внесений на розгляд представником Партії регіонів. Час покаже, наскільки активно в Україні буде використовуватись цей інструмент прямої демократії.

Економічна політика

Друга за кількістю обіцянок у програмі (12) та третя за їх виконанням (1, або 8%) — економічна політика — несе дух та прагнення пролетарської революції: глобальна націоналізація, скасування приватизації, повернення державних монополій на всі базові галузі, економічний перерозподіл під пильним оком держави/чиновника. Реальних пропозицій, яким чином здійснювати ці кроки, до чого це може призвести, які будуть фінансові надходження і які збитки Державного бюджету, в програмі немає.

Частково виконаною можна вважати тільки ініціативу щодо використання альтернативних джерел енергії. Знову ж таки, ініціатива потрібна, але прийняті/підписані програми та документи до реального прогресу в цій галузі не привели через брак політичної волі провладних та опозиційних партій. На превеликий жаль, в Україні питання використання відновлювальних джерел енергії і надалі є неприоритетним. Фракція подала відповідні проекти щодо інноваційного розвитку економіки та підтримки сільгоспвиробництва, які знаходяться на опрацюванні у відповідних комітетах.

Соціальна політика

Питання соціальної політики займають лівову частку програми КПУ — в цій сфері представлена 21 ініціатива (їх загальна кількість — 65), а реалізовані лише дві (9%). Здійсненими можна вважати обіцянки щодо підвищення мінімальних пенсій і зарплат до прожиткового мінімуму, а також відновлення

державного фінансування соціального житла (хоча і не за ініціативи КПУ). Обидві ініціативи, навіть незважаючи на те, що вони не були заслугою КПУ, не можна вважати проривом у соціальній сфері, котрі суттєво покращили життя найманих працівників, за яких ратує партія.

Фракція подала законопроекти щодо запровадження системи з повернення знецінених вкладів населення, пом'якшення умов договору з іпотеки в разі втрати роботи, регулювання державою цін на основні продукти харчування та оголошення мораторію на підвищення цін в 2008 році. Відповідні проекти законів було знято з розгляду.

Гуманітарна політика

До сфери гуманітарної політики належить вісім програмних пропозицій, з яких жодна не реалізована (було подано п'ять законопроектів). Взагалі до розділу «Реально захищені громадянські права» включено все, що не ввійшло в інші розділи, тому під час його перегляду створюється певна мозаїка (щоби не сказати каша). Розділ містить ініціативи у сфері боротьби з корупцією, аспекти подвійного громадянства, забезпечення російській мові статусу другої державної, гарантування свободи слова та віри, «правильний», як на комуністів, погляд на історію, захист моральних та духовних цінностей українців тощо. Більшість з цих ініціатив, що були втілені у законодавчих проектах і подані на розгляд Верховної Ради, очікують розгляду.

Міжнародна політика

Щодо міжнародної політики у програмі визначені основні пріоритети комуністів: відмова від НАТО, розбудова якнайтіснішої співпраці з Росією, Білоруссю та Казахстаном, в тому числі в рамках СНД та ЄСР. З чотирьох ініціатив ні одна не була втілена до кінця. Тільки на виконання двох з них були подані відповідні законопроекти (щодо обов'язковості проведення всеукраїнського референдуму перед вступом до НАТО або ЄСР та стосовно участі України в ЄСР). Звичайно, не перебуваючи на відповідних владних щаблях, Комуністична партія не має можливості суттєво впливати на зовнішню політику України, але треба віддати належне послідовності та сталості принципів партії у цій сфері.

Гендерна політика

У сфері гендерної політики та забезпечення рівності жінок і чоловіків Комуністична партія України та відповідна фракція у Верховній Раді за досліджуваний період часу (2007-2010 рр.) жодними ініціативами не відзначилась.

Першочергові заходи

Наприкінці програми виписані Першочергові заходи для досягнення її цілей. З дев'яти «першочергових» заходів виконано не було жодного (!), а лише одна ініціатива (щодо введення прогресивного податку на прибуток, податків на багатство й розкіш) подана в якості законопроекту. На нашу думку, ці факти не потребують додаткових коментарів.

Підсумки

Узагальнюючи наведені вище галузеві коментарі та результати, подані у зведеній таблиці, можна стверджувати, що рівень виконання обіцянок Комуністичною партією України за період 2007-2010 років є найнижчим серед усіх парламентських партій. Із 65 обіцянок, виписаних у програмі, виконано лише чотири, що складає 6,45%. Звичайно, таку низьку результативність роботи депутатів можна пояснити перебуванням фракції КПУ в опозиції. Але тоді мала би бути велика кількість законопроектів, спрямованих на досягнення програмних цілей. Депутати фракції подали лише 13 законопроектів, що складає 21% від загальної кількості ініціатив програми. На жаль, черговий раз головним результатом «роботи» партії стала популістська риторика та утопічні заклики, а не реальні кроки та закони.

Традиційно вважається, що таке ставлення партії та фракції до власної передвиборної програми у перспективі матиме наслідком повну втрату підтримки з боку електорату. За останні роки відсоток голосів за Компартію постійно зменшується і поступово та невпинно наближається до прохідного бар'єру. Населення України вже не орієнтується тільки на заклики про повалення «режиму», тим більше коли фракція перебуває в коаліції з «режимом». Не забувають виборці і спільні голосування з «Блоком Юлії Тимошенко», який так само піддавався нищівній критиці з боку лідера комуністів П.Симоненка. Разом з тим ще ніхто в Україні навіть не уявляє, за якою системою пройдуть наступні вибори до Верховної Ради, — будуть вони пропорційні, мажоритарні чи, наприклад, мішані. Яким буде прохідний бар'єр і чи буде він взагалі, це загадка навіть не для політологів, а для віщунів.

У рамках традиційної політології основною роботи партії в цій ситуації мала би стати конструктивна робоча позиція для реалізації цілей та ініціатив передвиборної програми. Але, як видно з проведеного аналізу, конструктиву в роботі фракції Комуністичної партії України у Верховній Раді достатньо небагато. Мізерний відсоток виконання обіцянок, невелика кількість законопроектів та популістська риторика — ось основні результати роботи комуністів у парламенті за останні три роки.

Загальна таблиця виконання обіцянок передвиборної програми

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
СПРАВЖНЄ НАРОДОВЛАДДЯ (Внутрішня політика)			
Зі зняття обслуговування олігархів Верховна Рада перетвориться на інструмент справжнього народовладдя, забезпечення національних інтересів України та прав трудящих: робітників і селян, лікарів і вчителів, науковців і діячів культури, пенсіонерів і молоді, малих і середніх підприємців, військових і правоохоронців.	<p>Проект закону про внесення змін до пунктів 14 і 15 розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України (щодо терміну на продаж земельних ділянок) зареєстрований 02.12.2008 за ініціативою представників фракції КПУ. У пояснювальній записці автори зазначають, що законопроект передбачає перенесення терміну введення в дію Земельного кодексу України, щоб розробити ефективний механізм продажу земель і не допустити зубожіння сільського населення за рахунок «вітчизняних та іноземних магнатів». Законопроект ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом.</p> <p>Проект закону про засади внутрішньої і зовнішньої політики України зареєстрований 06.12.2007 за ініціативою П.Симоненка. Ним передбачається виходити у державній політиці з національних інтересів, створити соціально орієнтовану модель економіки. Законопроект відхилено і знято з розгляду.</p> <p>Проект закону про газ (метан) вугільних родовищ, зареєстрований 06.12.2007 за ініціативою представників фракцій БЮТ та КПУ, спрямований на підвищення безпеки шахтарської праці. Ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до пунктів 14 і 15 розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України щодо терміну на продаж земельних ділянок.</p> <p>Проект закону про засади внутрішньої і зовнішньої політики України. Проект закону про газ (метан) вугільних родовищ.</p>	Не здійснено
Буде ліквідований інститут президентства. Україна стане парламентською республікою.	Не здійснено.	Жодного.	Не здійснено
Доленосні питання внутрішньої та зовнішньої політики будуть вирішуватися тільки шляхом проведення всеукраїнських і місцевих референдумів.	<p>Проект закону про всеукраїнський референдум, який визначає механізми проведення референдумів в Україні, фракція КПУ підтримала одноголосно. Законопроект ініційований представником Партії регіонів.</p> <p>Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо предмета місцевих референдумів) зареєстрований 17.02.2010 за ініціативою представника фракції КПУ. У пояснювальній записці зазначено, що згідно із законопроектом питання перейменування вулиць, а також питання про переміщення чи знесення об'єктів культурної спадщини будуть розглядатися на місцевих референдумах. Законопроект знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p>	Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо предмета місцевих референдумів).	Здійснено
Буде створена система народного контролю.	Не виконано. Фракція не запропонувала законопроект або програму для пояснення цієї ініціативи.		Не здійснено
Функції ліквідованих державних адміністрацій перейдуть до виконавчих комітетів місцевих рад.	Не виконано. Фракція не ініціювала ліквідацію державних адміністрацій.		Не здійснено
Буде скасована недоторканність президента, народних депутатів України, суддів, інших державних посадових осіб.	Не зареєстровано жодного законопроекту, спрямованого на втілення цієї ідеї в життя.		Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Депутати всіх рівнів будуть здійснювати свої повноваження на основі імперативного мандату.	Не здійснено.		Не здійснено
Судді обиратимуться на певний термін безпосередньо громадянами з можливістю їх відкликання.	Не здійснено.		Не здійснено
Діяльність поза програмою:			
• спроби впорядкування системи органів для боротьби та протидії корупції – ефективність ухваленого документа залишається сумнівною.			
ЕФЕКТИВНА ЕКОНОМІКА (Економічна політика)			
Зміняться пріоритети економічного розвитку України. Ріст економіки відбуватиметься в інтересах трудового народу, а не купки олігархів.	<p>Проект закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо фінансування профілактичних заходів з охорони праці) зареєстрований 20.11.2009 за ініціативою представниці фракції КПУ. 07.09.2009 його не включили до порядку денного. Тож законопроект відхилено та знято з розгляду.</p> <p>Закон України про внесення змін до статті 1 Закону України «Про підвищення престижності шахтарської праці» (щодо поширення дії Закону також на шахтарів нерудних та розсипних родовищ) зареєстрований 02.04.2009 за ініціативою представника КПУ. Законопроект ухвалений у першому читанні, триває підготовка до другого.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо фінансування профілактичних заходів з охорони праці).</p> <p>Закон України про внесення змін до статті 1 Закону України «Про підвищення престижності шахтарської праці» (щодо поширення дії Закону також на шахтарів нерудних та розсипних родовищ).</p>	Не здійснено
Визначивши рівноправність усіх форм власності, ми перевіримо законність приватизації та повернемо в державну власність стратегічні галузі промисловості.	<p>Проект закону про повернення у державну власність цілісного майнового комплексу товариства з обмеженою відповідальністю «Херсонський машинобудівний завод» зареєстрований 22.05.2009 за ініціативою представників фракції КПУ. Закон направлено на підпис Президенту.</p> <p>Схожий законопроект щодо ЗАТ «Коростенський фарфор», запропонований представниками КПУ, відхилено і знято з розгляду.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» (щодо ВАТ «Турбоатом») зареєстрований 13.03.2008 за ініціативою представника фракції КПУ. Законопроект покликаний не допустити приватизацію названого підприємства. Наразі перебуває на опрацюванні в комітеті.</p> <p>Того ж дня аналогічний законопроект зареєстровано щодо Одеського припортового заводу. Документ також знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p> <p>Від 14.03.2008 зареєстровано спільний законопроект представників Партії регіонів та КПУ щодо заборони приватизації ВАТ «Науково-дослідний інститут електромеханічних приладів». Його доля аналогічна.</p> <p>Проект закону про мораторій на приватизацію прибуткових державних та комунальних підприємств (до 2012 року) зареєстрований 18.03.2009 за ініціативою представника КПУ. Документ знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p>	<p>Проект закону про повернення у державну власність цілісного майнового комплексу товариства з обмеженою відповідальністю «Херсонський машинобудівний завод».</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» (щодо ВАТ «Турбоатом»).</p> <p>Проект закону про мораторій на приватизацію прибуткових державних та комунальних підприємств (до 2012 року).</p>	Не здійснено
Бюджетонаповнюючі галузі (в першу чергу, виробництво спиртних напоїв і тютюнових виробів) перейдуть у державну власність, а зовнішня торгівля стане державною монополією.	Не здійснено.		Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
<p>Ми забезпечимо інноваційний розвиток економіки, державну підтримку й першочергове фінансування високотехнологічних і конкурентоспроможних галузей; авіа- й суднобудування, ракетно- й танкобудування, важкого й сільськогосподарського машинобудування, електроніки та приладобудування.</p>	<p>Проект закону про стимулювання розвитку високих технологій в Україні зареєстрований 30.11.2007 за ініціативою представників фракцій Партії регіонів та КПУ. Законопроект знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p> <p>Проект закону про венчурну діяльність в інноваційній сфері зареєстрований 30.11.2007 за ініціативою представників фракцій Партії регіонів та КПУ. У пояснювальній записці йдеться про те, що документ допоможе збільшити в декілька разів фінансування фундаментальних і прикладних наукових досліджень, підвищити рівень менеджменту інновацій. Законопроект знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про інноваційну діяльність» (щодо підвищення вимог до інноваційної продукції) зареєстрований 13.12.2007 за ініціативою представників Партії регіонів та КПУ. Законопроектом передбачається підвищити ефективність інноваційної політики держави. Наразі документ знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p> <p>Проект закону про затвердження Загальнодержавної програми розвитку аерокосмічної освіти в Україні зареєстрований 16.07.2009 за ініціативою представників трьох фракцій, в т.ч. КПУ. Наразі вручено подання комітету про доопрацювання законопроекту.</p>	<p>Проект закону про стимулювання розвитку високих технологій в Україні.</p> <p>Проект закону про венчурну діяльність в інноваційній сфері.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про інноваційну діяльність» (щодо підвищення вимог до інноваційної продукції).</p> <p>Проект закону про затвердження Загальнодержавної програми розвитку аерокосмічної освіти в Україні.</p>	<p>Проект</p>
<p>На основі прогресивних технологій Україна досягне високих темпів розвитку вугільної промисловості, нафто- й газовидобутку – як бази своєї енергетичної незалежності.</p>	<p>Не здійснено.</p>		<p>Не здійснено</p>
<p>Буде скасований податок на додану вартість, а замість нього введений податок з обороту й диференційована ставка податку на прибуток, що створить сприятливі умови для розвитку малого та середнього бізнесу.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» (щодо ставки податку) зареєстрований 09.07.2009 представниками КПУ. Автори пропонують запровадити диференційовану ставку податку з доходу фізичних осіб – від 5% до 30%. Законопроект знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p> <p>Проект закону про внесення змін до статті 7 Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» (щодо ставок податку на дивіденди) зареєстрований 04.02.2009 за ініціативою представника КПУ. Законопроектом пропонується збільшити вказаний податок з 15% до 25%, а у випадку перевищення доходу вартості 50 мінімальних зарплат – до 35%. Документ знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» (щодо ставки податку).</p> <p>Проект закону про внесення змін до статті 7 Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» (щодо ставок податку на дивіденди).</p>	<p>Не здійснено</p>
<p>Ми впровадимо держзамовлення на 50% продукції сільгоспвиробників.</p>	<p>Не здійснено.</p>		<p>Не здійснено</p>
<p>На підтримку сільгоспідприємств будуть виділятися кошти в обсязі не менш ніж 10% ВВП.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про податок на додану вартість» (щодо біржової торгівлі зерном) зареєстрований 09.09.2010 за ініціативою представника КПУ. У проекті запропоновано створити прозору схему біржових торгів зерном, що дасть змогу збільшити кошти, які виділяються на підтримку АПК. Законопроект знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про податок на додану вартість» (щодо біржової торгівлі зерном).</p>	<p>Проект</p>

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Будуть встановлені пільгові, не вище 5% річних, кредити на реальну підтримку розвитку АПК.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо захисту майнових прав громадян та підтримки вітчизняного виробника) зареєстрований 10.12.2008 за ініціативою П.М. Симоненка. Законопроект пропонується встановити максимальну кредитну ставку у 5% річних для підприємств вітчизняної промисловості та сільського господарства. Законопроект відхилено та знято з розгляду.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо захисту майнових прав громадян та підтримки вітчизняного виробника).	Не здійснено
У зв'язку з посухою 2007 року виплату кредитів 2006 року, взятих сільгоспвиробниками в банках, буде перенесено на наступні роки. Останнім надаватимуться гарантовані державою кредити для майбутнього розвитку.	Не здійснено.		Не здійснено
Діятиме заборона на продаж землі іноземним громадянам, бізнес-структурам і спільним підприємствам за участі капіталу іноземних громадян або власникам понад 50%.	Проект закону про внесення доповнень до статей 129 та 130 Земельного кодексу України (щодо заборони продажу земель сільськогосподарського призначення іноземцям) зареєстрований 26.11.2007 за ініціативою представників фракції КПУ. Проект відхилено та знято з розгляду.	Проект закону про внесення доповнень до статей 129 та 130 Земельного кодексу України (щодо заборони продажу земель сільськогосподарського призначення іноземцям).	Не здійснено
Буде забезпечене неухильне дотримання конституційного права власності народу України на землю, її надра, повітря, ліси, водень та інші природні ресурси, що знаходяться в межах території України. Розв'язання екологічних проблем буде фінансуватися державою в першочерговому порядку. Не допустимо розпродажу землі – збережемо державу!	Проект закону про проголошення території України вільної від генетично модифікованих організмів (ГМО) зареєстрований 03.11.2009 за ініціативою представника КПУ. Законопроект очікує розгляду у стінах Верховної Ради, проте вручено подання комітету про його відхилення. Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо стимулювання використання альтернативних джерел енергії) зареєстрований 26.03.2009 за ініціативою представників усіх парламентських фракцій. Законопроект ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом.	Проект закону про проголошення території України вільної від генетично модифікованих організмів. Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо стимулювання використання альтернативних джерел енергії). Законопроект № 4750 про регулювання та управління викидами та абсорбцією поглиначами парникових газів (доручено врахувати в іншому проекті). Проект закону № 7393 про внесення змін до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» (щодо захисту екологічних прав громадян) знаходиться на опрацюванні.	Здійснено (частково)

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
<p>Діяльність поза програмою:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разом з іншими фракціями – подолання наслідків фінансової кризи, зокрема, підвищення акцизних ставок. • Закон про здійснення державних закупівель – відсутність реального збільшення ефективності та прозорості тендерних процедур. Ліквідація потенційних можливостей для корупції та маніпуляцій законодавством також не відбулася. • Підтримка розвитку біологічних видів палива та альтернативних джерел енергії в Україні. • Законодавче оформлення використання газу (метану) вугільних родовищ. • Коригування ставок податку на транспортні засоби – зокрема, часткове їх зменшення для власників «радянських» машин. • Закон «Про структуру, повноваження та особливості правового і економічного режиму Національного виробничо-аграрного об'єднання «Масандра» – часткове перебирання повноважень КМУ, відсутність коректного юридичного та фінансового обґрунтування такого утворення. 			
СПРАВЕДЛИВІСТЬ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ (Соціальна політика)			
Заробив – одержуй вчасно зарплату та пенсію, не нижчі від прожиткового мінімуму.	<p>Станом на жовтень 2010 року заборгованість по зарплаті перед громадянами України складала 1,34 млрд грн.</p> <p>З 1 жовтня 2010 року розмір мінімальної зарплати становить 907 грн (прожитковий мінімум для працюючих осіб – 907 грн), розмір мінімальної пенсії – 723 грн (прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність, – 723 грн).</p>		Здійснено
До 2010 року реальні доходи працюючих подвоюються.	Середньомісячна заробітна плата на кінець 2007 року становила 1351 грн, станом на вересень 2010 – 2176 грн. Отже, її розмір збільшився в 1,6 разу (без урахування інфляції).		Не здійснено
Мінімальна зарплата в 2008 році становитиме 792 гривні.	На кінець 2008 року розмір мінімальної заробітної плати становив 605 грн.		Не здійснено
Частка заробітної плати у структурі собівартості продукції виростає до 60%.	Фракція КПУ одноголосно підтримала законопроект «Блоку Литвина» щодо збільшення цього показника до 30%, проте документ отримав усього 49 голосів. Тому ситуацію на законодавчому рівні не вдалося змінити.		Не здійснено
Мінімальна пенсія, соціальна допомога будуть не нижчими за 70% від середньої зарплати.	З квітня 2010 року розмір мінімальної пенсії за віком становить 706 грн, а розмір середньої місячної зарплати у вересні 2010 становив 2176 грн, тобто розмір мінімальної пенсії становить 32% середньої зарплати.		Не здійснено
Буде здійснюватися державна регуляція цін на основні продукти харчування, товари першої потреби, ліки, житло та послуги житлово-комунального господарства, а на їх підвищення у 2008 році буде проголошений мораторій.	<p>Проект закону про регулювання реалізації окремих соціально-значимих продуктів харчування зареєстрований 28.03.2008 за ініціативою представників фракцій БЮТ та КПУ. Проектом передбачалося державне регулювання цін на окремі види продуктів харчування. Законопроект було прийнято у другому читанні, але під час голосування пропозицій Президента відхилено і знято з розгляду.</p> <p>Проект закону про мораторій на підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги та спожиті у побуті природний газ і електроенергію, продукти харчування, товари першої необхідності, послуги громадського транспорту (крім таксі) зареєстровано 20.11.2008 за ініціативою представників КПУ. Проект відхилено і знято з розгляду.</p> <p>Проект закону про мораторій на підвищення цін і тарифів на лікарські засоби та вироби медичного призначення зареєстрований 02.12.2008 за ініціативою представників фракції КПУ. Проект підтримано у другому читанні, але під час розгляду пропозицій Президента відхилено і знято з розгляду.</p>	<p>Проект закону про регулювання реалізації окремих соціально-значимих продуктів харчування.</p> <p>Проект закону про мораторій на підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги та спожиті у побуті природний газ і електроенергію, продукти харчування, товари першої необхідності, послуги громадського транспорту.</p> <p>Проект закону про мораторій на підвищення цін і тарифів на лікарські засоби та вироби медичного призначення.</p> <p>Проект постанови № 7052 про першочергові заходи щодо запобігання підвищенню цін і тарифів на житлово-комунальні послуги (відхилено).</p>	Проект знято з розгляду

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
На освіту буде виділятися 10% коштів від ВВП, на науку – 3%.	<p>Розмір ВВП України у 2009 році склав 914,7 млрд. У Державному бюджеті на 2010 рік Міністерство освіти і науки отримало загалом фінансування у розмірі майже 20 млрд грн, що становить 2,2% від розміру ВВП (замість обіцяних 13% в сукупності на дві сфери).</p> <p>Проект закону про внесення змін до статті 57 Закону України «Про освіту» (щодо пенсійного забезпечення педагогічних працівників) зареєстрований 22.10.2010 за ініціативою представників фракцій Партії регіонів та КПУ. Законопроект передбачається встановити педагогічним працівникам пенсії на рівні, що забезпечує престижність педагогічної праці. Наразі документ знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про науково-технічну діяльність» (щодо пенсійного забезпечення та покращення наукового статусу наукових працівників) зареєстрований 18.09.2008 за ініціативою представниці фракції КПУ. Законопроект ухвалений у першому читанні, проходить підготовку до другого.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до статті 57 Закону України «Про освіту» (щодо пенсійного забезпечення педагогічних працівників).</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про науково-технічну діяльність» (щодо пенсійного забезпечення та покращення наукового статусу наукових працівників).</p>	Не здійснено
Будуть створені умови для забезпечення загальної зайнятості.	За даними Державного комітету статистики, рівень безробіття серед осіб працездатного віку у першому півріччі 2010 року становив 9,2%. Тобто майже кожен 10-й працездатний громадянин в Україні – безробітний.		Не здійснено
Ми гарантуємо одержання молоддю першого робочого місця.	Не здійснено.		Не здійснено
Молодому населенню надаватимуться пільгові кредити на будівництво житла з наступним погашенням за рахунок держави 25% від їх розміру при народженні першої дитини, 50% – при народженні другої і 100% – третьої.	Не запропоновано відповідних законопроектів.		Не здійснено
Соціальні виплати при народженні другої та кожної наступної дитини збільшаться до 18,4 тис. гривень. Один із батьків, котрий виховав трьох і більше дітей, дістане право виходу на пенсію за 5 років до передбаченого нинішнім законодавством віку.	<p>У 2010 році розмір соціальної допомоги при народженні першої дитини – 12240 грн, другої – 25 тис. грн, третьої – 50 тис. грн.</p> <p>Проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо збільшення розміру одноразової допомоги при народженні дитини зареєстрований 30.11.2007 за ініціативою представниці КПУ. Законопроект відкликано.</p>	Проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо збільшення розміру одноразової допомоги при народженні дитини.	Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
У 2008 році студентські стипендії підвищаться втричі. Щомісячна стипендія студентів-сиріт становитиме 1200 гривень.	Згідно із Державним бюджетом на 2008 рік, розмір стипендій учнів ПТУ збільшився в 1,6 разу, студентів вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації – в 2,1 разу, III-IV рівня акредитації – у 2,4 разу. Стипендії для сиріт було закладено у розмірі 1060 грн.		Не здійснено
Буде забезпечена безоплатна якісна медична допомога, збільшена оплата праці медпрацівників.	У кінці 2007 року середньомісячна зарплата працівників у сфері охорони здоров'я становила 871 грн, станом на вересень 2010 – 1584 грн (зросла на 81%). Крім того, 2007 року середньомісячна зарплата медпрацівників становила 65% середньомісячної зарплати загалом по економіці, а у вересні 2010 – вже 72%. Проте немає підстав стверджувати, що Комуністичній партії вдалося виконати обіцянку стосовно безоплатної та якісної медичної допомоги.		Не здійснено
Держава ліквідує дитячу безпритульність протягом трьох років.	Під час рейдів щодо запобігання дитячій безпритульності служби у справах дітей разом із міліцією протягом перших трьох місяців 2010 року виявили 5318 безпритульних дітей. Однак у реальності їх кількість може становити до 40000.		Не здійснено
Буде розгорнута мережа доступних для кожної родини дитячих дошкільних і позашкільних установ, закладів безоплатного літнього відпочинку дітей, у тому числі на базі «Артеку» й «Молодої гвардії». На базі в даний час існуючих резиденцій президента України й державних дач діятимуть дитячі центри оздоровлення.	<p>Проект закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо фінансування позашкільних навчальних закладів) 28.03.2008 зареєструвала представниця КПУ. Автор пропонує збільшити фінансування позашкільних навчальних закладів. Законопроект відхилено і знято з розгляду.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку та особливості функціонування дитячих центрів «Артек» та «Молода гвардія» зареєстрований 20.03.2009 за ініціативою всіх парламентських фракцій. Законопроект ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо фінансування позашкільних навчальних закладів).</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку та особливості функціонування дитячих центрів «Артек» та «Молода гвардія».</p>	Не здійснено
У 2008 році втричі збільшиться державне фінансування дитячих і молодіжних організацій.	Відповідних законопроектів не зареєстровано.		Не здійснено
Відновиться державне фінансування будівництва житла для незаможних громадян і пільговиків. На законодавчому рівні ми забезпечимо право на житло мешканців гуртожитків будь-яких форм власності.	Проект закону про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків зареєстрований 26.02.2008 за ініціативою представників фракцій Партії регіонів, «Блок Литвина» та КПУ. Ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом.	Проект закону про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків.	Здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Буде створена широка система дотацій, субсидій та кредитів для будівництва індивідуального й кооперативного житла на доступних умовах.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про іпотеку» (щодо термінів виконання обов'язків за іпотечним договором) зареєстрований 11.12.2008 за ініціативою представників КПУ. Законопроектом передбачається надання відстрочки для виконання громадянами зобов'язань за іпотечними договорами у випадку втрати роботи або перебування у вимушеній безоплатній відпустці. Розгляд документа відкладено.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про іпотеку» (щодо термінів виконання обов'язків за іпотечним договором).	Проект
Держава у пріоритетному порядку фінансуватиме газифікацію, телефонізацію, будівництво житла для сільських лікарів і вчителів, будівництво й ремонт автомобільних доріг на селі.	Відповідних законопроектів не зареєстровано.		Не здійснено
Буде заборонена передача у приватну власність курортних і заповідних територій.	На законодавчому рівні питання не врегульовано.		Не здійснено
Упродовж 5 років громадянам повернуть їхні вкрадені державою грошові заощадження.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про державні гарантії відновлення заощаджень громадян України» зареєстрований 26.11.2007 за ініціативою представників фракції КПУ. Згідно із ним, на виплати щодо повернення громадянам заощаджень щороку слід надавати кошти у розмірі річного приросту ВВП, а також скеровувати 50% надходжень від приватизації. Законопроект у першому читанні Верховна Рада не підтримала. Документ повернутий на доопрацювання. Інший проект, зареєстрований представниками фракції КПУ того ж дня, – проект постанови про повернення знецінених заощаджень громадян України протягом 2008-2009 років. Проект відхилено та знято з розгляду.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про державні гарантії відновлення заощаджень громадян України». Проект постанови про повернення знецінених заощаджень громадян України протягом 2008-2009 років.	Проект
<p>Діяльність поза програмою:</p> <ul style="list-style-type: none"> • надання дітям війни, які є інвалідами, права на стаціонарну медичну допомогу в госпітальх ветеранів війни; • врегулювання відносин, пов'язаних із захистом персональних даних – нечіткість визначень та двозначність процедур; • повернення 11-річної шкільної освіти із обов'язковим однорічним дошкільним навчанням; • спроби удосконалення законодавства у сфері соціальної роботи із дітьми, сім'ями та молоддю – поверхневе коригування, що не запроваджує реальних змін, натомість поряд із покращеннями ускладнює та заплує нормативно-правові акти; • визначення правових, організаційних та економічних засад створення і функціонування наукових парків; • можливість для військових з 20-річним стажем отримувати грошову компенсацію замість соціального житла; • маркування шрифтом Брайля ряду ліків (за визначенням МОЗ); • врегулювання механізму перевірки відомостей, пов'язаних із призначенням та виплатою усіх видів державних соціальних виплат. 			
РЕАЛЬНО ЗАХИЩЕНІ ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА (Гуманітарна політика)			
Держава буде гарантувати реалізацію політичних прав громадян, права на працю, відпочинок, гідну зарплату й регульовані ціни,	Проект закону про кредитування на здобуття вищої освіти зареєстрований 30.11.2007 за ініціативою представників фракцій Партії регіонів, БЮТ та КПУ. Законопроект передбачає надання пільгових кредитів молоді для здобуття вищої освіти. Очікує розгляду в стінах Верховної Ради. Проект закону про освіту осіб, які потребують корекції фізичного та(або) розумового розвитку (спеціальну освіту) зареєстрований 24.12.2007 за ініціативою представниці фракції КПУ. Законопроект ухвалений у першому читанні (підтримали всі фракції) і тепер очікує на друге.	Проект закону про кредитування на здобуття вищої освіти. Проект закону про освіту осіб, які потребують корекції фізичного та(або) розумового розвитку (спеціальну освіту). Проект закону про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет	Проект

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
<p>житло, гідну пенсію, безоплатну медичну допомогу й освіту та юридично відповідати-ме за їх порушення.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо зняття обмежень відносно прав на пільги) зареєстрований 17.04.2008 представниками фракції КПУ. Законопроект покликаний відновити право на соціальні пільги окремих категорій громадян. 16.12.2008 в порядку денний не включено, законопроект відхилено та знято з розгляду.</p> <p>Проект закону про посилення захисту майна редакцій засобів масової інформації, видавництв, книгарень, підприємств книгорозповсюдження, творчих спілок зареєстрований 11.02.2009 за ініціативою представниці КПУ. Законопроект покликаний припинити практику виселення цих редакцій із приміщень державної та комунальної власності. Був підтриманий Верховною Радою та підписаний Президентом 16.06.2010.</p> <p>Проект закону про внесення змін до статті 28 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (щодо мінімального розміру пенсії за віком) зареєстрований 26.11.2007 за ініціативою представників фракції КПУ. Законопроектом передбачається поглибити диференціацію пенсій залежно від тривалості страхового стажу. Очікує розгляду.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо фінансування загальнодержавних реабілітаційних установ для інвалідів) зареєстрований 05.02.2008 за ініціативою представників фракцій БЮТ, Партії регіонів та КПУ. Законопроект повернуто на доопрацювання.</p> <p>Проект закону про внесення змін до статті 61 Закону України «Про Державний бюджет України на 2010 рік» (щодо списання заборгованості за фінансовою допомогою, наданою на поворотній основі Луганському учбово-виробничому об'єднанню Українського товариства сліпих за рахунок коштів Фонду соціального захисту інвалідів на створення робочих місць для інвалідів по зору) зареєстрований 31.05.2010 за ініціативою представника КПУ. Законопроект передано на підпис Президенту.</p> <p>Проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо зайнятості членів особистих селянських господарств зареєстрований 10.02.2009 представниками КПУ. Законопроектом пропонується захистити права щодо реєстрації в службі зайнятості значної частини жителів сільської місцевості. Закон був ухвалений у другому читанні, проте Президент наклав на нього вето, яке парламент не подолав, тому документ відхилений і знятий з розгляду.</p>	<p>України на 2008 рік та внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо зняття обмежень відносно прав на пільги).</p> <p>Проект закону про посилення захисту майна редакцій засобів масової інформації, видавництв, книгарень, підприємств книгорозповсюдження, творчих спілок.</p> <p>Проект закону про внесення змін до статті 28 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (щодо мінімального розміру пенсії за віком).</p> <p>Проект закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо фінансування загальнодержавних реабілітаційних установ для інвалідів).</p> <p>Проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо зайнятості членів особистих селянських господарств.</p> <p>Проект закону № 7301 про внесення змін до статті 2 Закону України "Про здійснення державних закупівель" (щодо здійснення закупівель технічних та інших засобів реабілітації) знаходиться на опрацюванні.</p> <p>Закон України про внесення змін до статті 61 Закону України "Про Державний бюджет України на 2010 рік" (щодо списання заборгованості за фінансовою допомогою, наданою на поворотній основі Луганському учбово-виробничому об'єднанню Українського товариства сліпих за рахунок коштів Фонду соціального захисту інвалідів на створення робочих місць для інвалідів по зору) Президент підписав 19.11.2010.</p>	
<p>Будуть забезпечені соціально-економічні й мовно-культурні потреби людей усіх національностей, що проживають в Україні. У новій редакції Конституції, запропонованій комуністами, російській мові буде надано статус другої державної при</p>	<p>Проект закону про мови в Україні зареєстрований 07.09.2010 за ініціативою представників фракцій Партії регіонів, «Блок Литвина» та КПУ. У проекті не згадується про надання російській мові статусу другої державної, їй надається статус регіональної, як і іншим мовам національних меншин, проте пропонується використовувати російську мову у різних сферах життя – освіті, ЗМІ, судочинстві, діловодстві, діяльності органів влади. Законопроект знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p> <p>Таким же чином у проекті закону про мови України, зареєстрованому 29.11.2007 за ініціативою фракції КПУ, російській мові не надається статус державної, лише йдеться про створення умов для її всебічного розвитку поряд із іншими регіональними мовами. Законопроект очікує розгляду із поданням комітету про відхилення.</p> <p>Проект постанови про русинів зареєстрований 12.10.2010 за ініціативою представника фракції КПУ. У пояснювальній записці йдеться про те, що проект спрямований на запобігання дискримінації русинів за етнічною ознакою. Проект знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p>	<p>Проект закону про мови в Україні.</p> <p>Проект постанови № 7242 про русинів в Україні знаходиться на опрацюванні.</p> <p>Проект закону № 7185 про внесення доповнення до Закону України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин» (щодо русинської мови) знаходиться на опрацюванні.</p> <p>Проект закону № 1015-3 про мови в Україні знаходиться на опрацюванні.</p>	<p>Проект</p>

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
реальному забезпеченні державного статусу української мови. Неухильно виконуватиметься Європейська хартія регіональних мов і мов меншостей.	Проект закону про внесення доповнення до Закону України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин» (щодо русинської мови) зареєстрований 30.09.2010 представником фракції КПУ. Законопроект знаходиться на опрацюванні в комітеті.		
Основний закон встановить інститут подвійного громадянства на підставі міжнародних угод.	Не здійснено.		Не здійснено
Буде посилена кримінальна відповідальність за корупцію.	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо запобігання та протидії корупції) зареєстрований 02.03.2010 за ініціативою представників чотирьох фракцій, в т.ч. КПУ. Норми законопроекту передбачали посилення кримінальної відповідальності за певні корупційні діяння. Документ було відхилено і знято з розгляду.</p> <p>Проект закону про правила професійної етики на публічній службі та запобігання конфлікту інтересів зареєстрований 14.05.2009 за ініціативою представників чотирьох фракцій, в т.ч. КПУ. Законопроект не передбачає посилення кримінальної відповідальності за корупцію, проте визначає правові засади протидії та запобігання корупції. Законопроект знаходиться на опрацюванні в комітеті і готується на повторне перше читання.</p> <p>Схожу функцію покликаний виконувати проект закону про заходи державного фінансового контролю публічної служби, зареєстрований 14.05.2009 тими ж фракціями. У документі запропоновано створити відповідну систему декларування доходів, майна та видатків осіб, уповноважених на виконання функцій держави. Як і попередній законопроект, очікує повторного першого читання.</p> <p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо вдосконалення організаційно-правових основ виявлення, попередження та припинення діяльності організованої злочинності та корупції) зареєстрований 17.09.2008 за ініціативою представників фракцій НУНС, Партії регіонів та КПУ. Законопроект ухвалений Верховною Радою та підписаний Президентом, проте у ньому не йдеться безпосередньо про посилення кримінальної відповідальності за корупцію – лише про ефективність у боротьбі із цим явищем.</p> <p>Те ж саме стосується проекту закону про Національне бюро антикорупційних розслідувань України, зареєстрованого 02.03.2010 представниками всіх парламентських фракцій, в т.ч. КПУ (очікує розгляду).</p>	<p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії корупції.</p> <p>Проект закону про правила професійної етики на публічній службі та запобігання конфлікту інтересів.</p> <p>Проект закону про заходи державного фінансового контролю публічної служби.</p> <p>Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення організаційно-правових основ виявлення, попередження та припинення діяльності організованої злочинності та корупції.</p> <p>Проект закону про Національне бюро антикорупційних розслідувань України.</p>	Проект
На вимогу громадян України та з метою посилення боротьби зі злочинністю комуністи внесуть на розгляд Верховної Ради законопроект про тимчасове поновлення смертного покарання за навмисне вбивство.	Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо посилення кримінальної відповідальності за певні злочини) зареєстрований 30.04.2009 за ініціативою представників фракції КПУ. Серед іншого, законопроектом пропонується запровадити смертну кару за умисне вбивство. Проект відхилено і знято з розгляду.		Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
<p>Буде гарантуватися свобода совісті й віросповідання. Держава захистить канонічне православ'я від націоналістичної експансії та законодавчо заборонить діяльність тоталітарних сект.</p>	<p>Обіцянка не підкріплена відповідними законопроектами.</p>		<p>Не здійснено</p>
<p>Комуністи припинять фальсифікацію вітчизняної історії націоналістами, їхню наругу над святинями нашого народу, дискредитацію ними захисників Вітчизни, героїзацію зрадників і фашистів. Ми покладемо край злочинним спробам реабілітувати ОУН-УПА.</p>	<p>Проект постанови про звернення Верховної Ради України до Президента України з приводу указів Президента України «Про вшанування учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті», «Про присвоєння С. Бандері звання Герой України» та «Про присвоєння Р. Шухевичу звання Герой України» зареєстрований 18.03.2010 представниками фракції КПУ. Документ знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p> <p>Проект постанови про вшанування Дня пам'яті жертв терористичних банд ОУН-УПА зареєстрований 03.09.2009 за ініціативою представника фракції КПУ. Знаходиться на опрацюванні в комітеті.</p> <p>Проект закону про статус і соціальний захист громадян України, які потерпіли від дій ОУН і УПА в 1939-1941 роках, в період Великої Вітчизняної війни та післявоєнних роках зареєстрований 26.11.2007 за ініціативою представників фракції КПУ. Законопроект відхилено та знято з розгляду.</p>		<p>Проект</p>
<p>Моральні й духовні цінності народу України будуть захищені, рішуче припинена пропаганда наживи, жорстокості, насильства, пияцтва та розбещеності.</p>	<p>Проект закону про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів України (щодо протидії розповсюдженню дитячої порнографії) зареєстрований 25.05.2009 за ініціативою представників усіх парламентських фракцій. Законопроект ухвалений Верховною Радою і підписаний Президентом.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про захист суспільної моралі» зареєстрований 15.09.2010 за ініціативою представників усіх парламентських фракцій. Наразі проходить опрацювання в комітеті.</p>	<p>Законопроект № 7132 про внесення змін до Закону України "Про захист суспільної моралі" знаходиться на опрацюванні.</p> <p>Проект закону № 7372 про Концепцію державної політики запобігання шкідливому вживанню алкоголю населенням України на період 2011-2020 рр. знаходиться на опрацюванні.</p>	<p>Проект</p>
ЗМІНА ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОГО КУРСУ В ІНТЕРЕСАХ НАРОДУ (Міжнародна політика)			
<p>Нова редакція Конституції визначить позаблоковий, нейтральний статус України. Членству в НАТО – ні!</p>	<p>Проект закону про проголошення Україною постійно нейтрального, позаблокового статусу зареєстрований 10.12.2007 за ініціативою представників КПУ. Законопроект відкликано і знято з розгляду.</p>	<p>Проект закону про проголошення Україною постійно нейтрального, позаблокового статусу.</p>	<p>Не здійснено</p>
<p>Вхід у міжнародні політичні й економічні організації та участь у інтеграційних процесах буде здійснюватися</p>	<p>Проект постанови щодо призначення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою стосовно членства України в Організації Північно-Атлантичного договору та участі у Єдиному економічному просторі зареєстрований 05.05.2009 за ініціативою П.М. Симоненка.</p>	<p>Проект постанови щодо призначення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою стосовно членства України в Організації Північно-Атлантичного договору</p>	<p>Проект</p>

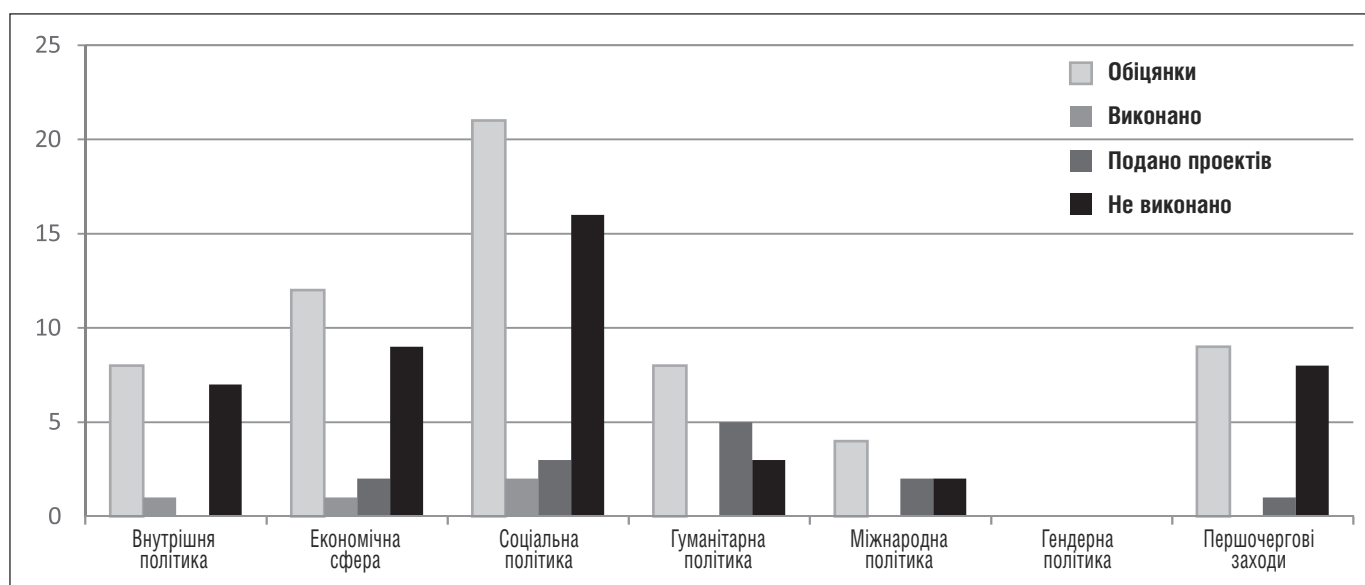
Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
лише в національних інтересах України, на вигідних для неї умовах і на підставі волевиявлення громадян на всеукраїнському референдумі.	Проект знаходиться на опрацюванні в комітеті.	та участі у Єдиному економічному просторі.	
Будуть забезпечені оптимальні умови для розвитку взаємовигідного політичного й економічного співробітництва з Росією, Білоруссю, Казахстаном та іншими державами СНД.	Проект постанови про участь України у формуванні Єдиного економічного простору (ЄЕП) з Республікою Білорусь, Республікою Казахстан, Російською Федерацією та розвитку взаємовигідного економічного співробітництва зареєстрований 10.12.2007 за ініціативою представників КПУ. Законопроект повернуто на доопрацювання. Ще один аналогічний проект постанови зареєстровано 09.02.2010. Цього разу проект відхилено і знято з розгляду.	Проект постанови про участь України у формуванні Єдиного економічного простору (ЄЕП).	Проект
Україна ввійде до Єдиного економічного простору.		Згаданий вище проект постанови про участь України у формуванні Єдиного економічного простору.	Не здійснено
ВИКОНАННЯ НАШИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ УСТАНОВИТИ В УКРАЇНІ СПРАВЕДЛИВУ ВЛАДУ ЗАБЕЗПЕЧАТЬ ТАКІ ПЕРШОЧЕРГОВІ ЗАХОДИ			
Прийняття після всенародного обговорення нової редакції Конституції, проект якої розроблений Комуністичною партією України.	На офіційному сайті КПУ розміщено проект Конституції, проте партія не здійснила жодних реальних спроб, щоб її ухвалити чи хоча б внести на розгляд Верховної Ради.		Не здійснено
Негайне проведення всеукраїнського референдуму щодо доцільності вступу країни в НАТО, недовіри Президентові В.Ющенку, надання російській мові статусу другої державної.	Зареєстровано проект постанови лише щодо референдуму стосовно НАТО, до того ж не «негайно», а майже через два роки після парламентських виборів.	Вже згадуваний проект постанови від 05.05.2009 стосовно проведення референдуму щодо вступу України в НАТО.	Не здійснено
Зміцнення Коаліції національної єдності. Сприяння концентрації зусиль на проведенні політики в інтересах трудящих і на реалізації передвиборчих зобов'язань, спільних для всіх її учасників.	У 2007 році Коаліція національної єдності перестала існувати, її замінила Коаліція демократичних сил, до складу якої КПУ не увійшла.		Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
БУДІВНИЦТВО ЕФЕКТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ Й ВИКОНАННЯ СВОЇХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПЕРЕД НАРОДОМ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ ЗДІЙСНЮВАТИМЕМО ЗА РАХУНОК РІЗКОГО ПІДВИЩЕННЯ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА РАХУНОК ПРИБУТКУ НАЦІОНАЛІЗОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ			
Уведення прогресивного податку на прибуток, податків на багатство й розкіш.	Представники КПУ зареєстрували декілька законопроектів, у яких пропонували ввести прогресивний податок на прибуток. Попри це ситуація на практиці не змінилася. Під час голосування у першому читанні урядового проекту Податкового кодексу, яким вводиться малопрогресивний податок з доходу (ставка податку не перевищує 17%, в той час як у своїх законопроектах комуністи пропонували запровадити максимальну ставку 30%, а з доходу від дивідендів – 35%), фракція КПУ одноголосно його підтримала.		Проект
Ліквідація тіньових і корупційних фінансових схем, наведення порядку у використанні бюджетних коштів.	Фракція КПУ запропонувала певні законопроекти, які торкалися оптимізації використання бюджетних коштів лише у тій чи іншій сфері, проте законопроект, який би регулював ситуацію в цілому, запропоновано не було.		Не здійснено
Введення та суворе дотримання державної монополії на видобуток нафти, газу, вугілля та інших корисних копалин, на виробництво і продаж спиртних напоїв і тютюнових виробів.	Законотворча активність стосовно цього питання не принесла результату. Обіцянку не виконано.	Проект закону про повернення майна базових галузей народного господарства, що знаходяться у власності громадян і юридичних осіб, у власність держави (націоналізацію) зареєстрований 04.12.2007 за ініціативою представників КПУ. Проект відхилено та знято з розгляду.	Не здійснено
Скорочення не менш ніж на 700 млн гривень витрат Державного бюджету у зв'язку з ліквідацією інституту президентства.	Не здійснено.		Не здійснено
Зменшення на 50% витрат на утримання державного апарату. Скасування соціально несправедливих пільг для вищих чиновників.	Не здійснено.		Не здійснено

Зведена таблиця: виконання обіцянок та подані проекти

Сфери політики	Обіцянки	Виконано	Подано проектів	Не виконано
Внутрішня	8	1	0	7
Економічна	12	1	2	9
Соціальна	21	2	3	16
Гуманітарна	8	0	5	3
Міжнародна	4	0	2	2
Гендерна	0	0	0	0
Першочергові заходи	9	0	1	8
<i>Разом</i>	<i>62</i>	<i>4</i>	<i>13</i>	<i>45</i>

Діаграма. Виконання передвиборних обіцянок КПУ

Аналіз передвиборної програми фракції «Блок Литвина»*

*Аналіз здійснено на основі передвиборної програми «Блоку Литвина»
«Від безладдя до справедливості!»*

Передвиборна програма «Блоку Литвина» консервативна і повторює традиції всіх партій та блоків української політики: якомога менше конкретики, якомога більше популізму. Вже в преамбулі вказано, що тільки Литвин врятує країну та звільнить її від злочинної влади (перефразовано). Два абзаци преамбули із закликами — для «відписного», вони не несуть ні змістового навантаження, ні настроюють на саму програму тощо. Документ поділений на три великі розділи: завдання в соціальній та економічній сферах; на селі та у царині екології; політичній та культурній галузях. Для полегшення проведення дослідження ініціативи за змістом поділені на вісім розділів відповідно до основних сфер політики: економічна, соціальна, аграрна, екологічна, внутрішня, гендерна, міжнародна, культурна. Детальний розгляд кожної з них міститься у галузевому аналізі та загальній таблиці, що наведені нижче.

Галузевий аналіз

Економічна політика

Передвиборна програма блоку починається з ініціатив у економічній та соціальній сферах, об'єднаних в один розділ. У дослідженні вони розглянуті окремо. За кількістю (10) пропозиції стосовно економічної політики поділяють третє місце з ініціативами у сфері внутрішньої політики. Дві ініціативи, що відзначені як частково виконані (щодо зміцнення матеріально-фінансової бази малих міст і селищ та здійснення комплексної реформи податкової системи), увійшли до нового проекту Податкового кодексу. Фракція «Блок Литвина» вирізнялась виключно своїм голосуванням за цей проект.

Загалом економічні ініціативи мають загальний характер, не конкретизовані; традиційно для українських політичних сил не вказані ні джерела фінансування, ні витрати з Державного бюджету.

Жодних програм та заходів, які би роз'яснювали поняття «народозберігаючого» розвитку, запропоновано не було. Те саме стосується і закликів будувати «ефективну та справедливу економіку». На превеликий жаль, потрібні ініціативи, зокрема перерозподіл бюджетних повноважень та податків на користь місцевих бюджетів, не знайшли свого відображення в конкретних законопроектах.

Соціальна політика

Ініціативи у сфері соціальної політики за кількістю у програмі (23) посідають перше місце. Передвиборна риторика блоку на позачергових виборах до Верховної Ради у вересні 2007 року свідчила про соціальну та аграрну спрямованість подальшої його діяльності. Цей акцент добре відображений у програмі (як вже зазначалося, 23 пропозиції у соціальній сфері та 11 в аграрній), але реальних результатів досягнуто не було. Зі всіх ініціатив відносно соцсфери вважати виконаною можна лише одну — щодо заборони реклами алкогольних і тютюнових виробів, переривання телевізійних програм рекламними блоками. За неї фракція «Блок Литвина» проголосувала майже у повному складі. Заборона реклами тютюну і алкоголю привела до значного скорочення обсягів реклами у ЗМІ, відповідно зменшилися грошові надходження у вигляді сплати податків. Водночас українці продовжують залишатись серед світових лідерів за кількістю споживання алкоголю та куріння. Варто зазначити, що переривання фільмів та програм рекламними блоками відбувається і надалі.

Друга ж ініціатива, що відзначена як частково виконана, стосується впровадження державної програми будівництва соціального житла. Хоча програма фактично не виконується, слід визнати, що принаймні блок підготував відповідний законопроект.

Представники блоку подали відповідні законопроекти щодо регулювання комунальних тарифів, надання деяким категоріям бюджетних працівників статусу держслужбовців, впровадження гнучкого режиму праці й неповної зайнятості та виконання соціальних зобов'язань держави щодо військово-службовців. Втім, беручи до уваги стан державних фінансів, високе податкове навантаження на економіку, величезні боргові зобов'язання держави, а також зміну політичного ландшафту українського парламенту, доведення цих ініціатив до голосування видається малоімовірним.

* Нотатка: задля полегшення проведення аналізу програми подані в ній ініціативи співвіднесені з окремими сферами політики. Порядок ініціатив у таблиці, в самому дослідженні не повністю збігається з їх переліком у програмі.

Аграрна політика

З 11-ти програмних ініціатив здійснено було дві: введено державну реєстрацію всіх орендарів земельних паїв (зараз це питання перебуває під контролем відповідних органів) та ухвалено законодавчі акти для забезпечення державної підтримки вітчизняних сільгоспвиробників, а також спрощення виходу українських сільгоспвиробників на міжнародні ринки. Треба визнати, що ініціативи формально виконано. Проте, чи принесли вони користь сільгоспвиробнику, це ще велике питання. Зате однозначно можна стверджувати, що посилилась бюрократизованість аграрного сектора, а чиновники отримали додаткові можливості для втручання в діяльність аграріїв.

Таке зацікавлення долею працівників сільського господарства прямо пов'язане з тим, що блок формувався на базі Народної партії, яка до зміни назви 2004 року називалась Аграрною партією, котра в свою чергу орієнтувалась на колишніх керівників колгоспів та чиновників-аграріїв, що управляли агропромисловим сектором ще за радянських часів.

Депутати від фракції «Блок Литвина» подали чотири законопроекти, що мають регулювати земельні відносини в різних сферах та знижувати податковий тиск на селян. На цей час проекти законів проходять опрацювання у відповідних комітетах.

Екологічна політика

У сфері екологічної політики «Блок Литвина» запропонував п'ять ініціатив, одна з яких була реалізована, стосовно двох подані відповідні законопроекти і ще дві здійснені не були. До частково втілених ініціатив можна зарахувати підтримку блоком законопроекту щодо охорони культурної спадщини.

Так і не була подана дуже популярна серед населення ініціатива щодо заборони ввозу в Україну генномодифікованих продуктів, хоча відповідний пункт у програмі блоку відображений. З одного боку, можна говорити про невиконання обіцянки, з другого боку, їх виконання завдало б удару по українській фармацевтичній промисловості.

Внутрішня політика

З 10-ти ініціатив у сфері внутрішньої політики та боротьби з корупцією частково виконаними можна вважати дві: щодо введення мішаної виборчої системи на місцевому рівні та стосовно впровадження механізму звітності народних депутатів та їх відкликання. Дієвого механізму звітності народних депутатів та їх відкликання так і не було запропоновано. Формально «Блок Литвина» подав законопроекти про щорічне звітування парламентських партій перед громадськістю за виконану роботу. Ці звіти повинні друкуватись у газеті Верховної Ради «Голос України». Відповідні законопроекти депутати прийняли у першому читанні. Доцільно сподіватись, що ця ініціатива не пропаде і знайде свій шлях до реалізації.

Інші ж пропозиції, виписані у програмі блоку, реалізовані не були. Це стосується і скасування депутатської недоторканності, і скорочення державного апарату управління, і заходів боротьби з корупцією тощо.

Гендерна політика

Треба віддати належне розробникам програми, адже «Блок Литвина» – єдина (!) українська політична сила, у передвиборній програмі якої хоч побічно висвітлене питання забезпечення гендерної рівності: «подолання дискримінації жінок у всіх сферах життя». Однак тут, швидше за все, треба говорити про вплив моди, а не про реальний інтерес представників блоку до проблем гендеру та дискримінації. Реальних кроків, публічних виступів та ініціатив, а тим паче законопроектів наразі немає. Яким чином депутати з «Блоку Литвина» збираються долати «дискримінацію жінок» і що саме вони мають на увазі, залишається таємницею.

Міжнародна політика

У царині міжнародної політики програма містить тільки дві пропозиції. Одна стосується політики активного нейтралітету (законодавчо закріплено в Засадах зовнішньої та внутрішньої політики України). Друга визначає обов'язковим проведення всеукраїнського референдуму щодо членства в міжнародних організаціях. Блок не подав власних проектів стосовно жодної з цих ініціатив (хоча і підтримав Засади внутрішньої і зовнішньої політики України).

Культурна політика

Питання культурної політики не знайшли свого широкого відображення у програмі. Вона містить тільки три ініціативи, з яких дві було подано як проекти (щодо мовної ситуації в Україні та відносно суспільної моралі). Ініціатива, спрямована на «здійснення реальних заходів для утвердження україн-

ської нації як співдружності вільних громадян — незалежно від їхнього походження, мови, віросповідання й політичних переконань», достатньо розпливчата та неконкретна для її безпосередньої реалізації. Якби блок подав/проголосував законопроекти щодо протидії дискримінації або забезпечення прав і свобод громадян, тоді цю обіцянку можна було б вважати виконаною. Але таких ініціатив від депутатів «Блоку Литвина» не надходило.

Підсумки

Передвиборна програма «Блоку Литвина» «Від безладдя до справедливості!» дуже поміркована. Більше того, серед українських партій і блоків вона найпоміркованіша. Ніяких глобальних завдань блок перед собою не ставив. Вони виключно прагматичні. Ніяких ідеологічних упереджень, чи навіть вподобань, у блоку не було. У цьому сенсі блок є яскравим втіленням політичних поглядів поміркованої радянської номенклатури середнього віку. Такий підхід дозволив йому легко маневрувати серед політичних важковаговиків Партії регіонів і БЮТ і почергово вступити в коаліцію з обома політичними силами. І це незважаючи на те, що вони декларували діаметрально протилежні політичні гасла, більше того — вважали один одного ворогами. «Блоку Литвина» це не завадило вступати з ними в коаліцію, а лідеру блоку Володимир Литвину вдруге в своїй кар'єрі обійняти посаду Голови Верховної Ради. Комуś така позиція може здатись безпринципною, однак це всього-на-всього прагматизм пострадянської політичної еліти.

Проблема в тому, що похвалитись значними досягненнями в реалізації навіть дуже поміркованої програми блок не може.

До того ж реалізація програми блоку, зокрема щодо заборони вільного продажу сільськогосподарської землі, призводить до негативних наслідків, які гальмують розвиток української економіки взагалі і аграрного сектора зокрема.

Відсоток виконання обіцянок програми дуже низький: з 65-ти ініціатив виконано або частково виконано лише 8, що становить 12%; 15 ініціатив, або 23% були подані як законопроекти; 42 ініціативи, тобто 65%, взагалі не знайшли свого відображення в роботі блоку. Судячи з програми та передвиборної кампанії 2007 року, «Блок Литвина» має соціальну спрямованість, що підтверджено кількістю ініціатив у відповідній сфері — 23, але не підтверджено реальними діями — з 23-х ініціатив формально виконано було лише дві. Позиціонуючи себе як партію для селян та сільського населення, «Блок Литвина» не приділив достатньої уваги аграрній сфері (другій за кількістю ініціатив - 11, з яких 2 виконані).

Треба зазначити, що робота блоку відзначається не стільки власними ініціативами, скільки головуванням за відповідні пропозиції з боку партнерів по коаліції. Діяльність «Блоку Литвина» сконцентрована на підтримці й просуванні однієї людини, лідера блоку, тому активна законотворча робота не проводиться.

Плюс для розробників програми — те, що вони згадали про гендерну ініціативу щодо подолання дискримінації жінок у всіх сферах життя. Проте ніяких ініціатив з цього приводу блок не провадив.

Характерним для блоку є прагнення загравати з популярними серед потенційного електорату ідеями. Зокрема, це стосується подання від депутатів «Блоку Литвина» ініціативи щодо впровадження механізму формальної звітності політичних партій. Українська політика вже давно потребує механізму відповідальності політичних партій та окремих депутатів, і механізм звітності за виконання передвиборних програм міг би стати початком або основою для такої системи. Питання лише в дієвості такого механізму.

За іронією долі навіть у разі впровадження такого суто формального механізму серед «постраждалих» опинився б саме «Блок Литвина», оскільки виконав тільки 12% своїх передвиборних обіцянок. Проте не виникає сумнівів, що якби такий закон все-таки був би ухвалений, то депутати та апарат фракції легко написали б звіт, як вони працюють над впровадженням в життя власної програми та що заважає її виконанню.

Про дієвий контроль діяльності депутатського корпусу можна говорити тільки у разі наявності уваги до нього з боку громадського сектора, який буде аналізувати програми, вимагати їх конкретизації, надання інформації щодо фінансових наслідків реалізації тих чи інших пунктів програми та джерел їх фінансування.

Безумовно, вибори — найкращий механізм звітності депутатів. Проблема лише в тому, що жодного разу в Україні вони не відбувались за одними і тими ж правилами. Депутатський корпус перманентно тасує виборче законодавство, і виборець щоразу потрапляє в ситуацію, за якої доводиться приймати рішення з нуля.

Разом з тим, зважаючи на «героїчне» повернення В.Литвина та його блоку до української політики після провалу на виборах до Верховної Ради 2006 року, резонним було очікувати активніших

дій. Зрештою, настане час наступних парламентських виборів і як-не-як депутатам доведеться звітувати про свої успіхи за п'ять останніх років. Хоча є великі сумніви, що вони (депутати) збираються це робити. На сьогодні ніхто не знає, за якою моделлю будуть відбуватись вибори, хто і за що буде звітувати.

На цей час, крім активної боротьби за крісло спікера та намагань використати «золоту акцію» для побудови коаліції (що, відповідно до нових конституційних змін, перестає бути потрібним), блоку похвалитись нічим. Звичайно, це відобразиться на кількості набраних «Блоком Литвина» голосів на наступних парламентських виборах.

Загальна таблиця виконання обіцянок передвиборної програми

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Формування ефективної та справедливої економіки на інноваційних засадах і забезпечення на цій основі гідного рівня життя людей.	Популістська мета, виконання якої чітко визначити неможливо. Єдине, що можна зазначити, - останні роки «Блок Литвина» здебільшого був зайнятий працевлаштуванням свого лідера на посаду спікера Верховної Ради, а тому питання стратегічних ініціатив відійшли на другий план.	Жодного	Не здійснено
Втілення народозберігаючої програми соціально-економічного розвитку.	Немає підстав стверджувати, що комплексна програма соціально-економічного розвитку «Блоку Литвина» була втілена в життя. Така програма навіть не була запропонована.	Жодного	Не здійснено
Заборона продажу рентабельних державних підприємств.	Законодавча ініціатива від «Блоку Литвина» у цій сфері відсутня.	Жодного	Не здійснено
Вирівнювання економічного розвитку регіонів з акцентом на пріоритетність малих і середніх міст.	За даними Державного комітету статистики, у 2010 році середня місячна зарплата у Києві склала 3322 грн, у Тернопільській області – 1602 грн (удвічі менше). Від січня до вересня зростання цін у Севастополі склало 12%, у Вінницькій області – 5,6% (різниця більша, ніж у 2 рази). Заборгованість із заробітної плати у Севастополі зросла на 30,4%, у Дніпропетровській області скоротилась на 66,6% (різниця майже в 4 рази). Рівень безробіття у Києві – 6,1%, у Рівненській області – 11,9% (майже вдвічі вищий). Отже, про зрівняння економічного розвитку регіонів мова йти не може.	Проект закону про засади державної регіональної політики зареєстрований 01.06.2010 за ініціативою представників фракцій БЮТ, НУНС, «Блок Литвина». У проекті запропоновано нові засади державної регіональної політики, що дадуть змогу розвиватись усім регіонам більш ефективно. Законопроект вручено для розгляду у профільний комітет.	Проект
Зміцнення матеріально-фінансової бази малих міст і селищ за рахунок розширення бази оподаткування землі, введення податку на нерухомість і встановлення більш справедливого податку на прибуток.	У проекті Податкового кодексу, підтриманому фракцією «Блок Литвина», йдеться про зміцнення фінансової бази місцевих бюджетів. Попри те, що заплановано скасувати 12 місцевих зборів, які не сприяють істотному наповненню місцевих бюджетів, вводиться податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, кошти від якого будуть спрямовані у місцеві бюджети.		Здійснено (частково)

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
<p>Передача у власність територіальних громад об'єктів комунальної власності, котрі перебувають в обласному підпорядкуванні, зокрема: водоканалів, газових мереж, електромереж, теплоцентралей.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (щодо обліку та технічної інвентаризації) зареєстрований 30.04.2010 за ініціативою представників чотирьох фракцій, в тому числі й «Блоку Литвина». Законопроект передбачає передачу у відання місцевого самоврядування діяльність з обліку та інвентаризації об'єктів нерухомого майна. Проект очікує розгляду.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до ст. 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (щодо обліку та технічної інвентаризації).</p>	<p>Проект</p>
<p>Реформування міжбюджетних відносин: 60% податків залишається на місцях, 40% іде в центр.</p>	<p>Наразі ця обіцянка не втілена в життя.</p>		<p>Не здійснено</p>
<p>Установлення прямих міжбюджетних фінансових відносин із державним бюджетом міст районного значення та селищ – районних центрів.</p>	<p>«Блок Литвина» не зареєстрував відповідних законопроектів.</p>		<p>Не здійснено</p>
<p>Сприяння розвитку малого й середнього бізнесу: зменшення податкового навантаження, спрощення процедури одержання мікрокредитів; створення державної системи підтримки починаючих підприємців, їх правовий захист.</p>	<p>Проект закону про особливості застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва у період виходу економіки України зі стану фінансової кризи, зареєстрований за поданням представників Партії регіонів, «Блок Литвина» підтримав одноголосно («за» проголосували всі 20 членів фракції). У проекті Податкового кодексу, який підтримала фракція «Блок Литвина», передбачено спрощену систему оподаткування для суб'єктів малого підприємництва, при цьому їх звільнено від сплати податку на додану вартість. Проект закону про термінові заходи з упередження наслідків світової фінансової кризи та про внесення змін до деяких законів України зареєстрований 23.12.2008 за ініціативою представників Партії регіонів та «Блоку Литвина». Згідно з документом, передбачається скорочення податку на прибуток за умови, що виручені кошти будуть спрямовані у реінвестування капіталу підприємства. Законопроект було передано на доопрацювання. Наразі триває підготовка до повторного першого читання.</p>	<p>Проект закону про термінові заходи з упередження наслідків світової фінансової кризи та про внесення змін до деяких законів України. Проект закону про особливості застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва у період виходу економіки України зі стану фінансової кризи. Проект Податкового кодексу.</p>	<p>Проект</p>
<p>Здійснення комплексної реформи податкової системи, з передбаченням, зокрема, ліквідації</p>			

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
<p>податку на додану вартість; введення прогресивної системи оподаткування, за якої багаті платитимуть до 70%, а соціально не захищені прошарки населення будуть звільнятися від сплати податків.</p>	<p>Згідно із проектом Податкового кодексу, прийнятим у першому читанні 07.10.2010 (усі 20 членів «Блоку Литвина» проголосували «за»), запроваджується малопрогресивний податок з доходів фізичних осіб (сплата 17% з доходу, який перевищує 10 мінімальних зарплат). Податок на додану вартість не скасовується, проте із 2014 року він становитиме 17%.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про податок на додану вартість» (щодо послуг, які експортуються), зареєстрований 06.03.2009 за ініціативою представників фракцій БЮТ, НУНС, «Блок Литвина», передбачає звільнення від сплати ПДВ послуг, які експортуються.</p> <p>Таким чином, можна стверджувати, що у цьому пункті «Блок Литвина» виконав свої обіцянки лише частково.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про податок на додану вартість» (щодо послуг, які експортуються).</p>	<p>Здійснено (частково)</p>
<p>Встановлення соціального стандарту споживання, що включатиме придбання житла, розумну вартість комунальних послуг, освіти, лікування, харчування.</p>	<p>Питання про доступність житла численним категоріям громадян залишається гострим. Немає фактів, які б підтверджували, що парламентська діяльність «Блоку Литвина» привела до формування якісно нового стандарту споживання, який би охоплював увесь запропонований перелік потреб.</p>	<p>Жодного</p>	<p>Не здійснено</p>
<p>Впровадження погодинної оплати праці, котра вже в 2008 році може становити 25 гривень за годину зі збереженням 40-годинного робочого тижня.</p>	<p>Виконання цієї обіцянки означає встановлення мінімальної заробітної плати на рівні не менше 4000 грн. З 01.10 до 31.11.2010 рівень мінімальної заробітної плати становить 907 грн, або ж 5,43 грн за годину. Обіцянка не виконана.</p> <p>Хоча з 01.01.10 запроваджена погодинна оплата – 5,2 грн/год.</p>		<p>Не здійснено</p>
<p>Вироблення й реалізація реального механізму повернення втрачених заощаджень, у тому числі через участь громадян у приватизації ліквідних підприємств, надання їм землі, забезпечення лікування та навчання за рахунок бюджету.</p>	<p>Законодавча ініціатива з боку фракції у цьому напрямі відсутня. 13.04.2010 «Блок Литвина» не дав жодного голосу «за» під час голосування законопроекту представників Партії регіонів. Такий же результат щодо проекту закону КПУ.</p>		<p>Не здійснено</p>

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Доведення частки оплати праці у виробничій сфері з 8% до 30% від собівартості продукції.	<p>Розроблено відповідний законопроект, проте інших рішучих кроків вжито не було. Варто також врахувати, що комітет вручив подання про відхилення цього законопроекту.</p> <p>Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо встановлення мінімальної частки заробітної плати у структурі собівартості продукції) зареєстрований 03.10.2008 за ініціативою представників фракції «Блок Литвина». Законопроект передбачає збільшення цієї частки в собівартості продукції до 30%. Документ очікує розгляду у стінах Верховної Ради, проте вручено подання комітету про його відхилення.</p>	Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо встановлення мінімальної частки заробітної плати у структурі собівартості продукції).	Не здійснено
Виконання зобов'язань держави перед власниками приватизаційних документів (ваучерних сертифікатів).	У цьому напрямі «Блок Литвина» законодавчих ініціатив не проявляв.		Не здійснено
Встановлення справедливих тарифів на комунальні послуги на основі їх якості, стану житла, платоспроможності його власників.	На сьогодні під час формування тарифів на комунальні послуги не враховується їх якість, стан житла, рівень соціальної захищеності та платоспроможності платників, що призводить до дискримінації безробітних, сімей із однією працюючою особою тощо.	<p>Проект закону № 7276 про внесення змін до деяких законів України з метою вдосконалення регулювання ринку комунальних послуг, зареєстрований 21.10.2010 за ініціативою представників «Блоку Литвина», очікує розгляду.</p> <p>Проект постанови № 7058 про соціальний захист населення у зв'язку з формуванням тарифів на газ та житлово-комунальні послуги (підписано).</p>	Проект
Невідкладне розгортання на державному рівні комплексу заходів, спрямованих проти алкоголізму та наркоманії.	Законодавча ініціатива торкалась лише окремих моментів проблеми (зокрема, у проекті Податкового кодексу, який підтримав «Блок Литвина», йдеться про економічне стимулювання зменшення споживання алкогольних напоїв та тютюнових виробів), тож немає підстав стверджувати, що фракція доклала зусиль для розгортання цілого комплексу ефективних заходів щодо боротьби з алкоголізмом та наркоманією.	Жодного	Не здійснено
Заборона реклами алкогольних і тютюнових виробів, переривання телевізійних програм рекламними блоками.	За ухвалення Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо реклами), який заборонив рекламу алкогольних напоїв та тютюнових виробів у ЗМІ, 18.03.2008 року із 20-ти членів фракції «Блок Литвина» проголосували 19.	Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо реклами).	Здійснено
Реальний ріст зарплат учителів, лікарів, працівників сфери культури до рівня середньої в економічних галузях; підвищення престижності праці в науковій сфері.	<p>«Блок Литвина» 17-ма голосами підтримав законопроект про покращення пенсійного забезпечення наукових працівників, зареєстрований за ініціативою представниці фракції КПУ.</p> <p>За даними Державного комітету статистики, у вересні 2010 року середня місячна зарплата в економіці становила 2176 грн, зарплата у сфері освіти – 1855 грн, у сфері охорони здоров'я – 1584 грн, у сфері культури, спорту, відпочинку та розваг – 2125 грн. Отже, у жодній з цих сфер рівень середньомісячної зарплати не досягнув загального рівня в економіці.</p>		Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Надання працівникам установ культури, вчителям і лікарям статусу держ-службовців та додаткового окладу до щорічної відпустки на лікування.	Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо надання статусу державного службовця медичним, педагогічним і науково-педагогічним працівникам), зареєстрований 16.09.2008 за ініціативою представників фракції «Блок Литвина», комітет повернув на доопрацювання.	Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо надання статусу державного службовця медичним, педагогічним і науково-педагогічним працівникам).	Проект
Облік суми заборгованості (відповідно до ст. 57 Закону про освіту) при визначенні розміру пенсій працівникам установ освіти.	Зареєстровані законопроекти з цього питання відсутні.	Опосередковано – проект закону № 2476 про внесення змін до статті 57 Закону України «Про освіту» (щодо пенсійного забезпечення педагогічних працівників). Законопроект відхилено.	Не здійснено
Повне забезпечення безкоштовними ліками інвалідів і дітей; жорсткий державний контроль за цінами на ліки.	На законодавчому рівні ідея не втілена. Жодних ініціатив у цій сфері блок не подав.	Опосередковано – Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2010 рік"» (щодо виділення коштів для лікування онкохворих за кордоном). Закон підписаний Президентом 02.07.2010.	Не здійснено
Впровадження державної програми будівництва соціального житла в обсягах, що можуть реально задовольнити потреби соціально не захищених громадян.	19 представників «Блоку Литвина» підтримали запропонований членами фракції БЮТ законопроект щодо стимулювання будівництва соціального житла. Цей законодавчий акт прийнято у першому читанні. Також 19 із 20 членів «Блоку Литвина» проголосували за законопроект Ю.Тимошенко про забезпечення громадян доступним житлом. Нині документ готується до другого читання. Проектом Податкового кодексу, який підтримали 20 з 21 члена фракції «Блок Литвина», передбачається звільнити від сплати податку на додану вартість діяльність із будівельно-монтажних робіт для будівництва доступного житла. Проте на сьогодні рівень забезпечення соціально-житлом не відповідає потребам суспільства, тому поки немає можливості говорити про виконання блоком цієї обіцянки.		Здійснено (частково)
Створення Фонду майбутнього, з якого на персональний рахунок немовлят буде нараховуватися 25 тисяч гривень із наступним нарахуванням відсотків та індексацією по досягненні 18-річного віку.	Фонд майбутнього не створено. Законопроектів, які б стосувалися цього питання, не зареєстровано.	Ініціатива не подана на розгляд.	Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Формування цілісного соціального пакета підтримки молоді.	Цілісного соціального пакета підтримки молоді не сформовано. Законопроектів, спрямованих на втілення цієї ідеї, «Блок Литвина» не зареєстрував.	Жодного	Не здійснено
Надання молодим родинам безпроцентних кредитів на житло; при народженні першої дитини – погашення 25% кредиту, другої – 50%, третьої – повне погашення кредиту.	Державний фонд сприяння молодіжному і житловому будівництву надавав пільгові кредити молодим сім'ям, при цьому якщо сім'я має одну дитину, то вона звільнялась від сплати відсотків, двох – за рахунок бюджетних коштів погашалось 25% кредиту, трьох і більше – погашалось 50% кредиту. Але протягом 1998-2009 рр. правом на пільговий кредит змогли скористатись 9669 сімей. Крім того, сам «Блок Литвина» не відзначився розробленням тих чи інших законопроектів для покращення показників у цій сфері.		Не здійснено
Реальне виконання конституційної норми щодо злочинності та безкоштовності вищої освіти: платною може бути лише друга вища освіта.	Державне замовлення у сфері вищої освіти має тенденцію до скорочення.	Ініціативи не подані.	Не здійснено
Збільшення розміру стипендій до рівня середньої заробітної плати; відмінникам навчання – стипендія в подвійному розмірі.	Розмір стипендії у 2010 році становив близько 650 грн (середня місячна зарплата загалом по економіці у вересні 2010 року склала 2176 грн). Стипендія у відмінників – приблизно 720 грн, тобто всього на 10% більша, ніж звичайна (а не на 100%, як йдеться у програмі «Блоку Литвина»).	Ініціативи не подані.	Не здійснено
Введення 20-процентної квоти для роботи молоді в усіх державних установах та органах влади.	Не здійснено.	Ініціативи не подані.	Не здійснено
Впровадження гнучкого режиму праці й неповної зайнятості (за бажанням) для жінок-матерів; приділення особливої уваги працевлаштуванню безробітних людей передпенсійного віку; правовий захист людей найманої праці.	Щодо жінок-матерів «Блок Литвина» законопроектів не зареєстрував. Проект закону про запобігання дискримінації щодо осіб літнього і похилого віку в Україні зареєстрований 07.10.2010 за ініціативою представників фракції «Блок Литвина». У ньому, серед іншого, приділено увагу захисту права на працевлаштування осіб передпенсійного віку. Законопроект знаходиться на опрацюванні у профільному комітеті.	Опосередковано – проект закону № 7224 про запобігання дискримінації (щодо осіб літнього і похилого віку в Україні) знаходиться на опрацюванні.	Проект

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Підвищення пенсій із доведенням упродовж наступних трьох років їх розміру до 80% від середньої заробітної плати в економіці.	За даними Державного комітету статистики, у вересні 2010 року середня місячна заробітна плата загалом по економіці складала 2176 грн, а середня місячна пенсія за віком у 2010 році – 1040 грн, тобто 47,8% від середньої місячної зарплати в економіці. Отже, обіцянка не виконана.	Проект закону № 7275 про недопущення погіршення пенсійного забезпечення громадян України знаходиться на опрацюванні.	Не здійснено
Забезпечення реальної соціальної, професійної та трудової реабілітації інвалідів I, II, III груп, удосконалення нормативно-правової бази в цьому питанні, що має забезпечити 100-процентне працевлаштування тих інвалідів, які мають бажання працювати.	«Блок Литвина» 19-ма голосами підтримав зареєстрований за ініціативою представниці КПУ законопроект про освіту осіб, які потребують корекції фізичного та(або) розумового розвитку.		Не здійснено
Безумовне виконання передбачених законодавством України соціальних гарантій військовослужбовцям, військовим пенсіонерам і членам їхніх родин; недопущення закриття військових госпіталів.	«Блок Литвина» 18-ма голосами підтримав зареєстрований за ініціативою представника Партії регіонів законопроект про внесення змін до статті 15 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального статусу» (щодо соціальних гарантій батькам загиблих (померлих) або пропалих без вісти військовослужбовців строкової служби). Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань військової служби, соціального захисту військовослужбовців, осіб, звільнених з військової служби та членів їх сімей зареєстрований 09.07.2009 за ініціативою представників Партії регіонів, БЮТ та «Блоку Литвина». Законопроектом передбачається створення додаткового механізму розв'язання житлової проблеми вище перелічених категорій громадян шляхом запровадження грошової компенсації замість отримання належного житла. Документ очікує на розгляд у другому читанні.	Проект закону про внесення змін до статті 15 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального статусу» (щодо соціальних гарантій батькам загиблих (померлих) або пропалих без вісти військовослужбовців строкової служби). Проект закону № 7277 про внесення змін до деяких законодавчих актів України з окремих питань соціального захисту військовослужбовців та деяких інших осіб, виплати одноразової грошової допомоги у разі їхньої загибелі (смерті), встановлення їм інвалідності чи часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності (знаходиться на опрацюванні).	Проект
Недопущення продажу земель сільськогосподарського призначення.	Згідно із проектом закону про ринок земель, зареєстрованим 03.04.2008 за ініціативою представників чотирьох фракцій, в тому числі «Блоку Литвина», «земельні ділянки сільськогосподарського призначення можуть набувати у власність лише: - громадяни України, які мають сільськогосподарську освіту, досвід роботи в сільському господарстві або отримали висновок районної (міської) професійної комісії з питань створення фермерських господарств щодо можливості займатися веденням товарного сільськогосподарського виробництва; - юридичні особи України, у статутних документах яких передбачені ведення товарного сільськогосподарського виробництва або науково-дослідна діяльність у сільськогосподарському виробництві». Проект очікує розгляду.	Проект закону про ринок земель.	Проект

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
<p>Притягнення до кримінальної відповідальності тих, хто займається земельним шахрайством і обдурюванням селян.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Земельного кодексу України (щодо запобігання корупційним діям та хабарництву у сфері земельних відносин) зареєстрований 20.05.2008 за ініціативою чотирьох фракцій, серед яких «Блок Литвина». У пояснювальній записці йдеться про те, що метою законопроекту є «припинення корупційних схем із начебто безоплатного надання земельних ділянок державної власності». Наразі документ перебуває на доопрацюванні.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Земельного кодексу України (щодо запобігання корупційним діям та хабарництву у сфері земельних відносин).</p>	<p>Проект</p>
<p>Внесення змін до Земельного кодексу України з наданням повноважень міським, селищним радам з управління землями в межах території ради, чим затвердити пріоритет місцевого самоврядування.</p>	<p>Запропонований «Блоком Литвина» законопроект частково відповідає цій програмній обіцянці. Проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо спрощення процедури розмежування земель державної та комунальної власності) зареєстрований 05.08.2008 за поданням представника фракції «Блок Литвина». У пояснювальній записці йдеться про те, що законопроект покликаний «прискорити процес визначення земель комунальної власності та покращення матеріальної бази для розвитку місцевого самоврядування в Україні». Стосовно цього документа вручено подання комітету про доопрацювання, тож він чекає розгляду.</p>	<p>Проект закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо спрощення процедури розмежування земель державної та комунальної власності). Проект закону № 7190 про аграрні палати в Україні знаходиться на опрацюванні.</p>	
<p>Державна підтримка сільських товаровиробників, легкий і зрозумілий вихід на закордонні ринки.</p>	<p>«Блок Литвина» доклав певних зусиль для підтримки сільських товаровиробників на законодавчому рівні. Проте із розроблених ним законопроектів Верховна Рада ухвалила поки що лише один. Блок не підтримав жодним голосом законопроект, запропонований представником Партії регіонів, щодо страхування сільськогосподарської продукції, який передбачає «створення ефективної системи державної фінансової підтримки страхування ризиків в агропромисловому комплексі». Попри це законопроект був ухвалений у першому читанні.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування» (щодо вжиття додаткових заходів по виробництву сучасної конкурентоздатної сільськогосподарської техніки) зареєстрований 17.12.2009 з ініціативи представника «Блоку Литвина». Законопроект прийнято у першому читанні.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» (щодо вдосконалення механізмів підтримки сільськогосподарських підприємств) зареєстрований 02.11.2010 за ініціативою представниці «Блоку Литвина». Документ очікує розгляду у профільному комітеті.</p> <p>Проект закону про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування (щодо підтримки рівня зайнятості в Україні в умовах світової фінансової кризи), зареєстрований 01.09.2009 представниками фракцій БЮТ та «Блок Литвина», передбачає запровадження тимчасового аграрного збору, кошти від якого будуть спрямовані на підтримку вітчизняного тваринництва. Законопроект перебуває на опрацюванні в комітеті.</p> <p>Щодо виходу на закордонні ринки йдеться у проекті закону про аграрні палати в Україні, зареєстрованому за ініціативою представника фракції «Блок Литвина» 01.10.2010. У законопроекті, серед іншого, йдеться про те, що створення цих аграрних палат буде сприяти «проведенню дій, спрямованих на підтримку експорту аграрної продукції». Законопроект направлено на опрацювання у профільний комітет.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування» (щодо вжиття додаткових заходів по виробництву сучасної конкурентоздатної сільськогосподарської техніки). Проект закону про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» (щодо вдосконалення механізмів підтримки сільськогосподарських підприємств). Проект закону про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування (щодо підтримки рівня зайнятості в Україні в умовах світової фінансової кризи). Проект закону про аграрні палати в Україні. Проект закону № 7324 про внесення зміни до Закону України "Про державну підтримку сільського господарства України" (щодо вдосконалення механізмів підтримки сільськогосподарських підприємств) знаходиться на опрацюванні. Проект закону № 7270 про внесення змін до Закону України "Про збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства" (щодо розміру ставки збору) знаходиться на опрацюванні.</p>	<p>Здійснено</p>

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Зниження єдиного земельного податку, скасування інших платежів і поборів із селян.	Проект закону про єдиний податок для членів особистого селянського господарства зареєстрований 15.04.2009 за ініціативою представників фракцій БЮТ, НУНС та «Блок Литвина». Згідно з ним «єдиний податок для членів особистого селянського господарства сплачується в рахунок податку з доходів фізичних осіб, збору на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, відрахування на загальнообов'язкове соціальне страхування та податку на промисел». Законопроект перебуває на опрацюванні у профільному комітеті.	Проект закону України про єдиний податок для членів особистого селянського господарства.	Проект
Введення державної реєстрації всіх орендарів земельних паїв і суворий контроль за розрахунками із селянами-орендодавцями.	На сьогодні використання земельної ділянки без державної реєстрації договору про оренду вважається адміністративним порушенням.		Здійснено
Пільгове кредитування технічного переобладнання тих господарств, що використовують земельний пай за прямим призначенням.	Законодавча ініціатива від «Блоку Литвина» відсутня.		Не здійснено
Створення Фонду підтримки села для відродження й розвитку його інфраструктури.	Фонд не створено.		Не здійснено
Забезпечення села паливом із вітчизняних нафтопродуктів; установлення пільгових тарифів на електроенергію для селян.	04.03.2009 Кабінет Міністрів видав постанову, відповідно до якої кожній області виділялось пільгове пальне. Однак законодавчої ініціативи для оптимізації вирішення цієї проблеми від «Блоку Литвина» не надходило.		Не здійснено
Звільнення новоутворених сільських підприємств від податків терміном на п'ять років.	Не здійснено.		Не здійснено
Надання молодим фахівцям безпроцентної позики, якщо вони збираються працювати на селі.	«Блок Литвина» не зареєстрував відповідних законопроектів.		Не здійснено

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Складання карт екологічної ситуації з визначенням бюджетних витрат на оздоровлення регіонів; відшкодування підприємствами й організаціями завданого ними екологічного збитку.	У проекті Податкового кодексу, який підтримала фракція «Блок Литвина», йдеться про збільшення екологічного податку вдвічі (платити мусять юридичні чи фізичні особи, які завдали шкоди довкіллю), а також про запровадження податку на викид двоокису вуглецю.	Проект Податкового кодексу.	Проект
Забезпечення європейських стандартів контролю за станом повітря, якістю питної води; впровадження системи надійної утилізації відходів.	27.08.2010 «Блок Литвина» одногосно підтримав урядовий законопроект про Стратегію національної екологічної політики України на період до 2020 року. Проект закону про упаковку та відходи від упаковки, зареєстрований 23.01.2008 за ініціативою представників чотирьох фракцій, в т.ч. «Блоку Литвина», нормував деякі аспекти утилізації відходів. Проект не прийнято у другому читанні та знято з розгляду («Блок Литвина» одногосно проголосував «проти», хоча під час першого читання проект підтримали 18 членів фракції).	Проект закону № 7315 про упаковку та відходи упаковки знаходиться на опрацюванні.	Проект
Збільшення площі земель природно-заповідного фонду, приведення до екологічно чистого стану всіх об'єктів індустрії відпочинку й тих, котрі мають історико-культурне значення.	Фракція «Блок Литвина» проголосувала за ухвалення Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо охорони культурної спадщини). Цей законопроект був зареєстрований за поданням Кабінету Міністрів України.		Здійснено
Повна заборона ввезення до України генетично модифікованих продуктів харчування.	На сьогодні не ухвалено жодного закону, який би забороняв ввезення на територію України ГМО. У Верховній Раді зареєстровано два законопроекти, проте ініціювали їх фракції Партії регіонів та КПУ.		Не здійснено
Недопущення ліквідації статусу громадян, що живуть у 3-й та 4-й чорнобильських зонах.	Щодо цього питання «Блок Литвина» законопроектів не зареєстрував.		Не здійснено
Повернення до мажоритарної системи виборів у Верховну Раду й місцеві органи влади.	Не зареєстровано відповідного законопроекту.		Не здійснено (частково)

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Впровадження механізму звітності народних депутатів та їх відкликання.	<p>Верховна Рада ухвалила запропонований «Блоком Литвина» механізм звітності парламентських політичних партій, хоча він не стосується звітності окремих депутатів та процедури їх відкликання.</p> <p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про політичні партії в Україні» (щодо звітності партій за політичні та передвиборчі програми) зареєстрований 31.01.2008 за ініціативою представника «Блоку Литвина». Згідно із документом, парламентські партії та блоки повинні щорічно звітувати за виконання власних програм, і ці звіти повинні публікуватися у виданнях «Голос України» та «Урядовий кур'єр». Законопроект прийнято у першому читанні 23.06.2009.</p> <p>Проект закону про вибори народних депутатів України зареєстрований 19.02.2008 за ініціативою представників фракції «Блок Литвина». У пояснювальній записці йдеться про те, що документ спрямований на встановлення політичної відповідальності парламентських партій за виконання власних обіцянок. Законопроект знаходиться на опрацюванні у профільному комітеті.</p>	<p>Проект закону про внесення змін до Закону України «Про політичні партії в Україні» (щодо звітності партій за політичні та передвиборчі програми).</p> <p>Проект закону про вибори народних депутатів України.</p>	Здійснено (частково)
Скасування депутатської недоторканості й ліквідація всіх депутатських привілеїв.	20.10.2009 року фракція «Блок Литвина» не дала жодного голосу «за» під час розгляду законопроекту представників фракцій НУНС та БЮТ щодо обмеження депутатської недоторканності.		Не здійснено
Скорочення вдвічі державного апарату управління та витрат на його утримання з посиленням повноважень органів місцевого самоврядування.	<p>У 2007 році нараховувалось 224000 держслужбовців. У 2008 році їх чисельність збільшилась на 5500; у 2009 році – на 2200. До квітня 2010 року кількість держслужбовців збільшилась ще на 15700 до рівня 247400. У Державному бюджеті на 2010 рік (за його ухвалення проголосували 20 представників фракції «Блок Литвина») закладено скорочення кількості державних службовців на 19100 до 228300. Проте ця цифра майже досягає рівня 2008 року і, відповідно, перевищить рівень 2007 року на 4300. Отже, починаючи з 2007 року, відбулось не скорочення державного апарату на 50%, а збільшення на 2%.</p>		Не здійснено
Зменшення складу Кабінету Міністрів України.	«Блок Литвина» не розробив відповідних законопроектів.		Не здійснено
Прирівнювання корупції до державної зради.	<p>У сфері боротьби із корупцією «Блок Литвина» долучився до розробки проекту закону про Національне бюро антикорупційних розслідувань України, зареєстрованого 02.03.2010 за ініціативою представників усіх парламентських фракцій. Хоча цей документ спрямований на підвищення ефективності боротьби із корупцією, зокрема й у вищих ешелонах влади, у ньому немає тих нововведень, які декларував «Блок Литвина» у своїй програмі, з-поміж іншого, про прирівнювання корупції до державної зради. Наразі законопроект очікує розгляду.</p>	Проект закону про Національне бюро антикорупційних розслідувань України.	Не здійснено
Впровадження обов'язкового декларування доходів і витрат не тільки держслужбовцями, а й членами їхніх родин, усіма особами, що розпоряджаються їхнім майном.	Ідея не знайшла законодавчого втілення з боку фракції «Блок Литвина».		Не здійснено
Позбавлення пенсійного забезпечення тих держслужбовців, котрі були притягнуті до відповідальності за хабарництво, зловживання службовим становищем.	Ідея не знайшла законодавчого втілення з боку фракції «Блок Литвина».		Не здійснено

Аналіз передвиборної програми фракції «Блок Литвина»

Обіцянки	Виконання	Закони/постанови або їх проекти	Відмітки про виконання
Обов'язкова конфіскація незаконно придбаного майна як у держслужбовців, так і в їхніх найближчих родичів.	Ідея не знайшла законодавчого втілення з боку фракції «Блок Литвина».		Не здійснено
Скасування умовних термінів та амністії для засуджених за корупцію.	Не втілено в життя.		Не здійснено
Подолання дискримінації жінок у всіх сферах життя.	Законопроектів для втілення в життя цієї мети подано не було.		Не здійснено
Проведення зовнішньої політики виключно на основі національних інтересів і активного нейтралітету.	«Блок Литвина» не зареєстрував відповідних законопроектів.		Не здійснено
Питання вступу України в міжнародні організації повинне вирішуватися лише за результатами всеукраїнських референдумів.	Блок не зареєстрував законопроектів, які б торкалися цього питання.		Не здійснено
Відродження й затвердження високої духовності та моралі на основі християнських цінностей.	Проект закону про внесення змін до Закону України «Про захист суспільної моралі» зареєстрований 15.09.2010 за ініціативою представників усіх парламентських фракцій, в тому числі і «Блоку Литвина». Законопроект вручено для ознайомлення в комітет.	Законопроект № 7132 про внесення змін до Закону України "Про захист суспільної моралі" знаходиться на опрацюванні.	Проект
Врегулювання мовної ситуації в Україні.	Проект закону про мови в Україні зареєстрований 07.09.2010 за ініціативою представників фракцій Партії регіонів, КПУ та «Блок Литвина». У пояснювальній записці йдеться, що в документі «визначається порядок застосування мов України, принципи мовної політики держави та її обов'язки щодо забезпечення конституційного права людини на вільне використання мов». Законопроект перебуває на розгляді у профільному комітеті. Проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо забезпечення прав споживачів) 13.11.2009 зареєстрував В.Литвин. Законопроект торкається удосконалення законодавчого регулювання в контексті державної мовної політики. Наразі він знаходиться на опрацюванні в комітеті.	Проект закону № 1015-3 про мови знаходиться на опрацюванні. Проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прав споживачів.	Проект
Здійснення реальних заходів для утвердження української нації як співдружності вільних громадян – незалежно від їхнього походження, мови, віросповідання й політичних переконань.	Жодних ініціатив у цьому напрямі не запропоновано.		Не здійснено

Зведена таблиця: виконання обіцянок та подані проекти

Сфери політики	Обіцянки	Виконано	Подано проектів	Не виконано
Економічна	10	2	3	5
Соціальна	23	2	4	17
Аграрна	11	2	4	5
Екологічна	5	1	2	2
Внутрішня	10	1	0	9
Гендерна	1	0	0	1
Міжнародна	2	0	0	2
Культурна	3	0	2	1
Разом	65	8	15	42

Діаграма. Виконання передвиборних обіцянок «Блоком Литвина»

